Ἔτος Γ'. Κυδωνίαι τῇ 15 Δεκεμβρίου 1913 καὶ 1 Ἰανουαρίου 1914 Ἀριθ. 54 καὶ 55

ΑΙΟΛΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΟΙΚΟΓΕΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΑΙ
Χ. ΚΟΝΤΕΛΛΗΣ & Σ^ΙΑ

ΓΡΑΦΕΙΑ
ΕΝ ΤΩι ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΩι
Ο ΗΛΙΟΣ
Ἱδρυτὴς Β. Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΑΛΕΞ. ΚΟΛΥΦΕΤΗΣ δ.φ.

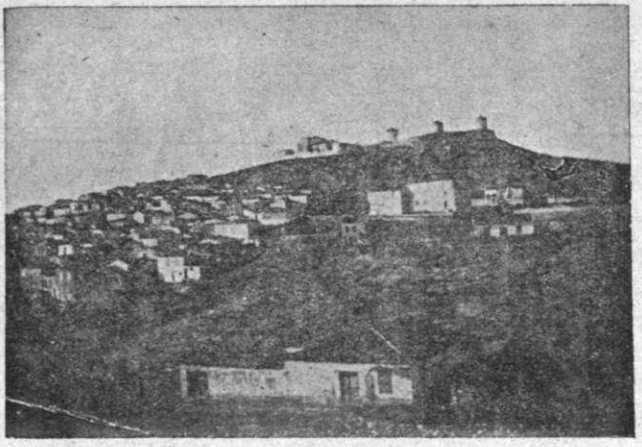

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα: Ἐλευθ. Τρ. Κούση—Ἡ ἀπαγωγὴ (Μ. Χερετζέσκο διήγημα): Σωτ. Ἰ. Φώκου δ. ν.—Τί εἶναι ἀγάπη (ποίημα): Λαιλίου Καρακάση—Ἀρά γε τὰ ζῷα ἔχουσιν συνείδησιν τῶν πράξεών των;: Σίμ. Δ. Κατακουζηνοῦ—Εἰρήνη (Ἀριστοφάνους): Β. Κ. Βασιλειάδου—Οἷος ἐγένετο ὁ Ἰωάννης Οἰκονόμος: Δ]^ου^ Ἰ. Δ. Ἀποστολάκη—Νύχτες νοσταλγικὲς (ποίημα): Μίλτου Καλλοναίου—Βέρδη καὶ Ῥεζάν: Γ. Οἰκονομίδου—Ἡ ψυχὴ τῶν χρωμάτων: Σωτ. Ἰ. Φώκου δ. ν.—Ἐστὸν Χριστὸν (ποίημα): Ἴωνος—Τὸ Σαιξπήρειον ζήτημα: Ἰωάννου Ὀλυμπίου—Λησμονηθεὶς λόγιος Γ. Κανάλες: Λεων. Χ. Ζώη—Ἐ ἐκείνην (ποίημα): Θ. Χ'' Δημητρίου—Ὁ ἅγιος Βασίλης τοῦ κουμπάρου μου (διήγημα): Δ]^ου^ Ἰ. Δ. Ἀποστολάκη—Χρεωκοπία τῆς κομψότητος: Χ. Οἰκονομίδου—Ἡ Τριανταφυλλιὰ (ἀλληγορία): Ἴωνος—Χριστούγεννα (ποίημα): Μίλ. Καλλοναίου—Ἐ τὸ χρόνο (ποίημα): Ταντάλου.—Ἀτυχὴς ἔρως (διήγημα): Κ. Παχῆ—Δεκαπενθήμερον—Βιβλία καὶ Περιοδικά—Θεαματικὴ κίνησις—Ὅπου τύχῃ.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Τὸ Ἀνατολικὸν μέρος τῶν Κυδωνιῶν—Ἐλευθέριος Κούσης—Σίμων Κατακουζηνὸς—Διονύσιος Κανάλ δ.—Μαρώνεια

ΑΙΟΛΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐν Κυδωνίαις	*Μετζ. 2 1)2*
Ἐν τοῖς χωρίοις	» *3*
Ἐν τῷ Κράτει	« *3*
Ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φρ. χρ.	*15*

ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΙΣ

Κατ' ἀποκοπήν

Διὰ τοὺς μαθητὰς ὑποβιβάζεται ἡ ἐτησία συνδρομὴ τοῦ «Αἰολικοῦ Ἀστέρος» ἐν Κυδωνίαις μὲν εἰς μετζήτια 1 3[4 ἐν τῷ κράτει δὲ εἰς μετζήτια 2 1[4

Ὁ Αἰολικὸς Ἀστὴρ ἔτος Α.΄ καὶ ἔτος Β.΄ πωλεῖται ἐν Κυδωνίαις εἰς τὰ Γραφεῖά μας. Ἐν Ἀθήναις εἰς τὸ Βιβλιοπωλεῖον κ. Ν. Τζάκα (ὁδὸς Πανεπιστημίου ἀρ. 81). Ἐν Σμύρνῃ εἰς τὸ βιβλιοπωλεῖον κ. Ν. Καρακίζη Δίοδος Εὐαγγελικῆς Σχολῆς

Εἰδοποιοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες χειρόγραφα α) ὅτι δέον νὰ εἶνε ἐνυπόγραφα φέροντα τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ γράφοντος. Διὰ τοὺς μεταχειριζομένους ψευδώνυμον πρέπει νὰ μᾶς εἶναι γνωστὸν καὶ τὸ κύριον αὐτῶν ἐπώνυμον β) ὅτι τὰ χειρόγραφα δημοσιευόμενα καὶ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται γ) τὰ χειρόγραφα πρέπει νὰ γράφωνται ἐπὶ τῆς μιᾶς μόνον σελίδος τοῦ χάρτου, πρὸ παντὸς δὲ νὰ εἶναι καθαρογεγραμμένα καὶ εὐανάγνωστα.

ΧΕΙΡΟΥΡΓΙΚΗ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
Μ. Ν. ΤΖΟΥΓΑ ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΥ ΤΟΥ ΙΕΡΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΚΥΔΩΝΙΩΝ

Ἐν αὐτῇ τελείως κατηρτισμένῃ γίνονται δεκτοὶ οἱ ἔχοντες ἀνάγκην πάσης χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως ἢ Ὀρθοπεδικῆς Θεραπείας.

Ὧραι ἐπισκέψεων διὰ τοὺς ἐξωτερικοὺς ἀσθενεῖς 11—12

Τὸ ἐν Σμύρνῃ Ἑστιατόριον
„ΛΕΣΒΟΣ ΚΥΔΩΝΙΑΙ"
(ἔναντι τῆς Τραπέζης Ἀνατολῆς)
τοῦ συμπαθοῦς Ἰδιοκτήτου
Κ. ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΒΟΥΚΙΚΛΑΚΗ
διακρίνει ἄκρα καθαριότης, περιποίησις καὶ ὑπηρεσία τελεία.

Ἔτος Γ,΄ Κυδωνίαι τῇ 15 Δεκεμ. 1913 καὶ 1 Ἰανουαρ. 1914 Ἀριθ. 54 καὶ 55

ΑΙΟΛΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΟΙΚΟΓΕΝ. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
Ἱδρυτὴς Β. Κ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΤΟ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ ΚΥΔΩΝΙΩΝ *Συνοικία Ἁγίου Βασιλείου.*

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Μετ' ἰδιαιτέρας εὐχαριστήσεως ὁ «Αἰολικὸς Ἀστὴρ» παραθέτει τὴν εἰκόνα διακεκριμένου τῶν Γραμμάτων ὀκαπανέως τοῦ κ. Ἐλ. Τρ. Κούση πρὸ ἐτῶν ἐν Κυδωνίαις γυμνασιαρχεύοντος καὶ καταλιπόντος ἀρίστας ἀναμνήσεις. Ὁ σοφὸς ἀνὴρ ἰδιωτεύων νῦν ἐν τῇ πατρίδι του Τραπεζοῦντι ἀσχολεῖται περὶ τὴν σύνταξιν Λεξικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, ἔργου κολοσσαίου καὶ ὑπερόχου ἐθνικῆς ἀξίας. Πλείονα περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἰδ. Α' Τόμον «Αἰολικοῦ Ἀστέρος» σελ. 149.

Ἡ σπουδὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης ἔχει χαρακτῆρα ἐξανθρωπιστικόν, μορφωτικόν, διαπλαστικὸν ἤθους καὶ διανοίας· ἡ γλῶσσα αὕτη εἶνε ὁ πρῶτος τοῦ ἀνθρώπου διδάσκαλος καὶ χειραγωγεῖ καὶ νῦν ἔτι καὶ αὐτοὺς τοὺς σοφοὺς τῶν νῦν χρόνων καὶ ἄλλους τε καὶ τοὺς παιδαγωγούς· ἐπὶ τοῦ ἐξανθρωπιστικοῦ πολιτισμοῦ τῶν Ἑλλήνων στηρίζεται καὶ τὸ ὑγιὲς καὶ οὐχὶ σαπρὸν μέρος τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ· ἐν αὐτῷ δύναταί τις νὰ εὕρῃ καὶ διδάγματα καὶ ὁδηγίας τὸν ἄνθρωπον ἄνθρωπον ποιούσας, τὰ δὲ συγγράμματα καὶ ἡ γλῶσσά εἰσι παλαιά, νεκρά, ἀλλ' ὁ ἐν αὐτοῖς νοῦς καὶ ἡ δύναμις νέα, σθεναρά, ζῶντα, ἀκμάζοντα, θάλλοντα καὶ ζωογονοῦντα· ἡ δὲ τέχνη καὶ πειστικὴ τῶν ἐπιχειρημάτων δύναμις καὶ ἡ δεινότης καὶ ἡ ἀκαταμάχητος λογικὴ ἀνάγκη πείθουσι πάντας καὶ τοὺς ἀμυήστους καὶ ἀγεύστους τῶν ἀνεφίκτων καλλονῶν τοῦ Ἕλληνος λόγου καὶ τοὺς δυστραπελωτάτους τῶν ἀνθρώπων· ἐν οὐδεμιᾷ γλώσσῃ εὕρηται ὁ ἀπαράμιλλος τοῦ λόγου τέχνη, τὸ κάλλος τὸ ἀσύγκριτον, ἡ συναρπάζουσα χάρις, ἡ ἀκαταγώνιστος δεινότης· αἱ χάριτες ἐν αὐτῇ κατεσκήνωσαν, αἱ Μοῦσαι δι' αὐτῆς ἐλάλησαν καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς τοῖς ἀνθρώποις φανερωθεὶς αὐτὴν ἐξελέξατο ὡς καταλληλότατον ὄργανον τῆς ὑψίστης θείας διδασκαλίας καὶ δι' αὐτῆς διεσάλπισεν εἰς τὰ πέρατα τῆς Οἰκουμένης τὰς ὑψίστας θείας ἀληθείας.

Τὰς ἀρετὰς τοῦ Ἕλληνος λόγου καὶ τὴν τούτου χρησιμότητα καὶ τὰς πολυτίμους παντοίας ὠφελείας οὐδεὶς ὁ ἀρνούμενος· ἀλλ' ἐν τοῖς νεωτέροις ὑλιστικοῖς χρόνοις τοῖς ἕνεκα τῶν ποικίλων ἀναγκῶν ἃς ὁ κακῶς ἐννοούμενος καὶ παρανοούμενος πολιτισμὸς ἀναποφεύκτους κατέστησε, τὴν θήραν τοῦ χρυσοῦ πρώτιστον μέλημα ποιήσασιν, ἐν τῷ χρυσῷ τούτῳ καὶ σιδηρῷ καὶ μολυβδίνῳ αἰῶνι ἠγέρθη ἐν Εὐρώπῃ τὸ ζήτημα, ἂν πρέπει νὰ ὑφίσταται ἐν τοῖς Σχολίοις ἡ διδασκαλία τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης ἢ ἂν πρέπει νὰ καταργηθῇ, ἵνα μὴ καταβασανίζηται ἡ νεότης ἐν τοῖς σχολείοις καὶ ἵνα μὴ κατασπαταλᾶται χρόνος, ἀφαιρούμενος ἐξ ἐργασίας, δι' ἧς ὁ σωρὸς τοῦ χρυσοῦ μείζων θὰ καταστῇ· πρὸς χρυσοῦς ἀνθρώπους οὐδεμία συζητήσεως χρεία· τὸ ζήτημα εἶνε λελυμένον ὑπὲρ αὐτῶν κατὰ τὰ ἀξιώματα αὐτῶν· ἐὰν ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου περιορισθῇ μόνον εἰς τὰ χρήματα σωρεύειν καὶ δι' αὐτῶν πληροῦν τὰς ἀνάγκας τοῦ πολιτισμοῦ καὶ δι' αὐτοῦ παρασκευάζειν τὴν εὐμάρειαν καὶ τὸν ἄνετον βίον καὶ τὸ ἐκπληροῦν μόνον τὰς ἀπαιτήσεις τῆς γαστρὸς καὶ τῶν ἄλλων τοῦ σώματος μερῶν, τότε ὁ ἄνθρωπος μικρὸν τῶν λοιπῶν ζώων διαφέρων οὐ μόνον τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης δὲν ἔχει χρείαν, ἀλλ' οὐδὲ πολλῶν ἄλλων ἐπιβαρυνόντων μαθημάτων δύναται καὶ τούτων ὁ κύκλος στενότερος ἔτι νὰ καταστῇ καὶ στενότερα καὶ ἡ κεφαλή. Οὐδεὶς τῶν σοφῶν Εὐρωπαίων τὴν χρησιμότητα καὶ ἀναγκαιότητα τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης παντὶ εὖ ἠγμένῳ ἀνθρώπῳ ἀπηρνήθη· εἴ τις δ' αὐτῶν—μετὰ λύπης δ' ὅμως πάντοτε—τὸν ὀστρακισμὸν αὐτῆς ἔκ τινος εἴδους Σχολείων ἐπεζήτησεν, εἰς τοῦτο παρωρμήθη ἐξ ὑλιστικῆς πιέσεως, ἐκ τῶν πολυδαπάνων βιωτικῶν ἀναγκῶν τῆς πλείστης τῶν ἀνθρώπων μοίρας· ἄνεμος προσέπνευσεν εἰς τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ὑλιστικὸς καὶ ἐκ τῶν κεφαλῶν ἐκείνων μετεδόθη τὸ φύσημα καὶ εἰς τὰς κεφαλὰς ἐνίων τῶν ἡμετέρων καὶ φυσηθεῖσαι καὶ αὗται ἤρξαντο δι' ἐφημερίδων νὰ εἰσηγῶνται τὴν γνώμην τῆς καταργήσεως ἐκ τῶν Σχολείων τῶν ἡμετέρων τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης· ἡ γνώμη εὗρε καὶ ἐφημεριδογράφους συνηγοροῦντας, ὧν ἔνιοι καὶ εἰσηγηταὶ ἐγένοντο· οὕτω δ' ἀπό τινων χρόνων εἰσήχθη καὶ παρ' ἡμῖν ὁ γλωσσικὸς συρμὸς καὶ ἤρξατο ψαλλόμενος καλοφωνικὸς εἱρμὸς εἰς πένθιμον πλάγιον πρῶτον ἦχον, τῶν Εὐρωπαίων κανοναρχούντων, τῶν Ἑλλήνων ᾀδόντων, τῶν ἐφημεριδογράφων ἰσοκρατούντων, τῶν μαλλιαρῶν κροκοδείλου δάκρυα χεόντων καὶ τῶν διδασκάλων ἐπιφωνούντων «ὦ ἄθλια ζῶα, τῶν οἰκιῶν ὑμῶν ἐμπιτραμένων αὐτοὶ ᾄδετε»; Καὶ οἱ μὲν Εὐρωπαῖοι ἔχουσι καὶ λόγον τινὰ ὑπὲρ τῆς ἐγκαταλείψεως τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς γλώσσης· εἶνε γλῶσσα ὅλως ξένη οὐδ' ἄπωθεν συγγενής πως τῇ ἑαυτῶν· εἶνε

γλῶσσα δυσχερεστάτη διά τε τὸν πλοῦτον καὶ τὴν ποικιλίαν τὴν ἄπειρον τῶν τύπων, διὰ τὸ τεχνικώτατον καὶ λεπτεπίλεπτον τῆς πλοκῆς καὶ διὰ τὸν συνθετικὸν συνεπτυγμένον τοῦ λόγου χαρακτῆρα, ἀντικείμενον ὅλως τῷ ἀναλυτικῷ καὶ ἀνειμένῳ τῆς ἑαυτῶν γλώσσης· πρόσθες τούτοις καὶ τὰς ἐκ τῆς ἀπαγγελίας δυσχερείας· ἀπρόσιτος ἡ λεπτὴ Ἑλληνικὴ γλῶσσα τῷ τραχεῖ τῶν Εὐρωπαίων λάρυγγι· οὐδὲν δ' ἐπεκούρησεν αὐτοῖς καὶ ἡ τοῦ Ἐράσμου σοφὴ μωρία, ἡ τὰ Ἑλληνικὰ ἐν τῷ στόματι τῶν Εὐρωπαίων ἀηδῆ καὶ γελοῖα κατέστησε· πῶς νὰ μὴ γελᾷ ἀκούων τις ***χόμπαζιλάϊους***, ἤτοι ὁ βασιλεύς, ***χό Χάντεες***, ἤτοι ὁ Ἅδης, ***χό Χόμεερος***, ἤτοι ὁ Ὅμηρος, ***χέε ἔκλοο***, ἤτοι ἡ ἠχώ, ***χό χεράϊς***, ἤτοι οἱ ἱερεῖς, καὶ πλεῖστα ἄλλα; Ἀλλ' ἡμᾶς τίς ὠθεῖ λόγος πρὸς τὴν ἄσιεργον ἐγκατάλειψιν τῆς μητρός; τὸ γῆρας αὐτῆς διὰ τοὺς μεταξὺ ἡμῶν καὶ αὐτῆς παρεμπεσόντας αἰῶνας; ἀλλ' αὕτη δὲν φέρει γήρατος ὀυτίδας, ὧν βρίθουσι τὰ ἄστοργατέκνα αὐτῆς· αὕτη θαλερὰ ἀεὶ καὶ ἀκμαία, ζωὴν ἔχουσα καὶ ζωὴν παρέχουσα, τὰ δὲ τέκνα καχεκτικά, μεμαρασμένα, ἔνια δὲ καὶ ἐκπεφυλισμένα, κατεσκληκότα, ῥακίοις περικαλύπτοντα τὰς ξηρὰς σάρκας, ἐξηρθρωμένα δίκην Κραβαριτῶν, τὸν δὲ νοῦν ἐξημβλωμένα. Πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα, ἧς τὸ κλέος εὐρὺ καὶ ἄφθυτον ἀνὰ πᾶσαν γαῖαν καὶ μέχρις Ἰαπωνίας ἐξικνούμενον, συνδέει ἡμᾶς ἱστορία ἀδιάσπαστος, ἧς θέλομεν ἀφρόνως νὰ διασπάσωμεν τοὺς κρίκους, νὰ διακόψωμεν τὴν συνέχειαν, νὰ ἀπαρνηθῶμεν τὴν καταγωγήν, νὰ ἀποκηρύξωμεν ἀστόργως τὴν μητέρα, τὴν γενέτειραν, τὴν τροφὸν καὶ γαλουχήσασαν καὶ γαλουχοῦσαν καὶ ἐκτρέφουσαν καὶ αὐξάνουσαν καὶ ἀνδροῦσαν καὶ κραταιοῦσαν καὶ ἀλλότρια τέκνα· οὐδὲν ἕτερον ὑπολείπεται ἢ νὰ ἀπαρνηθῶμεν καὶ αὐτὸ τὸ σεμνὸν καὶ τίμιον ὄνομα τοῦ Ἕλληνος ὃ ἐκληροδοτήθη ἡμῖν. Ἡ γλῶσσα εἶνε ὁ ἰσχυρότατος δεσμὸς ὁ συνδέων τοὺς ἀπογόνους πρὸς τοὺς προγόνους· ὅσῳ ταύτης ἀφιστάμεθα, τοσούτῳ καὶ τῆς καταγωγῆς ἐπιλήσμονες καθιστάμεθα· ὅσῳ τῶν προγόνων ἀποξενούμεθα, τοσούτῳ καὶ τὰς παραδόσεις, τὴν ἱερὰν ταύτην κληρονομίαν ἀπαλλοτριοῦμεν· τοῦτο διαπύρως εὔχονται οἱ πολέμιοι ἡμῶν καὶ πρὸς τοῦτο ὑπούλως καὶ μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιτηδειότητος ἐργάζονται, συνεργάτας σχόντες τινὰς ἐκ τῆς μαλλιαρικῆς ἀγέλης, τοὺς μὲν ἀπεμπολήσαντας ψυχὴν καὶ συνείδησιν, ἐνίους δ' ἐκ ζήλου ἀλογίστου καὶ ἀκαταλογίστου καὶ ἀκατανοήτου ἠμᾶλλον οἴστρου ἐλαυνομένους, ἐνίους δὲ καὶ παρακοπὴν παθόντας φρενῶν.

ΕΛΕΥΘ. ΤΡΙΑΝΤ. ΚΟΥΣΗΣ

Ἡ γλῶσσα ἡ Ἑλληνικὴ ὑπέστη δεινοπαθήματα πολλά· ἐπιδράσεις αἰώνων, ἐπιδράσεις περιπετειῶν, ἐπιδράσεις σκοτεινῶν χρόνων, ἐπιδράσεις ἀμαθείας ἐπεσώρευσαν ἐπ' αὐτῆς κηλῖδας, ἐπέρριψαν ῥύπους, ἐπήνεγκον ἀλλοιώσεις φράσεων, σημασιῶν, συντάξεων, πενίαν λέξεων, ἐννοιῶν, στρέβλωσιν μορφῶν, κολόβωσιν τύπων κτλ. ἐν γένει γλωσσικὴν ἀσχημίαν καὶ δυσμορφίαν· ἀλλ' οὐδέποτε ἐπαύσατο ἡ Ἑλληνικὴ γλῶσσα μία οὖσα καὶ ἡ αὐτή, συνεχῆ ἔχουσα βίον καὶ ἱστορίαν· δὲν εἶνε ἡ νῦν θυγάτηρ τῆς ἀρχαίας, ὅπως ἡ Ἰταλικὴ τῆς Λατινικῆς, ἀλλ' αὐτὴ ἡ ἀρχαία τῇ ἐπιδράσει αἰώνων πολλῶν μορφὴν προσλαβοῦσά πως νέαν καὶ πως ἀλλοίαν· πλουσία, περικαλλής, ποικίλη, περίτεχνος, γλῶσσα τῶν Θεῶν ἐκείνη· πτωχή, ἀκαλλής, μονοειδής, ἄτεχνος, γλῶσσα ὄχλου ἀμαθοῦς αὕτη, ἣν νῦν καὶ οἱ ἄκρῳ τῷ δακτύλῳ παιδείας ἁψάμενοι ἀπαναίνονται· μεταίχμιον μεταξὺ ταύτης καὶ τῆς ἀρχαίας ἡ καθαρεύουσα, ἡ διὰ τῆς Πολιτείας, τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Παιδείας κοινὸν γενομένη πάντων κτῆμα, πλοῦτον κεκτημένη πάμπολυν, εὐστροφίαν ἔχουσα καὶ εὐκαμψίαν οὐκ ὀλίγην, λαμπρυνθεῖσα καὶ λαμπρυνομένη καθ' ἡμέραν, καθαίρουσα τὰς κηλῖδας τῶν αἰώνων βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον ἐκπλύνουσα τοὺς ῥύπους· οὕτως ἡ καθαρεύουσα βαθμηδὸν ἀποκαθίσταται εἰς τὴν ἀρχαίαν λαμπρότητα, ὁ πόθος τῶν ῥύπων καὶ κηλίδων θὰ εἶνε pium desiderium ὀλίγων τινῶν στενοκεφάλων καὶ τοῦ καλοῦ διεστραμμένην αἴσθησιν ἐχόντων, ἡ δὲ γλῶσσα θὰ ἀκολουθήσῃ τὴν κανονικὴν αὐτῆς πορείαν, ἀναπτυσσομένη ἐκ τῆς ἀρχαίας καὶ διὰ τῆς ἀρχαίας καὶ εἰς ταύτην προσπελάζουσα, ὄργανα δὲ καὶ ἀρχηγοὶ καὶ διδάσκαλοι καὶ ὁδηγοὶ ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ τῆς μορφώσεως τῆς γλώσσης ἔσονται οἱ λόγιοι, οἱ πεπαιδευμένοι, οἱ ἐπιστήμονες, οἱ συγγραφεῖς, οὐχὶ δ' οἱ Ψυχάρηδες καὶ ὁ χύδην ὄχλος.

Ἐκ Τραπεζοῦντος ΕΛΕΥΘ. ΤΡΙΑΝ. ΚΟΥΣΗΣ

ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΧΕΡΙΤΖΕΣΚΟ

Ὁ Μιχαὴλ Σ. Χιριτζέσκο ἐγεννήθη τῷ 1879 εἰς Ὀλτενίτζαν τῆς Ῥουμανίας. Διδάκτωρ τῆς Νομικῆς τοῦ ἐν Παρισίοις Πανεπιστημίου, διωρίσθη δικαστὴς ἐν τῇ πατρίδι του, ἀλλὰ μετὰ βραχὺν δικαστικὸν βίον παρῃτήθη ἐπιδοθεὶς εἰς τὴν ἐξάσκησιν τοῦ δικηγορικοῦ ἐπαγγέλματος εἰς ὃ καὶ διέπρεψε.

Τὰς ὥρας τῆς σχολῆς του ἀφιεροῖ εἰς φιλολογικὰς ἐργασίας, ἀποτελῶν διακεκριμένην προσωπικότητα μεταξὺ τῆς πλειάδος τῶν νέων συγγραφέων τῆς Ῥουμανικῆς λογογραφίας καὶ ἐπισύρας εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν προσοχὴν τοῦ κοινοῦ, διὰ τὸ ἰδιόρρυθμον τάλαντόν του καὶ τὴν ὡραίαν καὶ ἁρμονικὴν γλῶσσαν ἣν μεταχειρίζεται. Βαθὺς ψυχολόγος, λεπτὸς παρατηρητής, ἐπεξεργάζεται τὰ θέματά του μετὰ μεγίστης γονιμότητος ἐκφράσεως. Τὸ ὕφος του εἶνε πλούσιον καὶ ποικίλον καὶ τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὴν ἔκτακτον εὐκολίαν μεθ' ἧς εὑρίσκει τὰς ἰσχυρὰς καὶ τολμηρὰς συγκρίσεις. Καὶ αὐτὸ ἀποτελεῖ ἓν τῶν οὐσιωδεστέρων χαρακτηριστικῶν του, ἅτινα ἐπιβάλλουσιν εἰς τὸ σύνολον τῶν ἔργων του ἓν ὅλως ἰδιάζον θέλγητρον.

Μέγας ἀριθμὸς διηγημάτων του ἀνεδημοσιεύθη εἰς πολλὰ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδας τῆς Εὐρώπης. Εἶνε οὗτος τακτικὸς συνεργάτης τῆς Ἐπιθεωρήσεως Convorbiri Literare, τῆς ἀρχαιοτέρας τοῦ εἴδους της ἀπολαυούσης μεγίστης ὑπολήψεως παρὰ τῷ φιλολογικῷ κόσμῳ.

Ὁ Μιχαὴλ Χιριτζέσκο εἶνε λαμπρὸς ῥήτωρ καὶ πολιτικὸς συνάμα. Ὡς τοιοῦτος γράφει εἰς τὸν ἡμερήσιον τύπον τῆς Ῥουμανίας, ἄρθρα ἀξιοσημείωτα διὰ τὴν διαύγειαν τῆς κρίσεως, τὴν ἀκρίβειαν τοῦ ὕφους, ἀλλ' ἔνθα παρὰ τὴν αὐστηρότητα τοῦ θέματος ἀναφαίνονται τὰ φιλολογικὰ προτερήματα τοῦ συγγραφέως.

Μεταξὺ τῶν δημοσιευθέντων διηγημάτων του σπουδαίαν θέσιν κατέχουσι τὰ ἑξῆς: ***Τὸ ψάρεμματοῦ μπακαλιάρου, Ὁ κισσός, Ἡ βαλανιδιά, Τὸ Πιόνι, Τὸ πῦρ. Ὁ τελώνης, Ἡἀγέλη, Ναντά Φρανισέρνουλ, οἱ Σιτέμποροι*** (μυθιστόρημα ἐπαρχιακῶν ἠθῶν) κ. τ. λ.

Δυστυχῶς τὰ ὡραιότερα τῶν ἔργων του δὲν δύνανται νὰ μεταφρασθῶσι· περιλαμβάνουσι τὴν ψυχὴν καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ῥουμανικῆς κοινωνίας καὶ χάνουσι τὴν ἀξίαν των προσαρμοζόμενα πρὸς ξένα καὶ ἀλλότρια ἔθιμα.

Σ. Ι. Φ.

ΜΙΧΑΗΛ Σ. ΧΕΡΙΤΖΕΣΚΟ

Η ΑΠΑΓΩΓΗ

(ΔΗΓΗΜΑ)

Ὁ δρόμος τοῦ Φρασινὲ εἶνε μακρὸς καὶ ἐρημικός. Ἐπὶ ὁλοκλήρους ὥρας διατρέχει τις τοῦτον χωρὶς νὰ συναντήσῃ κατάλυμα.

Ἐμπρὸς καὶ ὀπίσω, δεξιᾶ καὶ ἀριστερᾶ παρατηρεῖ κανεὶς σειρὰν ἀτελείωτον ἀγρῶν. Τὸ πτηνὸν διὰ νὰ ἀναπαυθῇ κατέρχεται καὶ ἵσταται ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς αὔλακος, ἣν μόλις διήνοιξε τὸ ἄροτρον. Ἀλλὰ μακρὰν ἐπὶ τοῦ ὁρίζοντος ἔνθα τὰ ἄκρα τοῦ οὐρανοῦ στηρίζονται ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς γῆς, μία ἀργυρᾶ ζώνη, κυκλουμένη ὑπὸ τοῦ κυανοῦ, συσσωματοῦται· εἶνε ὁ Δούναβις μὲ τοὺς παραποτάμους του σχηματίζοντας φάραγγας πλήρεις ἀπὸ λαγούς.

Καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ δρόμου δὲν συναντᾷ τις εἰμὴ ἓν φρέαρ καὶ μίαν ἰτέαν. Τὸ φρέαρ εἶνε χωρὶς σκέπασμα καὶ ἡ ἰτέα παλαιὸν δένδρον ἡμικατεστραμμένον.

Μεταξὺ τῶν κλάδων αὐτῆς ὑποβασταζομένων ὑπὸ σιδηρᾶς ῥάβδου, κρέμαται τὸ σχοινίον ἐπὶ τοῦ ὁποίου προσαρμόζεται ὁ σιδηροῦς κουβᾶς.

Αὐτὰ μόνον ἀπαντᾶκανεὶς καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ δρόμου τοῦ Φρασινέ.

Ἐπ' αὐτοῦ τοῦ δρόμου κατὰ τὴν νύκτα τῶν Ἐπιφανείων, ὁ Λόβιν λοχίας τῶν «ἐρυθρῶν οὐσσάρων» ὡραίας φυσιογνωμίας καὶ μεγαλοπρεποῦς παραστήματος, ἐκάλπαζε ταχέως. Μὲ τὴν δεξιάν του χεῖρα ἐκράτει τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου του ἐν ᾧ μὲ τὸν ἀριστερὸν βραχίονα, περιέβαλε τὴν ὀσφὺν νεαρᾶς κόρης, ἡ ὁποία μόλις ἠδύνατο νὰ κρατηθῇ ἐπὶ τοῦ ἰδίου

ἵππου

Τὸ ψῦχος ἦτο δριμὺ καὶ ὁ οὐρανὸς γαλήνιος ὡς συμβαίνει πολλάκις κατὰ τὰς νύκτας τοῦ χειμῶνος· τὸ φῶς τῆς πανσελήνου, ἔπιπτεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὡς χρυσαῖ ψεκάδες· τὰ ἄστρα διηγωνίζοντο κατὰ τὴν λάμψιν μὲ τοὺς χιονώδεις ἀδάμαντας οἵτινες ἐκάλυπτον τὴν πεδιάδα ὁμοιάζοντες μὲ πτίλωμα κύκνου.

Μετὰ ὀλιγοχρόνιον καλπασμόν, ὁ ἵππος ἐβράδυνε τὸ βῆμα.

Περὶ τὸν χαλινὸν ἡ ἀναπνοή του ἐπάλευεν.

Ὁ νεαρὸς ἱππεὺς ἤρχισε τὴν ὁμιλίαν.

—Κάθησαι καλά, Γιασεμοῦλα;

—Πολὺ καλά, καὶ σύ;

—Ἐγώ; Νομίζω πῶς κρατῶ τὸν παράδεισο στὴν ἀγκαλιά μου.

—Ὁ καϋμένος ὁ κοκκίνης θὰ ὑποφέρῃ ποῦ καθήμεθα δυὸ ἐπάνω του.

—Ὁ κοκκίνης; Μὰ εἶνε ἀγγαρειὰ ἀπόψε.

Καὶ οἱ δύο ἐγέλασαν. Αἴφνης ὁ Λόβιν ἐνεθυμήθη τι.

—Εἶσαι βεβαία, Γιασεμοῦλα, πῶς ὁ θεῖός σου δὲν κατάλαβε τίποτε ἅμα ἔφυγες;

—Βέβαια· ὁ καϋμένος ὁ μπάρμπα Ντίνο ἐκοιμᾶτο βαθειά μὲ τὰ πόδια σιμὰ στὸ μαγκάλι.

—Ὁ ὕπνος τῶν γερόντων εἶνε ἐλαφρός, Γιασιμοῦλα, καὶ τὸ περιπάτημα ἑνὸς ποντικοῦ ἠμπορεῖ νὰ τοὺς ἐξυπνήσῃ.

—Πιθανόν· ἀλλὰ ὁ μπάρμα Ντίνο, ἐρόγχαζε πολὺ δυνατά.

—Ἡ πόρτα δὲν ἔτριξε ἅμα τὴν ἄναιξες γιὰ νὰ ἐξέλθῃς;

—Μάλιστα....

Βλέπεις λοιπόν;

—Τί; ἅμα ἐξῆλθα κύτταξα ἀπὸ τὸ παραθύρι καὶ τὸν εἶδα νὰ ῥογχαλίζῃ εὔμορφα, εὔμορφα.

—Τί ἄθλιος ἄνθρωπος ὁ μπάρμπα Ντίνο.

—Καθὼς ὅλοι οἱ κηδεμόνες.

—Θαυμάσιο πρᾶγμα νὰ ἔδινε τὴν εὐχή του νὰ ὑπανδρευθοῦμε. Ἀλλὰ αὐτὸς πάντα δὲν ἤθελε.

—Εἶνε γιατὶ εἶσαι στρατιώτης.

—Τί λοιπόν; γιατὶ μὲ ἤθελε νὰ καθήμεθασιμὰ στὴ φωτιὰ καὶ νὰ κουβεντιάζομε; Εἶχε τύχη, Γιασεμοῦλα, ποῦ ἦταν θεῖός σου εἰδ' ἄλλως τὰ τὸν ἐξυλοκοποῦσα γερά.

—Θὰ ἔκανες ἄσχημα.

—Τὸν ὑπερασπίζεσαι. Ἐὰν ἐγνώριζες πόση λύπη μοῦ ἐπροξένησε καὶ πόσαδάκρυα μὲ ἔκαμε νὰ χύσω. Πόσες φορὲς ἀγρύπνησα στὸ στρατῶνα, κυττάζων τὸν τοῖχο καὶ ὅλα αὐτὰ γιὰ σένα ἀγάπη μου γιὰ τὸν ἔρωτά σου.

—Λοιπὸν νὰ τώρα τὸν ἐκδικούμεθα· φαντάζομαι τὶ γοῦστο ποῦ θὰ ἔχῃ αὔριο πρωΐ: «*Γιασεμοῦλα, γιατὶ ἄφησες τὴ φωτιὰ νὰ σβύσῃ;*» Καὶ ἡ Γιασεμοῦλα δὲν θὰ εἶνε ἐκεῖ· θὰ σταθῇ σὰν ξηρὸς ἀπὸ τὴν ἔκπληξί του.

Ἐν ᾧ ὡμίλουν οὕτως ὁ καιρὸς παρήρχετο, ὁ ἵππος ἔτρεχε πάντοτε· ἦσαν περίπου τὴν ὥραν ἐκείνην εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ δρόμου των.

Καθ' ἣν στιγμὴν οἱ ἀλέκτορες κράζουσι, καὶ τὸ ψῦχος κατέστη δριμύτερον. Εἷς κύκλος ἐφάνη κατ' ἀρχὰς περὶ τὴν σελήνην· ἀκολούθως βροχὴ ἀπὸ φωτεινὰς βελόνας χιόνος ἤρχισε νὰ πίπτῃ ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὁ βορρᾶς ἤρχισε νὰ πνέῃ μετὰ λύσσης.

Λευκὰ νέφη συνωθοῦντο περὶ τὴν σελήνην κατ' ἀρχὸς ἰσχνά, διαφανῆ, ὁμοιάζοντα μὲ λινὸν ὑπυκάμισον, ἔπειτα ἐγένοντο κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον πυκνά, ὁμιχλώδη, μαῦρα, μέχρις ὅτου ἐθόλωσαν τελείως τὸν οὐρανόν.

Ἡ πεδιάς; ἐφωτίζετο ἤδη μόνον ὑπὸ τῆς λευκότητος τῆς χιόνος.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, μεγάλη τολύπη χιόνος ἀπεσπᾶτο ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐτήκετο ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς νεάνιδος ὡς μυστηριώδης ψυχὴ πτηνοῦ κακοῦ οἰωνοῦ.

—Ἡ θύελλα φθάνει, Λόβιν, εἶπεν ἡ Γιασεμοῦλα ἀνήσυχος.

—Τὶ πειράζει.

—Μπορεῖ νὰ φανοῦν λύκοι, Λόβιν.

—Ἂς κοπιάσουν, ἀπήντησεν ὁ νέος μεθ' ὑπερηφανείας. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, εἷς συριγμὸς καὶ ἓν οὔρλιασμα ἀντήχησαν μακρόθεν· θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἦτο ἀπάντησις τῆς θυέλλης καὶ τῶν λύκων πρὸς τὸν γενναῖον ὁδοιπόρον.

—Φοβοῦμαι, Λόβιν, εἶπεν ἡ Γιασεμοῦλα, τρέμουσα ὡς φύλλον.

—Μὴ φοβᾶσαι, ἀπήντησεν ἐκεῖνος ἐνθαρρύνων. Ὁ κοκκίνης τρέχει πιὸ γρήγορα κι' ἀπὸ τὸν ἄνεμο, τὸ σπαθί μου κόβει καλλίτερα ἀπὸ ξυράφι. Μὲ ἕνα μόνον κτύπημα εἰμπορεῖ νὰ κόψῃ μιὰ παγανιά. Στάσου, βλέπω κάτι ἐδῶ χάμου. Εἶνε ἡ ἰτιὰ τοῦ πηγαδιοῦ. Ἀπ' ἐκεῖ ἕως τὸ χωριὸ ὀλίγο διάστημα μᾶς μένει.

Εἰπὼν τὰς λέξεις ταύτας ἔσφιξε τὸν χαλινόν, ἐκτύπησε τὸν ἵππον μὲ τὰ σπηρούνια καὶ ἐφώναξε δυνατά.

—Ἐμπρός, κοκκίνη ἐμπρὸς νὰ γλυτώσουμε.

Ὑπὸ τοῦ κεντήματος τῶν σπηρουνίων παροξυνθείς, ὁ ἵππος ἤρχισε νὰ καλπάζῃ μανιωδῶς.

Οἱ οὐρλιασμοὶ ἐπανελήφθησαν.

Αἱ τολύπαι τῆς νεφέλης ἔπιπτον ἀπὸ λεπτοῦ εἰς λεπτὸν πυκνότεραι.

Ὁ ἄνεμος ἔπνεε μετὰ λύσσης, μυκώμενος καὶ συρίζων ἀνὰ μέσου τῶν αὐλάκων.

Οἱ οὐρλισμοὶ τῶν λύκων ἐπολλαπλασιάζοντο καὶ προσηγγίζον.

Μιὰ ὁμὰς τούτων ἀνεκάλυψε τὰ ἴχνη των καὶ τοὺς κατεδίωκεν.

Ὁ Λόβιν ἔστρεψε τὴν κεφαλήν.

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς πεδιάδος, ἀριστερᾷ τοῦ

δρόμου των εἰς ἀπόστασιν βολῆς ὅπλου, εἶδε σκιάς τινας, τρεχούσας ὡς βέλη.

Τὸ θάρρος τοῦ νέου μετεβλήθη εἰς ἀνησυχίαν.

—Εἶνε πολλοὶ οἱ ἀχρεῖοι....καὶ προχωροῦν τόσον γρήγωρα. Μόλις φθάσομεν στὴν ἰτιά, Γιασεμοῦλα, θὰ ἀνέβῃς ἐπάνω διὰ νὰ ἔχω τὰ χέρια μου ἐλεύθερα.

Ὁ ἵππος ἐκάλπαζε πάντοτε. Μόλις τὰ πέταλλά του ἤγγιζον τὴν γῆν.

Ἀλλὰ ματαίως. Δὲν ἐπροχώρει πολύ· τὸ φορτίον ἦτο βαρύ. Ὁ ἄνεμος ὁ ὁποῖος ἐφύσα ἀπὸ τὸ ἔμπροσθεν μέρος τοὺς ἀπετύφλωνε διὰ τῶν νιφάδων τῆς χιόνος ἥτις προσεκολλᾶτο εἰς τὰ πρόσωπα τῶν νέων.

Οἱ λύκοι προχωροῦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἐπλησίαζον, ἐπλησίαζον πάντοτε: Ὁ ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ὁμάδος διῆλθεν πλησίον τοῦ ἵππου.

Ὁ Λόβιν ἔθεσεν τὴν χεῖρά του ἐπὶ θυλακίου τοῦ ἐφιππίου του, ἔλαβε τὸ περίστροφον καὶ ἐπυροβόλησεν.

Ὑπόκωφος γογγυσμὸς ἠκούσθη καὶ ἡ σκιὰ ἔπεσεν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἀκίνητος. Αἱ ἄλλαι σκιαὶ δὲν ἔπαυσαν νὰ τοὺς καταδιώκουν καὶ νὰ τοὺς ἐκφοβίζουν διὰ φρικωδῶν οὐρλισμῶν. Ἡ φυγή των καθίστατο ἀπελπιστική, εὑρίσκοντο μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου. Ὁ Λόβιν ἔσυρε τὸ ξιφος καὶ μὲ τὴν αἰχμὴν ἐκτύπησε μανιωδῶς τὸν ἀκούραστον ἵππον του, ἐν ᾧ τὰ σπηρούνιά του καθήμαξαν τὴν κοιλίαν του. Ἡ Γιασεμοῦλα, συνεσπειρώθη εἰς τοὺς βραχίονας τοῦ νέου, κρατοῦσα τὸν ἵππον ἀπὸ τὴν χαίτην.

Αἴφνης ὁ κοκκίνης ἐστάθη ὡς ἀπολιθωθείς.

Ἡ Γιασεμοῦλα ἐξέβαλε κραυγὴν φρίκης.

—Τί συμβαίνει Λόβιν;

—Τὸ πηγάδι...ἀκόμη λίγο καὶ θὰ ἐπέφταμε μέσα.

Ἡ Γισσεμοῦλα ἠθέλησε νὰ κάμῃ τὸν σταυρόν της. Ὁ Λόβιν ἐσταμάτησε τὴν χειρονομίαν της.

—Ἄφησε τὴν προσευχήν... Ἀνέβα γρήγωρα πάνω στὴν ἰτιά. Δὲν ὑπάρχει καιρὸς γιὰ χάσιμο.

Δὲν ὑπάρχει πλέον ἐλπὶς νὰ φύγωμεν...

Ἀμέσως διηύθυνε τὸν ἵππον πλησίον τῆς ἰτέας καὶ ἐβοήθησε τὴν μνηστήν του ν' ἀνέλθῃ. Ἀκολούθως ἀφίππευσεν, ἀποσπάσαστον χαλινὸν τοῦ ἵππου, ἀφήσας αὐτὸν ἐλεύθερον· ἐστήριξε τὰ νῶτά του ἐπὶ τῆς ἰτέας, ἔλαβε διὰ τῆς μιᾶς χειρός του τὸ περίστροφον καὶ διὰ τῆς ἄλλης τὸ ξίφος καὶ ἀνέμενεν. Ἡ Γιασεμοῦλα κρεμασμένη ἐπὶ τοῦ δένδρου ἔτρεμεν ἐκ τοῦ φόβου καὶ τοῦ ψύχους.

Ὁ βόρειος ἄνεμος ἐφύσα μετὰ μανίας. Πυκναὶ νιφάδες χιόνος ὅμοιαι πρὸς κύματα ἀφρισμένης θαλάσσης ἔπιπτον ἀπὸ τοῦ ζοφεροῦ καὶ ἀγρίου οὐρανοῦ.

Αἱ νιφάδες περιεστρέφοντο ὡς κακοποιὰ πνεύματα ἐκφεύγοντα ἐκ τῶν ἀδύτων τοῦ Ἅδου. Οἱ σωροὶ τῆς χιόνος ἐξετείνοντο ὡς κολοσσοί.

Οἱ λύκοι ἔφθασαν.

Εἰς βημάτων τινῶν ἀπόστασιν, ὁ τολμηρότερος ὅστις ἐβάδιζεν ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἀγέλης, ἐστάθη. ἀναμένων καὶ τὴν ἄφιξιν τῶν ἄλλων. Ἀκολούθωςσυσσωματωθέντεςπάντεςκαὶδεικνύοντες τοὺς ὀδόντας των, ἐρρίφθησαν, πρὸς τὴν ἰτέ. αν. Ὁ Λόβιν ἠθέλησεν νὰ πυροβολήσῃ. Ἀλλ' ὁ ἵππος του μὲ ἓν πήδημα ἐτέθη μετεξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς ἀγέλης. Ἠνώρθωσε τὰ ὦτα, ἐστηρίχθη ἐπὶ τῶν ἐμπροσθίων ποδῶν καὶ ἤρχισε τὰ ἀλλεπάλληλα λακτίσματα κατὰ τῶν λύκων.

Εἰς τὴν ἀνέλπιστον ταύτην πρόκλησιν, ἡ ἀγέλη ἔκαμε κύκλον περιξ αὐτοῦ οὐρλιάζουσα. Εἷς λύκος προσεπάθησε νὰ πηδήσῃ ἐπ' αὐτοῦ. Ἓν κτύπημα ὅμως τοῦ πετάλλου του καὶ ὁ λύκος ἔπεσεν ἄπνους ἐπὶ τῆς χιόνος. Ἕτερός τις προσεπάθησε νὰ τὸν ἁρπάσῃ ἀπὸ τοὺς ῥώθωνας· Ἀλλ' οἱ ὀδόντες τοῦ ἵππου ἥρπασαν τοῦτον ἐκ τοῦ στήθους τὸν ἔσχισαν τὸ δέρμα καὶ τὸν ἠνάγκασαν νὰ τραπῇ εἰς φυγήν.

Ἐπὶ ἀρκετὸν χρόνον ὁ ἵππος ἀπέκρουε γενναίως τὴν προσβολήν. Τὰ κτυπήματά του ἦσαν τόσον τεχνικὰ ὥστε τὰ θηρία δὲν ἠδύναντο νὰ τὸν δήξωσι. Τὰ πέταλλά τουἐσπαζον πολλὰ κρανία. Ἀπὸ τὸ μέρος του ὁ Λόβιν παρηκολούθει τὰ πάντα. Ἡ ἐλπὶς τῆς σωτηρίας ἀνεφαίνετο ἐκ νέου εἰς τὴν καρδιάν του. Μὲ τὸ περίστροφον εἰς τὰς χεῖρας ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ. Ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ τὸν ἀποτελειώσῃ. Γηραιὸς λύκος, μέγας ὡς μόσχος, ὅστις μέχρι τῆς στιγμῆς ἐκείνης παρετήρει μακρόθεν, ἐρρίφθη μετ' ἀστραπιαίας ταχύτητος κατ' αὐτοῦ.

Ἠκούσθη πυροβολισμός. Ἀπὸ τὸ περίστροφον ἐξῆλθελάμψις ὁμοίαπυρείου. Ἡ Γιασεμοῦλα ἐξέβαλε κραυγήν. Ὁ ἄνεμος ἐστέναξεν ἐπίσης...

Πρὸς στιγμὴν τὸ θηρίον ἐταράχθη...

Μεθ' ὃ ὥρμησεν ἐκ νέου:

Ὁ Λόβιν ἠσθάνθη ὅτι ἐχάνετο.... Ἀλλ' ὁ κίνδυνος τοῦ θανάτου τὸν ἠλέκτρισεν... Ἀπέρριψε τὸ ἄχρηστον περίστροφον καὶ ἔσυρε τὴν σπάθην του.

Ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς ἰτέας καὶ διηύθυνε τὸ ἄκρον κατὰ τοῦ λύκου.....αὐτὸ ἦτο στιγμιαῖον...

Μὲ τὸ δεύτερον κτύπημα, ἡ κοιλία τοῦ θηρίου διεπεράσθη διαμπάξ.

Συγχρόνως ἕτερός τις λύκος ἐπέτυχε νὰ ἐμπήξῃ τοὺς ὄνυχάς του ἐπὶ τῆς ὠμοπλάτης τοῦ ἵππου.

Οἱ ὀδόντες του ἀπέσπασαν τεμάχιον ζώσης σαρκός.

Ὀδυνηρὸς μηκυθμὸς διέσχισε τὸν ἄνεμον.... Μάτην ἐμαίνετο πλέον· οἱ ὄνυχες τοῦ θηρίου ἔμειναν ἐμπεπηγμένοι ὡς ἁρπάγαι.

Ἄλλοι λύκοι ἐνθαρρυνθέντες, ὥρμησαν κατὰ τοῦ ἵππου.

Ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ τῆς ἥττης του, περιεστράφη ἀκόμη μὲ τοὺς λύκους καρφωμένους ἐπὶ τῶν νώτων του... Ἀκολούθως αἱ δυνάμεις του τὸν ἐγκατέλιπον, ἐγονυπέτησε καὶ ἐσωριάσθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

Οἱ ἐχθροὶ ἔμειναν νικηταί. Αἱ πειναλέαι σιαγόνες των ἤρχισαν νὰ κροτῶσιν.

Ἡ κοιλιὰ τοῦ θύματος ἐσχίσθη ὡς ῥάκος...

Τὰ ἐντόσθια ἐχύθησαν ἐπὶ τῆς χιόνος... Λύκαινα νεκρὰ ἐκ δίψης ἐπλησίασε τὸ ζῶον καὶ ἤρχισε ν' ἀπομυζᾷ τὸ αἷμά του...

Περὶ τὴν ἰτέαν, ὁ ἀγὼν καθίστατο φρικώδης. Ὁ Λόβιν μόλις ἔλαβε τὸν καιρὸν ν' ἀποσπάσῃ τὸ ὅπλον του ἀπὸ τὸν πρῶτον ἐχθρὸν καὶ περιεκυκλώθη ἀμέσως ὑπὸ πολλῶν ἄλλων....

Εἷς προσεπάθησε νὰ πηδήσῃ ἐπὶ τῶν νώτων του· ἀλλ' ὁ χονδρὸς κορμὸς τῆς ἰτέας τὸν ἐπροστάτευεν, ἕτερός τις ἐρρίφθη κατὰ τοῦ προσώπου του ὡς λαῖλαψ μανιώδης ... ἄλλοι τὸν ἥρπασαν ἀπὸ τὰς κνήμας· ἡ ἀγέλη ἦτο ἀτελεύτητος.

Δὲν εἶχε πλέον ὅπλον· τὸ περίστροφον ἔκειτο ἐπὶ τῆς χιόνος, τὸ ξίφος εὑρίσκετο ἐπὶ τοῦ πτώματος τοῦ φονευθέντος λύκου.

Ἓν ὅπλον ὑπελείπετο εἰς αὐτόν, αἱ χεῖρες.

Ὡς δύο ὀρειχάλκινοι κλοιοί, περιέβαλον τὸν τράχηλον τοῦ ζῴου· ὥρμησε κατὰ τοῦ προσώπου του καὶ τὸ ἔπνιξεν.

Ἔπειτα διὰ τῶν γρόνθων του κατέφερε ἀλλεπάλληλα κτυπήματα. Ἑνὸς λύκου ἔθραυσε τὸ κρανίον, ἄλλου τὸν τράχηλον.

Ἀλλὰ τέλος ἡττήθη.

Οὐρλισμοὶ διέσχισαν τὸ στερέωμα.... Ἀκολούθως ἤρχισεν ἡ εὐωχία.....

Τεμάχιον πρὸς τεμάχιον κατεβροχθίζετο ὁ νέος.

Ἡ θερμὴ σάρξ του ἐγένετο μᾶζα ὑπὸ τοὺς ὀδόντας τῶν θηρίων.....

Αἱ σιαγόνες ἐπλατάγιζον..... Τὰ θηρία ἦσαν κατευχαριστημένα.

Ἀπὸ τὸ ὕψος τῆς ἰτέας, ἡ δυστυχὴς νεᾶνις παρηκολούθησε τὴν ἀγωνίαν τοῦ ἀγαπημένου της.

Αἱ τρίχες της ἠνορθώθησαν ἐκ τῆς φρίκης. Τὸ πνεῦμά της ἐσκοτίσθη ἐκ τῆς ὀδύνης.

Ἀλλὰ τὸ ἔνστικτον τῆς αὐτοσυντηρήσεως τὴν ὤθει εἰς τὸ νὰ σφίγγῃ περισσότερον τὸν κλάδον τῆς ἰτέας ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔμεινεν ἀκίνητος, κλαίουσα ἀσυνειδήτως.

Ἅμα ἔληξε τὸ γεῦμά των οἱ λύκοι προσεπάθησαν πλειστάκις ν' ἀναρριχηθῶσιν ἐπὶ τῆς ἰτέας, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθησαν καὶ ἀπεμακρύνθησαν ὡς ἀνεμοστρόβιλος, ἐξαφανισθέντες ἀνὰ μέσου τῆς θυέλλης, μὲ παρατεταμένους οὐρλιασμούς, πενθίμους καὶ ὀξεῖς....

Ὁ Βορρᾶς ἐξηκολούθει νὰ μυκᾶται καὶ ἡ χιὼν νὰ πίπτῃ κατὰ νιφάδας, ἐπικαθημένη ἐπὶ τῶν καθημαγμένων πτωμάτων, ὡσὰν ἡ θλιβεῖσα φύσις νὰ ἐπεθύμει νὰ καλύψῃ δι' ἀσπίλου σαβάνου τὰ θύματα τῶν κακουργημάτων της.

Τὰ δάκρυα τῆς νεάνιδος ἐξηκολούθουν ῥέοντα κατὰ μῆκος τοῦ κορμοῦ τῆς ἰτέας, μέχρις ὅτου ἡ ψυχή της ἀπέπτη.

.....Ὁ δρόμος ἔμεινεν ὁ ἴδιος· ὁ ἴδιος δρόμος τοῦ Φρισινέ....μακρός....μακρὸς καὶ ἔρημος.

ΣΩΤΗΡΙΟΣ Ι. ΦΩΚΟΣ δ. ν.

—ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΓΑΠΗ—

(τῆς Mrs Barrett Browning Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ)

Ἂν σὲ μυριάδες πρόσωπα, μόν' ἕνα δὲ ποθῇς,
ἂν δὲ τὸ βλέπῃς, μέσ' στὸ νοῦ, ὄνειρο ἀληθιανό,
ἂν δὲ πιστέψῃς πῶς καὶ σύ, μπορεῖς νἀγαπηθῇς;
σὰν ποῦ ἀγαποῦν στὸν Οὐρανό,

—

Ἂν δὲ θαρρῇς τὸ ταῖρί σου πιστό, καὶ σταθερό,
καὶ—σ' ἀπατᾷ δὲ σ' ἀπατᾷ—μαραίνεσαι καὶ πᾶς,
τὸν χωρισμό του ἂν δὲν θαρρῇς σὰ θάνατο πικρό,
Μὴ λές... Μὴ λὲς πῶς ἀγαπᾶς!

—

Πόσες φορὲς ξεχνιούμαστε στ' ἀμπέλι ἢ στ' ἀλῶνι,
χωρὶς γιὰ γυρισμὸ ποτὲ νὰ μᾶς περάσῃ ἰδέα!
Ὡς ποῦ μέσ' στὸ βωδάμαξο μᾶς παίρναν οἱ γειτόνοι
ὅταν τοῦ ἥλιου ἔσβυνε, ἡ ἀχτίδα ἡ τελευταία.

—

Τί γλήγωρα, τί εὔμορφα, γιὰ μᾶς περνοῦσ' ἡ ὥρα,
στὴ ξένοιαστη γαλήνη μας, στὴ γελαστὴ χαρά μας.
Μ' ἀγάπη σὰν μᾶς κοίμιζε ἡ νύχτα ἡ μαυροφόρα,
ἐμεῖς ἀκόμα παίζαμε καὶ μέσ' στὰ ὄνειρά μας.

ΛΑΙΛ. ΚΑΡΑΚΑΣΗΣ

Σμύρνη

ΑΡΑ ΓΕ ΤΑ ΖΩΑ ΕΧΟΥΣΙ ΣΥΝΕΙΔΗΣΙΝ ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ;

Ἐξ ἀμνημονεύτων χρόνων πάντες οἱ δυνάμενοι νὰ κρίνωσιν ἀδιαλείπτως προβάλλουσι τὸ ἐρώτημα: ἆρά γετὰ ζῶα ἔχουσι συνείδησιν τῶν πράξεών των; Τινὲς ἐξ αὐτῶν παρέχουσιν ἐκ τῶν ἐνόντων τὴν συμβολὴν αὐτῶν πρὸς διασάφισιν τοῦ δυσλύτου τούτου προβλήματος διὰ τῆς παραθέσεως διαφόρων γεγονότων προσπιπτόντων εἰς τὴν ἀτίληψίν των. Ὀλίγιστοι δὲ συστηματικῶς ἀφιεροῦσι μακρὸν χρόνον εἰς ἐνδελεχεῖς παρατηρήσεις πρὸς μελέτην τοῦ σοβαροῦ τούτου ζητήματος. Οἱ φυσιοδίφαι ἀκριβῶς οὗτοι εἶναι ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ ἀνθρωπότης ὀφείλει ἐμβριθεῖς σχετικὰς μελέτας δυναμένας νὰ προαγάγωσι τὴν σπουδαίαν ταύτην ὑπόθεσιν. Ἀλλ' ὅμως καὶ οἱ μὴ μελετῶντες τὸ ζήτημα ἐπιστημονικῶς, ἀλλ' ἐκ συμπτώσεως παρατηροῦντες γεγονότα τινὰ καὶ ἐπεισόδια ἀξιοσημείωτα, ὀφείλουσι—νομίζω—νὰ παραδίδωσι ταῦτα εἰς τὴν δημοσιότητα, ὅπως διὰ τῶν παρατιθεμένων συχνῶν παραδειγμάτων καὶ διὰ τῆς παρατηρητικότητος τῶν πολλῶν δυνηθῇ ἡ ἐπιστήμη νὰ φθάσῃ εἰς ἀσφαλέστερα συμπεράσματα.

Ὁμολογῶ ὅτι πολλάκις ἀνέγνωσα πλείστας σχετικὰς πραγματείας, ἀλλ' οὐδέποτε ἐσκέφθην νὰ μελετήσω κἄπως τὸ ζήτημα, οὕτω δὲ καὶ ἂν τυχὸν παρετήρουν πράξεις τινὰς καὶ κινήσεις καταδεικνυούσας ὄχι ἁπλῶς αὐτόματον ἐνέργειαν, ἀλλὰ νοημοσύνην καὶ συνείδησιν τῶν ἀλόγων θεωρουμένων ὄντων, οὐδεμίαν ἀπέδιδον εἰς αὐτὰς σημασίαν, ἕνεκα δὲ τούτου αὗται δὲν προσείλκυον προσηκόντως τὴν προσοχήν μου πρὸς βάσανον καὶ μελέτην αὐτῶν καὶ παρήρχοντο χωρὶς κἂν ν' ἀφήσωσι τὸ ἐλάχιστον ἴχνος.

Ἀφ' ἧς ὅμως ἡμέρας ἀνέγνωσα ἐν τῷ ἐγκρίτῳ περιοδικῷ «Αἰολικὸς Ἀστὴρ» τὴν ὡραίαν πραγματείαν τοῦ κ. Henri Coupin, περὶ τοῦ ἀντὰ ζῶα ἔχωσι συνείδησιν τοῦ θανάτου, κατὰ γλαφυρὰν μετάφρασιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Γ. Μέγα, τρία γεγονότα, ἁπλούστατα μέν, ἀλλ' ἀρκούντως ἐκπληκτικὰ ἐφείλκυσαν ἰδιαζόντως τὴν προσοχήν μου, ὡς ἀναντιλέκτως καταδεικνύοντα τὴν σκέψιν καὶ τὴν νοημοσύνην τῶν κατωτέρων ἀδελφῶν μας. Θέλω δ' εὐαρέστως διηγηθῆ ἀμέσως αὐτὰ ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Αἰολικοῦ Ἀστέρος» ἵνα οἱ ὀναγνῶσται αὐτῶν δυνηθῶσι νὰ κρίνωσι κατὰ πόσον τὰ σχετικὰ συμπεράσματα εἶναι ὀρθά.

* *
*

Πρό τινων μηνῶν ὑαλοπίναξ στενοῦ παραθύρου, ὕψος 2 1]2 πήχεων καὶ βλέποντος ἐκ μικροῦ διαδρόμου πρὸς τὸ δῶμα τῆς οἰκίας μου ἐθραύσθη, ἔκτοτε δὲ ὅλαι αἱ γειτονικαὶ γαλαῖ εἶχον τὴν εἴσοδον καὶ ἔξοδον ἐλευθέραν πρὸς τὴν οἰκίαν μου. Εἶνε δὲ ἀκατανόητον τίνι τρόπῳ περιῆλθε τόσον ταχέως εἰς γνῶσίν των ἡ ἄρσις τοῦ ἐμποδίου καὶ ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐλευθέρας διόδου. Ἕνεκα ἀμελείας, οὐδεμία πρόνοια εἶχε ληθφῆ πρὸς ἔγκαιρον τοποθέτησιν νέου ὑαλοπίνακος, οὕτω δὲ αἱ ἔφοδοι τῶν γαλῶν ἦσαν τόσον τολμηραὶ καὶ ἐνοχλητικαί, ὥσται διεταράχθη αὐτὴ ἡ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡσυχία. Ἐπὶ τέλους ἐφρόντισα, ἵνα τεθῇ ὑαλοπίναξ εἰςτὸ παράθυρον. Ἐξ ἀποστάσεως δὲ παρηκολούθουν τὴν ἐντύπωσιν, τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ προξενήσῃ ἡ μεταβολὴ τῆς σκηνοθεσίας εἰς τὰ εὐφυέστατα ταῦτα μικρὰ ζῷα. Τὸ πρᾶγμα ἦτο ἐκπληκτικόν, συνάμα δὲ καὶ καθ' ὑπερβολὴν ἀστεῖον. Δὲν θὰ ἦτο ὑπερβολή, ἂν ἀναγράψω ὅτι ἀπηρίθμησα 7 τοὐλάχιστον γαλᾶς ἐπί τε τοῦ μικροῦ διαδρόμου καὶ τοῦ δώματος, ἄλλας μὲν πρὸς εἴσοδον, ἄλλας δὲ πρὸς ἔξοδον. Ὅλαι ἵσταντο ἔκπληκτοι παρὰ τὸ παράθυρον καὶ παρετήρουν μὲ δυσθυμίαν τὸν ὑαλοπίνακα χωρὶς καμμία ἐξ αὐτῶν νὰ κινηθῇ καὶ ἀποπειραθῇ ἁπλῶς νὰ διέλθῃ ἢ νὰ ἐκβιάσῃ τὴν δίοδον. Ἀνέμενον ὅτι ἤθελε ἀπατηθῇ καμμία ἀπὸ αὐτὰς καὶ ἤθελεν ὁρμήσει νᾶ διέλθῃ. Ἀλλὰ μάτην... Πᾶσαι εἶχον τὴν ἀντίληψιν ὅτι ἀνυπέρβλητον ἐμπόδιον ἠγείρετο ἤδη

πρὸ αὐτῶν, μὴ δυνάμενον νὰ ὑπερπηδηθῇ ἁπλῶς διὰ τῶν ἀσθενῶν των δυνάμεων, ἐξ οὗ προέκυπτε καὶ ἡ παντελὴς ὑπ' αὐτῶν ἐγκατάλειψις πάσης ἀποπείρας πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ποθουμένου. Ἐπὶ τῇ ἀναγνωρίσει ἐν τῇ ἀντιλήψει των, κατ' ἀκολουθίαν δ' ἐν τῷ ὑπολογισμῷ των, τῆς ἀδυναμίας των, ἡ λύπη διεζωγραφίζετο ζωηρῶς εἰς τὸ εὐφυές των πρόσωπον, ὡς ἐὰν ἀπεχαιρέτιζον διὰ παντὸς πάντα τὰ ὑπὲρ αὐτῶν ἀπορρεύσαντα πλεονεκτήματα ἐκ τοῦ θραυσθέντος πρότερον ὑαλοπίνακος, θλιβόμεναι ἀναμφιβόλως διότι τὰ φυσικὰ προσόντα δὲν παρεῖχον εἰς αὐτὰς τὸ μέσον, ἵνα ἀρπάσωσιν ὀγκώδη λίθον καὶ καταθρυμματίσωσι αὐτὸν πρὸς ἄρσιν τοῦ ἐμποδίου.

* *
*

Τὸ δ' ἕτερον γεγονός, τὸ ὁποῖον θὰ διηγηθῶ κατωτέρω, συνέβη πρὸ ἑνὸς ἔτους. Ἡ ἡρωὶς τῆς διηγήσεώς μου εἶνε ἐπίσης γαλῆ γειτονική ἡ ὁποία δι' ἑνὸς εὐφυεστάτου τεχνάσματος, ἐμφαίνοντος νόησιν καὶ θέλησιν, εἶχεν ἐξαπατήσει ἐμὲ αὐτόν. Ἂν διεξήγετο διαγωνισμὸς εὐφυΐας καὶ νοημοσύνης, ἀναμφιβόλως εἰς αὐτὴν θὰ ἀπενέμετο τὸ γέρας.

Εἶναι γαλῆ πολύπειρος καὶ ἁρπακτική, ἐξ ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι εἰς οὐδεμίαν ὡρισμένην οἰκίαν ἀνήκουσαι, εὑρίσκονται εἰς ὅλα τὰ γειτονικὰ μαγειρεῖα, ἀποζῶσαι ἐκ τῆς ἁρπαγῆς καὶ τῆς βίας. Πολλάκις ἐζήτησα ἕνεκα τῶν ζημιῶν καὶ τῶν ἐνοχλήσεων τὰς ὁποίας ὑπέστην, νὰ τὴν ξεπαστρεύσω, ἀλλ' ἡ μακαρίτις σύζυγός μου Κοραλία, μ' ἀπέτρεπε λέγουσα ὅτι ἐκ τῆς ἐξοντώσεως γαλῆς ἐντὸς οἰκίας τινὸς δύναται νὰ ἐπακολουθήσῃ δυστύχημα. Καίτοι κατεπολέμησα ἐρρωμένως τὴν πρόληψιν ταύτην, τὴν ὑφισταμένην βεβαίως πρὸς διαιώνισιν τῶν ἄθλων τῶν ἁρπακτικῶν τούτων ζῴων, δὲν ἐθεώρησα πρέπον νὰ προβῶ μέχρι πραξικοπήματος. Ἐν τούτοις ὁσάκις ἔβλεπον τὸν ὀχληρὸν καὶ ἐπιζήμιον τοῦτον ξένον ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, τὸν ἐξεδίωκον διὰ ῥαβδισμῶν, τοῦτο δὲ συνετέλεσεν ὅπως ἡ παρουσίαμου τῷ ἐμπνεῇ ἱκανὸνφόβον.

ΣΙΜΩΝ Δ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ

Ἐκ τῶν Ἐπιλέκτων Συνεργατῶν τοῦ «Αἰολικοῦ Ἀστέρος» τυχὼν τοῦ Α.' Βραβείου μαςἐν τῷ Διαγωνισμῷ Διηγημάτων.

Ἐσχάτως, παρὰ πάσας τὰς δι' ἰσχυρῶν ξυλοκοπημάτων ἀπαγορεύσεις μου, ἐφιλοξενεῖτο καὶ πάλιν αὐτόκλητος εἰς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου θὰ εὑρῆκε, φαίνεται, ἀρκετὴν τροφὴν ἐξύπολειμμάτων ἰχθύος. Ἠτοέσπέρα, ἡ δὲ ζέστη μεγάλη. Ἕνεκα τούτου ἤνοιξατὴν ἐξώθυραν καὶ περιεπάτουν ἐντὸς τῆς αὐλῆς. Ἡ γαλῆ αὕτη χορτασθεῖσα καὶ μὴ ἔχουσα ἔπειτα νὰ κάμῃ τι ἐν τῇ οἰκίᾳ μου, ἐπεχείρησε νὰ ἐξέλθῃ, ἀπαράλλακτα ὅπως πράττουσιν ἐκεῖνοι, οἱ ὁποῖοι, μὴ ἔχοντες οἰκογένειαν, ἐξέρχονται πάντοτε τῆς οἰκίας των μετὰ τὸ δεῖπνον πρὸς εὕρεσιν εὐθυμοτέρας συναναστροφῆς. Ἀντιληφθεὶς τοὺς σκοποὺς τῆς γαλῆς καὶ ἀγόμενος ὑπὸ πνεύματος ἁπλῆς ἀντιδράσεως, αὐτομάτως ἐπεζήτησα νὰ τὴν παρεμποδίσω ἀπὸ τοῦ νὰ ἐξέλθῃ, ἐπειδὴ δ' εὑρισκόμην πλησίον τῆς θύρας, εὐκό-

λως ἐξουδετέρωσα δύο τοιαύτας ἀποπείρας της. Ἡ γαλῆ ἀναμετρήσασα τὰς ἀποστάσεις καὶ κατιδοῦσα ὅτι θὰ ἦτο ἀδύνατος πᾶς ἐκβιασμὸς τῆς ἐξόδου, ἐφάνη παραιτηθεῖσα τοῦ σχεδίου της καὶ ἀμέριμνος ἐξηπλώθη ἐκεῖ που ἀλλ' εἰς σεβαστὴν ἀπὸ ἐμὲ ἀπόστασιν. Εὐθὺς ὅμως ὡς εἶδεν ὅτι ἀπεμακρύνθην ὀλίγον τῆς θύρας, ἀνωρθώθη ἀποφασιστκή. Ὑπολογίσασα δὲ τὰς ἀποστάσεις, ὥρμησεν ἀκατασχέτως πρὸς τὴν θύρανμὲ ἐκπληκτικὴν δύναμιν. Παρὰ πάσας τὰς φωνάς μου καὶ ἀπειλὰς πρὸς ἐκφοβισμόν, οὐδόλως ἐπτοήθη. Ἰδοῦσα δὲ ὅτι οὔτε ἐκράτουν, οὔτε ἐπρόφθανον νὰ λάβω τὴν ῥάβδον, ἐπροχώρησε τολμηρὰ καὶ ἀτρόμητος, εὑρεθεῖσα στιγμιαίως ἔξω τῆς θύρας.

Ὁμολογῶ ὅτι ἡ γαλῆ αὕτη διὰ τῆς νοημοσύνης καὶ τῆς στρατηγικῆς της, ἀποδεικνυούσης βεβαίως κρίσιν, ἤρατο δύο σπουδαίας ἐπιτυχίας. Ἡ πρώτη εἶνε ὅτι διὰ τῆς ἀπατηλῆς ἀδιαφορίας της, τεχνηέντως μὲ ἀπεκοίμισε καὶ ἐξηπάτησεν, ἵνα ἀπομακρυνθῶ τῆς θύρας, χωρὶς νὰ δυνηθῶ νὰ λάβω κατόπιν ἐναντίον αὐτῆς αὐστηρὰ καὶ βίαια μέτρα. Ἡ δευτέρα νίκη της εἶναι ἐκπληκτικωτέρα, διότι. ὑπολογίσασα μετὰ μαθηματικῆς ἀκριβείας τοὺς ὑπὲρ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ της ὅρους, καθ' ὁλοκληρίαν εἶχε ἀψηφήσει τὰς ἀπειλάς μου, οὕτω δὲ διὰ τῆς θαυμασίας αὐτῆς τόλμης καὶ παρρησίας κυριολεκτικῶς ἐθριάμβευσεν. Ἡ ἐξακρίβωσις τῆς ἰσχυρᾶς ταύτης κρίσεως καὶ θελήσεως τοῦ πανούργου τούτου ζῴου, συνετέλεσεν ἵνα διατεθῶ εὐμενέστερον πρὸς αὐτὸ, μὴ φερόμενος ἔκτοτε σκληρῶς ἢ μᾶλλαν ἀνεχόμενος τὴν παρουσίαν του.

Γνωστὴ κυρία διηγήθη ἐν συναναστροφῇ τὸ ἑξῆς χαριέστατον ἀλλὰ καὶ καταπληκτικὸν γεγονός.

Ἡ μήτηρ τῆς κυρίας ταύτης, καταγινομένη εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κρέατος τῆς ἡμέρας, ἀφῆκεν ἐν τῷ μεταξὺ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἐπὶ ἓν μόνον λεπτὸν πρὸς ζήτησιν ἀντικειμένου τινός. Ὅτε ἐπανέλαβε τὸ ἔργον της εἶδε μετ' ἐκπλήξεως ὅτι ἔλειπε τὸ ἕτερον τεμάχιον. Ἀμέσως ἡ σκέψις της ἐφέρετο πρὸς τὴν γαλῆν ἱσταμένην ἐκεῖ πλησίον μὲ ἀδιαφορίαν. Ἀλλ' ἡ ἀμέριμνος αὕτη στάσις της ἀπέκλειε πᾶσαν περὶ αὐτῆς σοβαρὰν ὑποψίαν. Ἠρεύνησαν εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς οἰκίας, ἀλλ' ἀνωφελῶς. Ἡ γαλῆ ἐξηκολούθει νὰ διατελῇ ὅλως ἀδιάφορος, ἀλλὰ μὲ προσοχὴν παρακολουθοῦσα πᾶσαν γενομένην ἔρευναν ὡς πρὸς τὸ ἐξαφανισθὲν τεμάχιον. Ἐπὶ τέλους ἡ κυρία αὕτη ἀπελπισθεῖσα, μηχανικῶς ἐστράφη πρὸς ἐξέτασιν εἰς τὰ ὄπισθεν ἑνὸς κιβωτίου εὑρισκομένου εἰς τὸ μέρος ὅπου ἐγένετο ἡ ὑπεξαίρεσις. Ἔμεινε δὲ κατάπληκτος ἀνακαλύψασα ἐκεῖ τὸ τεμάχιον. Φαίνεται ὅτι ἡ γαλῆ ἁρπάσασα τὸ κρέας δὲν ἠδύνατο ἀμέσως νὰ φύγῃ, οὔτε νὰ φάγῃ αὐτό. Ἀστραπιαίως δὲ θὰ τῇ ἐπῆλθεν ἡ σκέψις, ὅτι ἓν μόνον μέσον ἀσφαλὲς διέθετε πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς λείας της. Νὰ ἀποκρύψῃ δηλαδὴ τὸ κρέας τηροῦσα στάσιν ἀμέριμνον πρὸς διασκέδασιν πάσης ὑποψίας μετὰ τοῦ ὑπολογισμοῦ νὰ καταβροχθίσῃ τὸ εὔγευστον τεμάχιον εὐθὺς ὡς θὰ παρήρχετο ἡ θύελλα καί θὰ ἀποκαθίστατο ἐν τῇ οἰκίᾳ ἡ συνήθης ἠρεμία. Τὸ σχέδιον ἦτο ἀληθῶς εὐφυές, δύναταί τις δὲ νὰ διατελέσῃ ἀπορῶν ἐπὶ τῇ σκέψει ὅτι ἡ σύλληψις αὐτοῦ ἀνῆκεν εἰς μέλος κατατασσόμενον εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ἀλόγων ὄντων. Καὶ ἤδη προβάλλει ἡ ἐρώτησις: τί ἀπέγεινεν ἡ γαλῆ;

Αὐτὴ ἡ εὐφυεστάτη κλέπτρια, ἡ τηρήσασα τὴν μᾶλλον ἀμέριμνον στάσιν πρὸς ἀπομάκρυνσιν ἀπ' αὐτῆς πάσης σοβαρᾶς ὑπονοίας καὶ καταδείξασα εἰς τοὺς συνδυασμούς της πρὸς ὑπεξαίρεσιν καὶ ἀπόκρυψιν τοιαύτην εὐφυΐαν, ὁποίαν θὰ ἐζήλευε πᾶς δραστήριος δίποις λωποδύτης, παρηκολούθει, ὡς ἐλέχθη, μὲ προσοχὴν καὶ εὐνόητον ἀγωνίαν τὰς γενομένας πρὸς ἀνεύρεσιν τοῦ κλαπέντος τεμαχίου κινήσεις. Εὐθὺς δὲ ὡς εἶδεν ὅτι ἡ ἔρευνα ἐπεξετάθη πρὸς τὸ εἰρημένον κιβώτιον, αὐτοστιγμεὶ ἐξηφανίσθη.

Κατόπιν δὲ τούτων πάντων θὰ ἐπεθύμουν νὰ ἐρωτήσω· μήπως δύναται νὰ ἀπομείνῃ τις ἀμφιβάλλων τόσον πολύ, ὡς πρότερον, περὶ τῆς νοημοσύνης καὶ τῆς σκέψεως τῶν ζῴων;

Σμύρνη ΣΙΜΩΝ Δ. ΚΑΤΑΚΟΥΖΗΝΟΣ

ΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΙΣ
ΤΩΝ ΚΩΜΩΔΙΩΝ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΦΑΝΟΥΣ
ΕΙΡΗΝΗ

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βρασίδου καὶ τοῦ Κλέωνος, φονευθέντων τὴν αὐτὴν ἡμέραν πρὸ τῆς Ἀμφιπόλεως, ὁ Νικίας κατώρθωσεν ὅπως ἐπιτύχῃ φαινομενικὴν διαλλαγὴν μεταξὺ τῶν δύο ἐχθρικῶν Πολιτειῶν, ἀλλ' ὁ Ἀλκιβιάδης διεπνέετο ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας νὰ καταστῇ διάδοχος τοῦ Περικλέους, ὁ δὲ πόλεμος τῷ ἦτο ἀπαραίτητος πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν παραβόλων αὐτοῦ σχεδίων, ἔστω καὶ μὲ ἀπώλειαν τῆς πατρίδος τοῦ. Ματαίως ἡ Σπάρτη πτοηθεῖσα ἐπὶ τῇ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἀποπείρᾳ τῆς ἀναστηλώσεως τοῦ βροτολοιγοῦ Ἄρεως ἔσπευσε νὰ ἀποστείλῃ πρέσβεις ἐντεταλμένους εἰρηνικὴν ἀποστολήν, ὁ Ἀλκιβιάδης ἐπέτυχεν ὅπως καταστήσῃ αὐτοὺς ὑπόπτους ἀποπεμφθέντας ἐπονειδίστως· τοιαύτη ὕβρις μόνον δι' αἵματος ἠδύνατο ν' ἀποπλυθῇ. Μετ' οὐ πολὺ σύμπασα ἡ Ἑλλὰς πάνοπλος ἐξηγείρετο· αἱ δύο ἀντίπαλοι ἔμελλον ἐκ νέου ν' ἀναμετρηθῶσιν. Ἀκριβῶς τότε ὁ Ἀριστοφάνης ἀποπειρᾶται νὰ προλάβῃ ἐπικειμένην διάρρηξιν ἀναλαμβάνων ἐπὶ τοῦ θεάτρου διὰ τῆς ΕΙΡΗΝΗΣ τὸ ζήτημα, ὅπερ ἑπτὰ ἔτη πρότερον μάτην εἰς τοὺς «*Ἀχαρνεῖς*» ὑπεστήριξεν.

Ὁ ποιητὴς δὲν ἀρκεῖται ἐν τῇ προκειμένῃ Κωμῳδίᾳ νὰ ἐξάρῃ τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰς ἀπολαύσεις τῆς εἰρήνης· προσπαθεῖ ἰδίᾳ ν' ἀποδείξῃ ὅτι οἱ θιασῶται τοῦ πολέμου ἐλατήριον ἔχουσι τὸ ἀτομικὸν συμφέρον. Ὅταν οἱ λαοὶ τῆς Ἑλλάδος ἐπιχειροῦσι νὰ ***ἐξελκύσωσι*** τὴν ***Εἰρήνην*** ἐκ τοῦ ***βαθέος ἄντρου*** ἔνθα ἐνεκλείσθη ὑπὸ τοῦ ἐχθροῦ της—τοῦ ***Πολέμου***—βλέπομεν τοὺς Βοιωτοὺς καὶ ἰδίᾳ τοὺς Ἀργείους ἀντιπράττοντας εἰς τὰς προσπαθείας τῶν ἐργατῶν, διότι οἱ μέν εἰσι ζηλότυποι τῆς γείτονος Δυνάμεως, ἐνῷ οἱ Ἀργεῖοι μεταξὺ Σπάρτης καὶ Ἀθηνῶν οἰκοῦντες ἐξηγόραζον ἀκριβὰ παρ' ἀμφοτέρων τῶν Πολιτειῶν τὴν ἀμφίβολον οὐδετερότητά των. Κατόπιν, ὁπόταν ἡ ***Εἰρήνη*** ἠλευθερώθη, οἱ ἔμποροι τῶν κρανῶν, τῶν λοφείων, τῶν θωράκων, τῶν ἀσπίδων καὶ τῶν δοράτων ἐκσπῶσιν εἰς θρήνους, μᾶλλον κηδόμενοι τῶν ἰδίων αὐτῶν συμφερόντων ἢ τῆς σωτηρίας τῆς κοινῆς Πατρίδος. Ὁ διαιωνίζων τὸν ἀγῶνα οὗτος ἐγωϊσμὸς ἐκτίθεται ἀπροκάλυπτος ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ τόλμης, ἀλλ' ὁ Ἀριστοφάνης δὲν ὑπεστηρίζετο ἐν τῇ γενναίᾳ του ταύτῃ ἀποπείρᾳ εἰμὴ ὑπὸ εὐαρίθμων πολιτῶν ὧν ἡ καρδία ἦτο ἁγνὴ καὶ αἱ χεῖρες καθαραί· ὁ ὄχλος, ὁ ὁποῖος ἀπεφάσιζε τὸ πᾶν ἐν Ἀθήναις διὰ τῆς πλειονότητος τῶν ψήφων, ὑπήκουεν εἴπερ ποτὲ τυφλῶς εἰς τοὺς ἐκτρέφοντας αὐτὸν δημαγωγοὺς οὐδὲν ἔχων νὰ χάσῃ, τοὐναντίον εἶχεν ἐλπίδας πολλὰ νὰ κερδίσῃ εἰς παρατόλμους ἐπιχειρήσεις, ὧν εἰσηγητὴς ἐτύγχανεν ὁ Ἀριστοφάνης, ὃν περιεῖπεν. Οἱ ἔντιμοι καὶ σώφρονες ἄνδρες ἀνίσχυροι ὅπως καταστήσωσι σεβαστὴν τὴν γνώμην των ἐξεδικοῦντο παρέχοντες ἑαυτοὺς ἐπὶ τοῦ πεδίου τῶν μαχῶν ὑπόδειγμα γενναιότητος, θνήσκοντες δι' αἰτίαν ἣν κατεδίκαζεν ὁ πατρωτισμός των καὶ ἡ φωτεινὴ ἀντίληψίς των.

Ἡ ΕΙΡΗΝΗ μᾶς ἀποδεικνύει ἅπαξ ἔτι μεθ' ὁπόσης ἐλευθερίας οἱ ἀρχαῖοι Κωμικοὶ παρεῖχον εὐρὺ στάδιον εἰς τὰς ἰδιοτροπίας τῆς φαντασίας των. Ὁ ἀγαθὸς Τρυγαῖος ὅστις ἐπιβαίνων κανθάρου ἀνέρχεται τὸν Οὐρανὸν κατὰ μίμησιν τοῦ Βελλεροφόντου, ἡ προσωποποίησις τοῦ ***Πολέμου*** εἰς φοβερὸν Γίγαντα ἀσχολούμενον εἰς τὸ νὰ κατατρίβῃ τὰς πόλεις εἰς ἰγδίον, χρησιμοποιοῦντα δὲ ὡς ἰγδιοκοπάνους τοὺς ἐπισημοτέρους τῶν στρατηγῶν, ἡ θεότης τῆς ***Εἰρήνης*** κατακεχωσμένης εἰς βαθὺ ἄντρον ὑπὸ σωρὸν ἐρειπίων καὶ ἀνελκομένης διὰ μοχλῶν καὶ σχοινίων· ἅπασαι αὗται αἱ φανταστικαὶ ἐπινοήσεις, ἅπαντα ταῦτα τὰ ἐμψυχούμενα ἰδεατὰ διὰ τῆς τολμηρᾶς μεγαλοφυΐας τοῦ ποιητοῦ ἀπεδόθησαν μετ' οἴστρου καὶ χάριτος ἀπαραμίλλου.

Ἀλλὰ μετὰ τοιοῦτον λαμπρὸν προοίμιον, ἡ πλοκὴ δὲν κρατεῖται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου· ἅπαξ τῆς ***Εἰρήνης*** ἐλευθερωθείσης τῶν δεσμῶν, περιορίζεται ὁ ποιητὴς εἰς τὸ νὰ προσφέρῃ θυσίαν εἰς τὴν ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον πολυπόθητον Θεὰν καὶ εἰς τὸ νὰ παρασκευάζῃ εὐωχίας πρὸς τιμήν της. Μεθ' ὅλας τὰς θελκτικὰς σκηνάς, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐν τῇ πρώτῃ γραμμῇ δέον νὰ καταλεχθῇ χαριεστάτη βουκολικὴ ἣν καὶ αὐτὸς ὁ Θεόκριτος δὲν θὰ ἀπεκήρυττεν καὶ ἔνθα ὁ Χορὸς διαγράφει δι' ἑξαισίων στίχων τὰς ἡδείας ἀπολαύσεις τοῦ ἀγροτικοῦ βίου, δὲν δύναταί τις ν' ἀρνηθῇ ὅτι τὸ δεύτερον μέρος τῆς ΕΙΡΗΝΗΣ εἶνε ἀσθενὲς καὶ νωθρόν πως· οὕτω ἡ Κωμῳδία αὕτη ἥτις ἐνέχει κάλλη ἔξοχα ἔτυχε τοῦ δευτέρου μόνον Βραβείου(*)· δὲν ἀποκλείεται ὅμως καὶ ἡ ὑπόθεσις ὅτι οἱ δικασταὶ μὴ ἀξιώσαντες τὸν Ἀριστοφάνην τοῦ πρώτου Βραβείου ἠθέλησαν νὰ τιμωρήσωσι τὸν ποιητὴν ὡς ἐλέγξαντα διὰ τοῦ σατυρικοῦ μαστιγίου του τὴν λαϊκὴν τύφλωσιν.

Ἡ ΕΙΡΗΝΗ ἐδιδάχθη τῷ 419 π. Χ. ἐν Ἄστει ἐπὶ ἄρχοντος Ἀλκαίου διὰ Ἀπολλοδώρου.

Κυδωνίαι Β. Κ. ΒΑΣΙΔΕΙΑΔΗΣ

(*) *Πρῶτος ἐνίκησεν ὁ Εὔπολις διὰ τῶν «**Κολάκων**» τρίτος δὲ ὁ Δεύκων διὰ τῶν «**Φρατόρων**».*

ΟΙΟΣ ΕΓΕΝΕΤΟ Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Διατὶ ὅμως συχνάκις κατὰ τοῦ Οἰκονόμου διηγεῖροντο παράπονα καὶ ἀνεφαίνοντο ἐμμανεῖς ἀνταγωνισταί του ἐκ τῶν ἐγχωρίων, ἐκ τῶν ἀπολαμβανόντων τῶν εὐεργετημάτων τῆς διοικήσεως «ἐλευθέρας πολιτείας» τῶν Κυδωνιῶν, ὡς τὴν ὀνομάζει ὁ ἱστορικὸς Λουΐζι Τσαμπολίνι, διατὶ ἡ ὑποβόσκουσα χρονίως δυσαρέσκεια κατὰ τῆς διοικήσεώς του, ὡς ἀναφέρουν οἱ βιογράφοι του Ἀ. Φ. Διδότος, Ῥαφφενέλος, Σαλτέλης, Στ. Ἀναγνώστου καὶ αὐτὴ ἡ παράδοσις;

Ὁ Οἰκονόμος διὰ νὰ ἐξοικονομῇ τὰς μεγίστας δαπάνας διὰ τὴν ἀνέγερσιν σχολείων μετὰ κατοικιῶν, νοσοκομείων μετ' ἐκθετοτροφείου, ναῶν, βιβλιοθηκῶν ἀνηλεῶς ἐφορολόγει τὴν ἀκατάρτιστον, ἀπαράσκευον ὅλως διὰ τοιαῦταἔργα καὶ ἀσύμπηκτον κοινωνίαν του, τὴν ἐκ πάσης Ἑλλάδος γῆς· εἶχεν ἐναντίον του τὸν Ἑλληνικὸν φθόνον, τὴν περὶ πρωτοκαθεδρίας ἅμιλλαν, καὶ τοὺς πρώην συναδέλφους του ὑπηρέτας τοῦ Θεοῦ, τοὺς ἐμπεποτισμένους τὰς τότε γενικῶς περὶ παιδείας σκοτεινὰς ἰδέας, τοὺς λίαν δυσπίστους καὶ δυσμενῶς πρὸς πᾶν καινὸν ἀποβλέποντας. Ἐὰν τὸ ἱερατικόν του ἔνδυμα ἦτο μᾶλλον προτέρημα δι' ἐπίτευξιν τῆς Ὑψηλῆς Διοικητικῆς ἀναγνωρίσεως ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν τῇ πατρίδι του ὅμως τὸ αὐτὸ ἔνδυμα ἦτο σημεῖον ταπεινότητος λευϊτικῆς, ἦτο σημεῖον καταρρίψεως φραγμῶν καὶ κοινωνικῆς ἰσοπεδώσεως, ἦτο ἁπλοῦν ῥάσον τὸ ὁποῖον δὲν ἐπέβαλε τὴν Δερεμπεϊκήν, ἢ Σατραπικὴν ἢ Τοπαρχικὴν ἐπιβολὴν καὶ πειθὼ εὐκόλως ἐν τῇ τῶν χριστιανῶν του συνειδήσει, οἱ ὁποῖοι ὑπὸ ἐπιτηδείων ἐξεγειρόμενοι μόνον τοιοῦτοι προσεπάθουν νὰ εἶνε καὶ οὐχὶ ὑπήκοοι. Ὁ κοινὸς λαὸς ἐν πάσῃ ἐποχῇ ὑπῆρξεν ὁ αὐτὸς διαβουκολούμενος, ἐξαπατώμενος, τυφλούμενος, περιπίπτων ἐκ τῆς κατὰ Σαλτέλην λατρείας τοῦ προστάτου του Παπᾶ—Γιάννη εἰς λήθην καὶ περιφρόνησιν. Ἐὰν ὁ Οἰκονόμος διὰ τοῦ χρόνου ἔχασεν ἐν τῇ πατρίδι του τὴν μεγάλην ἐπιβολήν του, καὶ διετήρησεν αὐτὴν ἀκεραίαν διὰ τοὺς πέριξ ἐνεδρεύοντας ἰσχυροὺς ἀλλοφύλους πολεμίους του, αἰτία δὲν ἦτο ὅτι δῆθεν ἔχασε τοὺς προστάτας του ἐν Κωνσταντινουπόλει, διότι τότε ἀμέσως πρῶτοι ἤθελον ἐπωφεληθῆ οἱ ταπεινωθέντες μᾶλλον πέριξ Τοπάρχαι δι' ἐκδίκησιν. ἀληθὴς αἰτία ἐγένετο ὅτι ἐφόρει καὶ διετήρει συγχρόνως καὶ τὸν σιδηροῦν θώρακα τοῦ Σατράπου καὶ τὸ ῥάσον τῆς χριστιανικῆς ἀνοχῆς, ὅτι δῆλα δὴ ἡ Τοπαρχικὴ ψυχή του ἦτο καὶ ψυχὴ χριστιανική, καὶ ἑπομένως δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄλλως παρὰ νὰ ἐκπέσῃ σὺν τῷ χρόνῳ τῆς αὐστηρᾶς ἐπιβολῆς του.

Ὁ Οἰκονόμος ἀπέθανε τὸ 1791 διατηρῶν τὴν προνομιακὴν ἐλευθέραν πόλιν του, τὴν ὁποίαν τοιαύτην καὶ μετὰ τὸν θάνατόν του ἐσεβάσθησαν. Ὁ Χασὰν Πασᾶς ὁ Γαζῆ ἐμεσουράνει εἰσέτι ἐν τῇ ἀφθάστῳ δόξῃ του ἐπὶ τοῦ Σουλτὰν Σελὶμ τοῦ Γ.΄ γενόμενος ἀπὸ ναύαρχος, Μέγας Βεζύρης καὶ ἀρχιστράτηγος δι' ἐξακολούθησιν τοῦ κατὰ τῆς Ῥωσσίας καὶ Αὐστρίας πολέμου. Ὁ Νικόλαος Μαυρογένης χωρὶς κατὰ τὴν τότε συνήθειαν νὰ γίνῃ δεύτερον Μ. Διερμηνεὺς τῆς Ὑ. Πύλης καὶ τρίτον ἀξίωμα ἡγεμών, ἕνεκα τῆς μεγάλης ἐκτιμήσεως καὶ φιλίας τοῦ Γαζῆ Χασὰν πασά, ἐγένετο ἀπὸ διερμηνεὺς τοῦ στόλου ἀμέσως ἡγεμὼν τῆς Βλαχίας· τὴν αὐτὴν ἀκριβῶς ἡμέραν καθ' ἣν ὁ Μαυρογένης ἐφόρει τὴν ἡγεμονικὴν αὐτοῦ στολὴν ἔπιπτε παρὰ τοὺς πόδας του καὶ ἡ κεφαλὴ τοῦ τέως ἰσχυροῦ τραπεζίτου τοῦ Σουλτάνου Πετράκι, κατὰ τὴν αἴτησίν του, διότι μεγάλως ἀντενήργησε διὰ τὴν ἡγεμονικὴν ἀποτυχίαν 1786. Μόνον λοιπὸν ἐὰν πρὸς στιγμὴν παραδεχθῶμεν τὴν περὶ προστασίας ὑπὸ τοῦ Πετράκι ἰδέαν τοῦ Οἰκονόμου, βλέπομεν ταύτην τὸ 1786 αἰρομένην, ἀλλὰ τὸν Οἰκονόμον οὐδὲν ἀπολέσαντα ἐξωτερικῶς ἐκ τῆς αὐτονόμου Τοπαρχίας του, τρομερὸν εἰς τοὺς πέριξ, καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ ἀνακαινιστικοῦ τρόπου πολιτευόμενον, καὶ μελετῶντα μάλιστα νὰ ἱδρύσῃ τὸ ὀλίγους μετὰ ταῦτα ἐνιαυτοὺς ἱδρυθὲν περίλαμπρον Γυμνάσιον.

Ὁ Λιδότος κατὰ τὸ 1816, ὁ Σαλτέλης καὶ ἡ παράδοσις ἀναφέρουσιν ὅτι ὁ Καραοσμάνογλου ἅμα ἤκουσε τὸν θάνατον τοῦ Οἰκονόμου δὲν ἠθέλησε νὰ πιστεύσῃ, ἀποδίδων τὸν λόγον ὡς ἐπίτηδες τεθέντα εἰς κυκλοφορίαν ὑπὸ τοῦ ἰδίου Οἰκονόμου διὰ νὰ ἀποκρύψῃ προσωρινὸν ἐξαφανισμόν του διὰ μετάβασίν του πιθανῶς εἰς Κωνσ[πολιν εἰς βάρος τῶν ἐνοχλούντων αὐτὸν ἐχθρῶν, καὶ δρομαίως ἔφθασεν εἰς Κυδωνίας πρὸ τοῦ νεοσκαφοῦς τάφου του, διέταξε νὰ τὸν ἀνασκάψωσι καὶ μόνον ὅτε εἶδε τὸ πτῶμά του ἐπίστευσε καὶ ἐδάκρυσε, καὶ δὴ διέταξε νὰ τὸν ἀπονείμωσι προσηκούσας τιμὰς καὶ πρὸς τὴν οἰκογένειάν του. Ὁ εὐγενὴς Τοῦρκος καὶ ἱπποτικὸς Σατράπης διὰ τῆς πεφωτισμένης ταύτης δι' ἀπονομὴν τιμῶν πράξεώς του, ἀπεκαλύπτετο πρὸ τοῦ σβεσθέντος ἰσχυροῦ νοῦ, πρὸ μιᾶς ὑπερόχου ἐκλιπούσης διανοίας, καὶ ἀπένειμε τιμὰς πρὸς τὸν χριστιανὸν ὁμότιμόν του Σατράπην, ὑπεκλίνετο ἐδαφιαίως πρὸ τῆς Σουλτανικῆς θελήσεως, ἀλλὰ συγχρόνως λαμπρὸν ἔδιδε μάθημα ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης καὶ ἀναγνωρίσεως πρὸς τοὺς ἀχαρίστους τῶν Κυδωνιῶν κατοίκους!

* * *

Ἴδωμεν νῦν ὁποίαν διαφορὰν διοικήσεως ἐφήρμοσεν ὁ Χριστιανὸς Τοπάρχης Οἰκονόμος σχετικῶς μὲ τὴν γείτονα ἰσχυρὰν Τοπαρχίαν τοῦ οἴκου τῶν Καραοσμάνογλου. Ὁ Δερεμπέης ἱερεύς, ὁ πνευματικὸς πατὴρ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἀρχίσῃ ἄλλως, παρὰ διὰ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πνεύματος τῶν χριστιανῶν του ἐν τοῖς ἀνεγειρομένοις σχολείοις, καὶ τῆς ἐξυψώσεως τοῦ νοῦ, τοῦ τελείου τούτου καὶ θείου δώρου πρὸς τὸν ἄνθρωπον, πρὸς τὸν Δημιουργὸν ἐν τοῖς καλλιμαρμάροις ναοῖς· ἄν που ἐφήρμοσε καὶ ἐξήσκησεν ὑλικὴν βίαν ὁ Παπᾶ—Γιάννης, ἐνήργει δι' ἐξασφάλισιν τῆς ἐπιτυχίας τῶν πνευματικῶν χαρίτων. Καὶ βεβαίως ὅλον τὸ μεγαλεῖόν του στηρίζεται ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῆς νεανικῆς ἡλικίας του κυοφορηθεισῶν ἰδεῶν διὰ τὴν πνευματικὴν ἀναγέννησιν τῆς πατρίδος του, τοῦ ἔθνουςτου,ἐν ἐναρμογῇ τῆς «προαποστόλου» κλασικῆς ἀρχαιότητος μετὰ τῆς νεωτέρας Ὑπάτης Φιλοσοφίας. Αἱ ἐφαρμοσθεῖσαι αὗται γνώσεις τοῦ μικροῦ χριστιανοῦ Τοπάρχου κατὰ τὸν βίον του, καὶ ἡ ἐπιτυχὴς προπαρασκευὴ τοῦ γονιμοποιηθέντος καὶ λιπανθέντος ἐδάφους ἐφ' οὗ ὑγιῶς, κατόπιν τοῦ θανάτου του ἐβλάστησεν ὁ ὑπ' ἐκείνου ἀφθόνως σπαρεὶς σπόρος, ἐγένοντο ἡ αἰτία ἥτις ἀνεβίβασε τὸν Παπᾶ—Γιάννην Οἰκονόμον εἰς ἱστορικὸν πρόσωπον, περὶ οὗ μετὰ θαυμασμοῦ ἀποφαίνεται ὁ ἱστορικός. Πλὴν τῶνὀνομάτων, πρώτιστατοῦ φιλοσόφου Θεοφίλου Καΐρη τὸν ὁποῖον πάντες οἱ ἱστορικοὶ μνημονεύουσι καὶ ὑστέρως πως τοῦ Γρηγορίου Σαράφη καὶ Εὐστρατίου Πέτρου οὐδὲν ἕτερον ὄνομα Κυδωνιατικὸν ἀπολύτως οὐδὲν ἐπέπλευσεν ἐν τῇ «διεθνεῖ ἱστορίᾳ κατὰ τὴν μακρὰν πάροδον καὶ πλέον αἰῶνος, καὶ μόνον, οἴμοι τῆς ἀληθείας, πολλάκις ἔκτοτε ἡ παταγώδης πτῆσις κορωνῶν ἐμαύρισε τὸν φαεινὸν ἥλιον τῆς ἡδονικῆς ταύτης Αἰολικῆς ἀκτῆς μας!

Ὅταν ὁ ποιητικὸς Διδότος περιγράφει τοὺς ἐλεεινοὺς ἐκείνους πρόσφυγας, οἵτινες ἐκ γονίας τῆς Μακεδονικῆς γῆς ἔφευγον ἀφικόμενοι εἰς Κυδωνίας διὰ νὰ ἀποφύγωσι τὸ σκληροτράχηλον ἑνὸς πασᾶ, ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν ὡραίου καὶ γενναίου νεανίσκου, ὅστις προείλετο τιμῶν καὶ πλούτου τὴν ἡγεσίαν ταύτην καὶ τὸν ἐκπατρισμόν, τοὺς χαρακτηρίζει ἡδυνομένους καὶ χαιρετίζοντας πολὺ μακρὰν τὰ ἀμυδρῶς εἰς τὸν ὁρίζοντα διαγραφόμενα ὄρη τῆς ὡραίας Περγάμου, τῆς ποθεινῆς Σατραπείας τοῦ Καραοσμάνογλου, τῆς νέας πατρίδος των, ὡς ἐχαιρέτισαν μακρόθεν τὴν θάλασσαν οἱ «*μύριοι*» τοῦ Ξενοφῶντος. Καὶ δὲνἔμειναν εἰς Κυδωνίας τὴν πατρίδα νῦν τῶν γραμμάτων, διότι ἦσαν ὅλοι γεωργοὶ καὶ μετέβαινον εἰς τὰς παχείας τοῦ Καραοσμάνογλου γαίας, ὅστις μόνον τὸ «*δέκατον*» ἐλάμβανεν ἐκ τῶν καλλιεργουμένων γαιῶν τῆς Σατροπίας του ἀντὶ παντὸς ἄλλου φόρου· ἐκεῖ ὑπεστηρίζετο ἡ γεωργία, ἥτις καὶ ἐπλούτιζε τοὺς πάντας μετὰ τοῦ Τοπάρχου. Οἱ χριστιανοὶ ἀπελάμβανον τῶν αὐτῶν μετὰ τῶν συμπολιτῶν των Τούρκωνδικαιωμάτων, ἐξησκεῖτο δῆλά δη εἶδος συνταγματικοῦ πολιτεύματος. Δὲν ἦτο λοιπὸν κοινὸς ἀντίπαλος καὶ ὅλως ἄγριος τοῦ Οἰκονόμου ὁ Καραοσμάνογλου, διότι ἡ πολιτικὴ ἀγχίνοιά του ἦτο μεγάλη, καὶ ἂν δὲν ἐγένετο αἰσθητὴ ἅμιλλα διὰ τὴν πρόοδον τῶν γειτόνων ἐκείνων δύο Τοπαρχιῶν, αἰτία ἦτο ὁ φυλετικὸς καὶ θρησκευτικὸς ἀνταγωνισμὸς καὶ ὁρμητικὸς ζῆλος, ἡ καχυποψία καὶ τὸ ἀσύνηθες τῆς χριστιανικῆς Τοπαρχίας διὰ τὸν ὀλιγώτερον ἀνεπτυγμένον, καὶ τὸν μόνον δικαιούμενον λόγῳ μοιραίου καὶ γεννήσεως νὰ ἄρχῃ καὶ ἐπιβάλλεται. Καὶ ὁ οἶκος ὅμως ἐκεῖνος δὲν ἐπέζησε πολὺ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Οἰκονόμου· εἴκοσι καὶ ἓξ ἔτη δὲν συνεπληρώθησαν καὶ κατέπεσε, «*χωρὶς νὰ μείνῃ ἴχνος κἂν τῆς προτέρας διοικήσεως*», κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὴν τοῦ Οἰκονόμου. Καὶ ἅπαξ ἔτι ἰδού, διατὶ τὸν Οἰκονόμον οἱ Εὐρωπαῖοι ἱστορικοὶ ὠνόμασαν «*σοφόν*», διατὶ θαυμάζοντες ἀπεφάνθησαν ὅτι «*ἤθελε τύχῃ παγκοσμίου φήμης ἐὰν ἐγεννᾶτο εἰς μεγαλείτερον θέατρον δράσεως*»! Ὁ Οἰκονόμος ἰδοὺ διατὶ ἐγένετο διεθνής!

(Ἕπεται Συνέχεια)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΗΜ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ

ΙΑΤΡΟΣ

ΝΥΧΤΕΣ ΝΟΣΤΑΛΓΙΚΕΣ

Μᾶς πλάκωσαν τὰ παγερὰ ξενύχτια τοῦ Γενάρη
κι' ἀποσταμένοι ζοῦμε πειὰ στὴν βαρυχειμωνιά.
ἀγέρας πῆρε τὲς φωλιὲς μὲ το ξερὸ χορτάρι
καὶ τὸ φτωχὸ ναυτόπουλο στὴν μαύρη ξενητιά...
ὀρφάνεψε κ' ἡ τριοβαθη τῶν πόθων μου σπηλιά!!!

Ὦ μάνες τῶν Παραμυθιῶν ἐλᾶτε, βοσκοποῦλες
καὶ πάρτε με καὶ σύρτε με στὴν ἔρμη λησμονιὰ
καὶ μέσα στοὺς ἀνθότοπους καὶ πάνω στὲς ῥαχοῦλες
καὶ σεῖς δρακόντοι ἐφτάψυχοι καὶ σεῖς Εἰρηνοφόρες
μέσ' τὰ χρυσᾶ παλάτια σας καὶ στὰ αἰθέρια 'πάνω
κι' ἀνάμεσα στῶν ἀστεριῶν τὲς ζηλεμμένες χῶρες
βάλτε με νὰ πεθάνω!...

Σμύρνη ΜΙΛΤΟΣ ΚΑΛΛΟΝΑΙΟΣ

ΕΙΚΟΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

ΒΕΡΔΗ ΚΑΙ ΡΕΖΑΝ

Ἐν Βερώνῃ τῆς Ἰταλίας ἑωρτάζετο πρὸ τινος ἡ ἑκατονταετηρὶς τῆς γεννήσεως τοῦ διασήμου Ἰταλοῦ μουσουργοῦ. Δέκα ἀλλεπάλληλοι θεατρικαὶ παραστάσεις ἐδόθησαν πρὸς τιμὴν τῆς ἑορταζομένης ἑκατονταετηρίδος του καὶ τεσσαράκοντα σχεδὸν μυριάδες θεατῶν ἐτίμησαν τὴν ἀθάνατον μνήμην τοῦ πρὸ δωδεκαετίας ἐνδόξως ἐν βαθεῖ γήρατι τὸ θέατρόν του καὶ τὸ θέατρον τοῦ κόσμου καταλιπόντος ἥρωος τῆς Μουσικῆς· οἱ σύγχρονοί του συνεκινήθησαν ἐφ' ἅπαξ διὰ τὴν στέρησίν του, ἀλλ' αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων συγκινοῦνται καθ' ἑκάστην ἐκ τῆς μουσικῆς αὐτοῦ. Ὅσοι ἤκουσαν τὸν Ἐρνάνην, τὴν Τραβιάταν, τὸν Δὸν Κάρολον, τὴν Ἄϊδαν καὶ ἰδίως τὸν διασκεδάζοντα Βασιλέα τοῦ Οὐγκὼ ἐν τῷ Ῥιγολέτῳ του, ὅσοι ἠκροάσθησαν τὴν ὑπερφυᾶ μουσικὴν τοῦ Requiem αὐτοῦ, μαρτυροῦσι τὴν ἀλήθειαν ταύτην. Οἱ ἐντρυφῶντες εἰς τὴν μουσικὴν τοῦ Βέρδη ἀποθαυμάζουσι τὴν ἔνθεον αὐτοῦ ἔμπνευσιν, μακαρίζουσι τὸ ἔθνος εἰς ὃ ἀνήκει καὶ ζηλεύουσι τὴν τύχην τῆς γενετείρας αὐτοῦ γῆς, διότι διὰ τοιαύτης αἰσθηματικῆς διδασκαλίας ἀνυψοῦται τὸ φρόνημα τοῦ λαοῦ, ἵσταται μετέωρον καὶ μακρὰν πάσης τοῦ ταπεινοῦ καὶ χυδαίου κόσμου ἐπιβλαβοῦς ἐπηρείας, ἐξάπτεται ὁ ἀκραιφνὴς πατριωτισμὸς καὶ τὸ εὐγενὲς τοῦ ἔρωτος αἴσθημα θεραπεύεται. Εἷς τινα τῶν θεατρικῶν τούτων παραστάσεων παρευρεθεῖσα, συνηντήθη μετὰ τοῦ ἐκεῖ ἀνταποκριτοῦ τοῦ Εἰκονογραφημένου ἑβδομαδιαίου Γαλλικοῦ περιοδικοῦ «Illustration» παραπλεύρως αὐτοῦ καθημένης καὶ τῆς Βενετῆς τὴν καταγωγὴν διασήμου τῶν Παρισίων ἠθοποιοῦ, περιωνύμου Rejane. Εἰς τὸν ἐκπλαγέντα ἀνταποκριτὴν διὰ τὴν ἐν τῷ θεάτρῳ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην ἐν κοινῷ ἐδωλίῳ συνάντησίν της, ἡ θεατὴς ἠθοποιὸς παρετήρησεν αὐτῷ ἀπαντῶσα, ὅτι ἦτο ἡ τρίτη ἤδη φορὰ καθ' ἣν ἐκ Βενετίας ἐπιτηδες χάριν τῶν διδομένων ἑορτῶν ἤρχετο εἰς Βερώνην καὶ ὅτι θὰ ἐπανήρχετο κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἑορτῶν καὶ πάλιν, διότι καὶ ζῶντα ηὐτύχησε νὰ γνωρίσῃ προσωπικῶς τὸν ἀείμνηστον Μουσουργὸν καὶ θανόντα σέβεται καὶ τιμᾷ τὴν μνήμην του ὅπως καὶ ἅπας ὁ καλαίσθητος καὶ ἐραστὴς τῆς μουσικῆς κόσμος. Τῷ διηγήθη συγχρόνως, ὅτι ὑποδυθεῖσα ποτὲ ἐν τῷ θεάτρῳ vaudeville τῶν Παρισίων τὸ πρωταγωνιστοῦν πρόσωπον τῆς Marechale Lefevre ἐν τῇ Madame Sans Gênes τῶν διασήμων Γάλλων δραματικῶν Sardon καὶ Moreau, ἐνόμισεν ὅτι ὁ σωρὸς τῶν καλλιτεχνικῶν ἀνθοδεσμῶν, ἃς εὗρεν ἀνελθοῦσα κατά τι διάλειμμα εἰς τὴν αἴθουσαν τῶν ἠθοποιῶν, ἀνῆκεν εἰς ἐκείνην μόνην καὶ ἐλυπεῖτο διότι εἰς τὸν οἶκόν της δὲν εἶχεν ἀρκοῦντα ἀνθοδοχεῖα πρὸς τοποθέτησίν των, ὅτε μετ' ἐκπλήξεως ἐμάνθανε παρὰ τοῦ κοσμήτορος τοῦ θεάτρου, ὅτι ὁ πλοῦτος τῶν ἀνθέων ἐκείνων προσεφέρετο πρὸς τὸν πολιὸν Μουσουργόν, ὅστις μὲ τὸ γεροντικόν του γλυκὺ μειδίαμα καὶ τὴν ἀγγελικὴν φυσιογνωμίαν του ἐθεᾶτο τῆς παραστάσεως καὶ αὐτὸς ὅπως ὁ λοιπὸς τοῦ θεάτρου κόσμος ἐκ τοῦ πρώτου παραπλεύρως τῆς σκηνῆς θεωρείου, ἔνθα μετριοφρόνως ἐκρύπτετο σιωπῶσα ἡ καλλικέλαδος ἀηδών, ὅτε τότε καὶ ἡ Rejane ηὐτύχησε κατὰ πρῶτον νὰ γνωρίσῃ τὸν Βέρδη καὶ νὰ συνομιλήσῃ μετ' αὐτοῦ ὑποσχεθεῖσα νὰ τὸν ἐπισκεφθῇ εἰς τὸ χωρίον τῆς γεννήσεώς του Reneole, κείμενον πλησίον τῆς πόλεως Πάρμης, ὅτε θανόντος τούτου μετ' οὐ πολὺ ἐν Μιλάνῳ, δὲν ἠδυνήθη μὲν νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑποσχεθεῖσαν ἐπίσκεψίν της, οὐχ ἧττον εὐλαβουμένη τὴν ἀθάνατον ἐκείνου μνήμην, μετέβη μετά τινα χρόνον εἰς τὸ χωρίον τῆς γεννήσεώς του, ἵνα προσκυνήσῃ τὸν οἶκον ἐκείνου ὃν ἐσέβετο καὶ ἐλάτρευε ζῶντα.

Φθάσασα ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας τοῦ ἀειμνήστου Μουσουργοῦ παρετήρησε δεκάδα μικρῶν εὐθύμων παίδων, ζωηρῶς καὶ θορυβωδῶς παιζόντων ἐν τῇ ὁδῷ ὑπὸ τὰ κλειστὰ παράθυρα τῆς οἰκίας ἐκείνης· ἠρώτησεν ἂν ὑπῆρχον ἐν τῷ χωρίῳ καὶ ἄλλοι ὁμήλικες ἐκείνων παῖδες, ἀνεζήτησαν ἀμέσως καὶ συνέλεξεν ἐκεῖ πάντας καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐφωτογραφήθη μετ' ἐκείνων κύκλῳ αὐτῆς ἱσταμένων, καὶ ἐν ᾧ ἐφωτογραφεῖτο παρετήρει ἐπισταμένως τοὺς μικρούς, διαλογιζομένη ἂν ἠδύνατο μεταξὺ τούτων νὰ διακρίνῃ ἐκ τῆς φυσιογνωμίας των μέλλοντά τινα νέον Βέρδη.

Ταῦτα διηγουμένη ἡ ἠθοποιὸς Rejane ἐν τῷ θεάτρῳ πρὸς τὸν παρακαθήμενον αὐτῇ ἀνταποκριτὴν τῆς Illustration, ἐξήγαγεν ἐκ τοῦ κόλπου της καὶ τῷ προσέφερε ἀντίτυπον τῆς φωτογραφίας ἐκείνης ἥτις καὶ ἐξετυπώθη ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῆς 4ης παρελθόντος Δ)βρίου. Τὸ διάφορον τοῦτο ἀνέγνων πρὸ ἡμερῶν ἐν τῷ ὡς εἴρηται περιοδικῷ καὶ τὴν περίεργον ἐκείνην εἰκόνα ἐν αὐτῷ εἶδον. Ἔκτοτε καὶ ἐγώ, ὁσάκις τὴν μεσημβρίαν ἀκούω ἐκ τῆς οἰκίας μου κάτωθεν διερχομένους θορυβωδῶς τοὺς ἀπολυομένους ἐκ τοῦ πλησίον Γυμνασίου μαθητάς, φέρομαι ἀκουσίως εἰς τὸ παράθυρον, ὅθεν ἐσυνείθισα νὰ παρατηρῶ αὐτοὺς προσπαθῶν καὶ ἐγὼ ὅπως ἡ διάσημος ἠθοποιὸς νὰ μαντεύσω μεταξὺ τοσούτων εὐσταλῶν νεανίσκων ἔξοχόν τι πνεῦμα ὑποσχόμενον νὰ δράσῃ εὐεργετικῶς ἐπὶ τῆς τύχης τῆς πατρίδος καὶ τοῦ ἔθνους του. Καὶ δὲν ἔχω μὲν οὔτε τὴν ἀξίωσιν οὔτε τὴν ἱκανότητα τῆς τοιαύτης φυσιογνωμικῆς ἐρεύνης καὶ διαγνώσεως, διότι τὸ τοιοῦτον καὶ μάθησιν καὶ πεῖραν ἀπαιτεῖ οὐ τὴν τυχοῦσαν ἀλλὰ καὶ εὔνοιαν τύχης συγχρόνως, κολακεύομαι ὅμως νὰ πιστεύω ὡς καὶ πάντες οἱ πολῖται, ὅτι καὶ ἂν ἡ φύσις ἤθελε φανεῖ ἡμῖν φειδωλὸς ἢ δυσμενής, ἡ φιλοπονία ὅμως τοῦ φιλοτίμως διδάσκοντος καὶ ἐθνικῶς ἐργαζομένου προσωπικοῦ τοῦ Γυμνασίου καὶ τῶν λοιπῶν κατωτέρων σχολῶντων ἀρρένων καὶ τῶν θηλέων, ὁ ζῆλος τῶν ἐφόρων καὶ αἱ θυσίαι τῶν πολιτῶν, εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ καρποφορήσωσι κατ' εὐχήν· καὶ ἂν τυχὸν δὲν ἠθέλομεν εὐτυχήσῃ τὸ σπάνιον εὐτύχημα τοῦ ν' ἀποκτήσωμεν καὶ ἡμεῖς οἱ Κυδωνιεῖς ὅπως τὸ μικρὸν καὶ ἄσημον χωρίον Reneole ἔξοχόν τινα προσωπικότητα, δὲν θὰ θεωρήσωμεν μικρὰν εὐτυχίαν μας, ἐάν, ἀντὶ τοῦ πρὸς τὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν ἰσχυρογνωμοσύνην πολλάκις φερομένου ἐξόχου καὶ μεγαλουργοῦ ἐνιαίου πνεύματος, ἄφθονον ἀπολαύσωμεν τὸν ἀμητὸν τῶν ***ὠφελίμων*** ἐκείνων πολιτῶν, οἵτινες εὐχῆς ἔργον εἶναι νὰ πλεονάζωσι καὶ ἐπικρατῶσι νὲν τῇ δημοκρατίᾳ τῶν γραμμάτων, διότι οἱ τοιοῦτοι πολλοὶ ὄντες καὶ ὑπεράριθμοι βαθμηδὸν γενόμενοι, διὰ τῆς μορφώσεως, τῆς ἠθικότητος καὶ τοῦ ἁγνοῦ πατριωτισμοῦ των τελεσφορώτερον καὶ ἀσφαλέστερον τιμῶσι καὶ ὠφελοῦσι καὶ τὴν πατρίδα των καὶ τὸ ἔθνος των ἐν γένει καὶ ἡ ὠφέλιμος αὐτῶν δρᾶσις καταπνίγει τὴν ἐν τῇ κοινωνίᾳ βλάστησιν ζιζανίων. Τοὺς ***ὠφελίμους*** δὲ τούτους προτιμᾷ ἀντὶ τοῦ σπανίου καὶ ἑνὸς μεγαλουργοῦ πνεύματος διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς κοινωνίας καὶ ὁ σοφὸς ἡμῶν Γυμνασιάρχης κ. Ἰωάν. Ὀλύμπιος ὡς εἶπε καὶ ἐδίδαξεν ἡμῖν διὰ τῆς ἐφετεινῆς αὐτοῦ διδακτικῆς λογοδοσίας καὶ τῆς πρὸς τοὺς εἰς τὴν κοινωνίαν ἀπολυομένους ἀποφοίτους παραινετικῆς ἀποχαιρετιστηρίου προσφωνήσεώς του, αὐτομάτως ἀναμνησθεὶς ἐκ τῆς μελισταγοῦς Μούσης τοῦ Βρεττανοῦ ποιητοῦ, τὸ θαυμάσιον καὶ σοφὸν ἐκείνου διὰ τῆς διαλεκτικῆς γλώσσης τοῦ πολυπαθοῦς ἥρωός τοῦ Λανοῦ βασιλόπαιδος ἐξενεχθὲν γνωμικόν:

«Κακίας μόνον κόκκος εἰς ἀλλοιώσῃ δύναται Οὐσίαν εὐγενῆ πρὸς αἰσχός της. (Σαίξσπηρ).

Κυδωνίαι ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΠΑΥΛΟΥ ΜΟΝΤΕΓΚΑΤΣΑ

Η ΨΥΧΗ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

Λευκόν

Ὁμιλεῖ γλῶσσαν κοσμίαν καὶ αἰωνίαν διότι ἐγεννήθη χιλίας ἑκατονταετηρίδας πρὸ ἡμῶν, πρὶν ἢ ζωὴ ἀναφανῇ ἐπὶ τῆς γῆς. Τὸ λευκὸν φῶς ὑπάρχει ἀπὸ ἑκατομμυρίων ἐτῶν, ταξιδεύει ἑκατομμύρια χιλιομέτρων καὶ γεννᾷ ἄλλα χρώματα μόνον ὅταν ἀναπαύεται ἐπὶ τῆς γῆς.

Τὸ λευκὸν δὲν ἐρεθίζει τὰς αἰσθήσεις, δὲν ἐνθουσιάζει ὅπως τὸ ἐρυθρόν, δὲν εὐχαριστεῖ ὅπως τὸ πράσινον, δὲν ἀνυψοῖ ὡς τὸ κυανοῦν. Εἶνε χρῶμα τῆς ἀγνότητος, δίδει εἰρήνην εἰς τὴν συνείδησιν, γαλήνην εἰς τὸ πνεῦμα, χαρὰν εἰς τὴν καρδίαν.

Ἡ χιών, καίτοι σύζυγος τοῦ χειμῶνος, πάντοτε εὐφραίνει τοὺς ἀνθρώπους. Τὸ κρῖνον τὸ λευκότερον ἐκ τῶν ἀνθέων, εἶνε πάντοτε σύμβολον τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς ἁγνότητος, τῶν ἀναμαρτήτων καὶ τῶν ἀμολύντων. Τὸ ἄνθος τῆς πορτοκαλλέας, ἕνεκα τῆς λευκότητός του, ἔγεινεν τὸ στέφανον τῆς μνηστῆς. Ἡ φύσις ἠθέλησεν ὅπως τὰ λευκὰ ἄνθη εἶνε καὶ τὰ εὐωδέστερα ὅπως ὁ ἴασμος, ἡ γαρδενία, ἡ μαγνόλια.

Ἀκόμη καὶ τὸ γάλα ὅλων τῶν μαστοφόρων εἶνε λευκὸν καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ φαντασθῇ τοῦτο ἑτερόχρωμον. Ἡ ἀνθρωπίνη ματαιολογία ἐφαντάσθη ***κυανοῦν αἷμα,*** ἀλλ' οὐδεὶς ἔσχε τὸ θάρρος νὰ φαντασθῇ ἑτερόχρωμον γάλα.

Ἡ χιών, τὸ κρῖνον, τὸ γάλα ἐκ τῶν τριῶν βασιλείων διεγείρουσι παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ ἄρρητον ψυχικὸν αἴσθημα διὰ τὸ λευκόν. Λευκὸν εἶνε τὸ λῖνον δι' οὗ ἐνδυόμεθα, λευκὸς ὁ χάρτης ἐφ' οὗ ἐμπιστευόμεθα τὰς σκέψεις μας. Δυστυχῶς πολλοὶ ἄνθρωποι καταστρέφουσι τοῦτον μὲ στίχους.

Μαῦρον

Τὸ μαῦρον δὲν εἶνε χρῶμα: εἶνε ἄρνησις ὅλων τῶν χρωμάτων, ἡ παγκόσμιος αὐτοῦ ἔκφρασις εἶνε ἡ ὀδύνη· τοῦτο ὁμιλεῖ πρὸς ἡμᾶς πάντοτε διὰ τῆς φωνῆς τοῦ θανάτου. Ὁ θάνατος καὶ ἡ ὀδύνη εἶνε ἔλλειψις φωτός: τὸ φῶς εἶνε ἡ ζωή. Ἅπαντες οἱ πεπολιτισμένοι λαοὶ κλαίουσι τοὺς νεκρούς των ἐνδυόμενοι μαῦρα: ἡ νὺξ περιβάλλεται ὑπὸ μυστηριωδῶν μαύρων σκιῶν, αἱ ὁποῖαι σταματοῦσι τὰς κινήσεις τῆς ζωῆς: μαύρη νεφέλη ὑπὸ τὸν οὐρανὸν ἀγγέλλει καταιγίδα.

Οὐδὲν ἄνθος ἔχει μελανὸν φύλλωμα, τὰ μαῦρα ζῷα εἶνε συχνάκις τὰ βδελυρώτερα: ὁ κόραξ ἀρέσκεται εἰς πτώματα, ὁ ἀετὸς τὰ διασκορπίζει, ὁ πάνθηρ τὰ διαμελίζει.

Ὁ ἄνθραξ, τὸ ὠφελιμώτερον ἐκ τῶν μαύρων σωμάτων εἶνε πτῶμα ἄταφον, πτῶμα ἀπολεσθέντων δένδρων: Ἔχει σχῆμα δένδρου, ὄραχίονος, ῥίζης, φύλλου, ἀλλ' εἶνε νεκρὸν καὶ δὲν ἀναπνέει πλέον.

Τὸ μαῦρον εἶνε ἔλλειψις φωτός· ἡ ψυχή του εἶνε ζοφερὰ ὡς μυστήριον θλίψεως καὶ ἀπελπιστικὸν ὅπως ὁ ζόφος.

Σάμος ΣΩΤ. Ι. ΦΩΚΟΣ δ. ν.

ΣΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ

Ὕμνον ἐδοκίμαζα
Χριστέ μου, νὰ Σοῦ ψάλω,
Πλὴν ἀμέσως ἔνοιωσα
τὸ σφάλμα μου τὸ μεγάλο.
Ὁ νοῦς μου δὲν κατώρθωσε
μὲ στίχους νὰ Σοῦ πλέξῃ
Τὸ ἄφθαστον μεγαλεῖόν Σου
ποῦ δὲν χωρεῖ ἡ λέξι.
Πῶς δύναται ὁ ἄμουσος
τὴν μουσικὴν νὰ ψάλλῃ;
Ἢ ὁ τυφλὸς ἐκ γενετῆς
τοῦ Οὐρανοῦ τὰ κάλλη;
Οὕτω καὶ ἐγὼ δὲν δύναμαι
δυὸ λέξεις ν' ἀρθρώσω,
Οὐδὲ πρὸ τῆς Σῆς Θεότητος
γόνυ ν' ἀνορθώσω.

Κυδωνίαι ΙΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ ΟΛΥΜΠΙΟΥ

ΕΚ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΣΑΙΞΠΗΡ

ΤΟ ΣΑΙΞΠΗΡΕΙΟΝ ΖΗΤΗΜΑ

α'. Ὁ Σαίξπηρ ὑπῆρξεν αὐτοδίδακτος. Καὶ προβάλλεται τὸ ἐρώτημα: πόση καὶ ποία ὑπῆρξεν ἡ παιδεία καὶ ἡ τέγνη τοῦ δαιμονίου τούτου γόητος τῶν ψυχῶν, ὅστις ἐγένετο "αὐτουργός,, τῆς μαθήσεως αὐτοῦ καὶ σοφίας; Ὑπῆρξαν οἱ γνωματεύσαντες, ὅτι ὁ ποιητὴς ἦτο ἀμαθής, ἢ τοὐλάχιστον ***ἡμιμαθής,*** καὶ ὅτι ἄρα τὰ ποιήματα αὐτοῦ εἶνε προϊόντα ***ποιητικῆς ἐμπνεύσεως*** καὶ φοιβολήπτου μανίας, διὸ καὶ τὰ νεανικὰ ἔργα τοῦ ποιητοῦ προτιμῶσιν ὡς τὰ κάλλιστα. Ἀλλά, μήπως ὁ Σοφοκλῆς δὲν ἔλεγε περὶ τοῦ μεγάλου Αἰσχύλου, ὅτι «*ἐποίει τὰ δέοντα ἀνεπιγνώστως;*» Καὶ ὅμως ὁ πατὴρ τῆς τραγῳδίας ἦτο πολυμαθέστατος, ἐξερευνήσας κατὰ βάθος τὸν ἀμετρον ποιητικὸν θησαυρὸν τῶν παλαιῶν μύθων τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους. Πλὴν ἄλλων ἔχει καὶ κατὰ τοῦτο πολλὴν ὁμοιότητα ὁ Ἀθηναῖος τραγῳδὸς πρὸς τὸν ὑπερβόρειον ἐν Μούσαις αὐτάδελφον.

Εἶνε ἀτελής, λέγει ὁ Πλάτων ἐκεῖνος, ὅστις ἄνευ «*μανίας ποιητικῆς*» θὰ τολμήσῃ νὰ κρούσῃ τὰς πύλας τοῦ αἰθερίου μεγάρου τῶν Μουσῶν. Οἱ μαινόμενοι θὰ ἐπισκιάσωσι τὴν ποίησιν τῶν σωφρονούντων!—Πρέπει νὰ ἐκπίωσιν ἀμυστὶ τὰ Καστάλια ρεῖθρα καὶ νὰ στεφανωθῶσι πρῶτον μὲ τὴν δάφνην τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ νὰ ἐπιθέσῃ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν τὰς μαντικὰς αὐτῆς χεῖρας ἡ φοιβόληπτος ἱέρεια καὶ προφῆτις τοῦ Δελφικοῦ θεοῦ, ἵνα ἀποτολμήσωσι τὴν ἀνάβασιν τοῦ ἱεροῦ τῶν Μουσῶν ὄρους.

«*Ὁ ἀναβὰς εἰς τὴν κορυφὴν εἶνε ἴσος πρὸς σέ, ὦ Ὅμηρε!*»—ἀναφωνεῖ ἄλλος ἑταῖρος καὶ θεράπων τῆς τραγικῆς Μελπομένης. Καὶ τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ Σαίξπηρ καὶ ὁ Αἰσχύλος, αὐτὸ τοῦτο ***θεσπιῳδοὶ*** καὶ ***θεομάντεις,*** οἵτινες «*νοῦν μὴ ἔχοντες πολλὰ καὶ μεγάλα κατορθοῦσιν ἐν λόγοις καὶ ἔργοις*», ὡς πιστεύει ὁ Πλάτων, κατατάσσων εἰς τὴν χορείαν ταύτην τῶν «***ὑπερόχων***» οὐ μόνον τοὺς χρησμῳδοὺς καὶ τοὺς ποιητάς, ἀλλὰ καὶ τοὺς μεγάλους ***πολιτικοὺς ἄνδρας*** καὶ νομοθέτας, οἵτινες εὐστοχοῦσι τοῦ ὀρθοῦ κατά τινα μαντικὴν ἐπίπνοιαν, ἢ εὔνοιαν τῶν θεῶν ἄνευ φιλοσοφίας.

β.' Πρὸς τὴν πολυμάθειαν ταύτην ἢ ἀμάθειαν καὶ ἀτεχνίαν τοῦ ποιητοῦ τῆς Ἀλβιόνος ἔχει σχέσιν καὶ ἄλλο ζητημα, ἀνακινηθὲν ἐπ' ἐσχάτων, παραπλήσιον πρὸς τὸ ***πολύκροτον Ὁμηρικόν.*** Ὁ Σαίξπηρ δὲν ὑπῆρξεν, ὅπως δὲν ὑπῆρξεν ὁ Ὅμηρος! Εἶνε τὸ αὐτὸ ὡς νὰ ἰσχυρίζεταί τις ὅτι δὲν βλέπει ***τὸν ἥλιον,*** καίπερ ὀφθαλμοὺς ὑγιεῖς ἔχων, ἐν ᾧ ὁ Ὑπερίων λάμπει μεγαλοπρεπὴς ὑπὲρ τὴν κεφαλήν του. Ὁ ἄσημος ἠθοποιὸς ἦτο τελείως ἀγράμματος! Μόνον μία μεγάλη ΔΙΑΝΟΙΑ ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ τοιαῦτα ἔργα ***ἐξαισίας τέχνης,*** καὶ ἡ διάνοια αὕτη πρέπει νὰ ζητηθῇ. Εἶνε ὁ σύγχρονος τοῦ Σαίξπηρ φιλόσοφος Φράνσις Βάκων, ὁ ἀντάξιος τοῦ Ἀριστοτέλους συγγραφεὺς τοῦ «*Νέου Ὀργάνου*», δημοσιεύων τὰ ΔΡΑΜΑΤΑ του ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀσήμου ἠθοποιοῦ Σαίξπηρ. Τὸ εὕρημα ὀφείλεται εἰς τὴν Ἀμερικανίδα DOLA BACON, ἥτις ἔσχεν ὀπαδούς τινας καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἀλλαχοῦ ἐκ τοῦ ὡραίου μάλιστα φύλου, ἐκ συμπαθείας ἴσως πρὸς τὴν ἡρωΐδα. Ἱδρύθη καὶ σύλλογος ἀριθμήσας πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν ἑταίρους, ἐμυήθη δὲ ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ Σμὶθ καὶ ὁ λόρδος Πάλμερστων, ὅστις καὶ εἶχε τελείως πεισθῇ περὶ τοῦ ζητήματος. Ἀλλὰ τοῦτο οὐδαμῶς ἠμπόδισε νὰ ἑορτασθῇ μεγαλοπρεπῶς ἐν Στρατφόρδῃ τῷ 1864, ἡ τριακοσιοστὴ ἐπέτειος τῶν γενεθλίων τοῦ Σαίξπηρ (ἐγεννήθη ὁ ποιητὴς τῷ 1564), τοῦ ὁποίου ὁ πενιχρὸς οἶκος ἐγένετο τὸ κοινὸν προσκύνημα τῶν ἐξόχων ἀνδρῶν τῆς Βρεττανίας καὶ τῆς Ἀμερικῆς.

γ.' Ἀλλ' ὁ εὐτελὴς καὶ ποτατὸς ἐκεῖνος χαρακτήρ, ὁ Φραγκίσκος Βάκων, ὁ ἀρχικαγκελλάριος τοῦ Ἰακώβου Α.', εἰς ὃν ἀπεδόθησαν τὰ ἔκλαμπρα ταῦτα μνημεῖα τοῦ πνεύματος ὑπὸ τῶν παραδοξολόγων τοῦ δεκάτου ἑνάτου αἰῶνος, ὁ γράψας μετριωτάτους στίχους, καίπερ ἔχων ***διάνοιαν μεγάλην,*** ἦτο ἀδύνατον νὰ τρέφῃ ἐν τοῖς στέρνοις αὐτοῦ τὰ εὐγενέστατα τῶν αἰσθημάτων, ὅσα ποτὲ διελάλησεν ἐπὶ τῆς γῆς ἡ χρησμῳδικὴ Μοῦσα τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου! Οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον εἰς «*ΕΝΑ ΟΜΗΡΟΝ ΠΟΙΗΤΗΝ Ἰλιάδος καὶ Ὀδυσείας*»—ἵνα οὕτω διατυπώσω τὴν εἰς τὴν Ὁμηρικὴν ***μονάδα*** πίστιν τῶν μέχρις Ἀλεξάνδρου Ἑλλήνων.—Ἡ φιλολογικὴ κριτικὴ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐχώρισεν εἰς δύο τεμάχια τὸν ὁμηρικὸν ΑΝΔΡΙΑΝΤΑ, οἱ δὲ νεώτεροι ἀπὸ Οὐολφίου ἀνατόμοι κατέθραυσαν αὐτὸν εἰς πλεῖστα τεμάχια, τοὺς ΑΟΙΔΟΥΣ,—καὶ τώρα... καταγίνονται νὰ συγκολλήσωσι τὰ θραύσματα τοῦ ΚΟΛΛΟΣΣΟΥ, ὅπως τοῦ πελωρίου ***«λέοντος τῆς Χαιρωνείας»***.

Καὶ περὶ τὸν Σαίξπηρ τὸ αὐτὸ συμβαίνει. Ἐνίοτε, ἀντὶ τῆς βίας τῶν ἀνέμων καὶ τῆς φθορᾶς τοῦ χρόνου, ὁ ἄνθρωπος, «*τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῆς δημιουργίας*», ὡς λέγει ὁ ποιητής, ἀναλαμβάνει τὸ ἐπαινετὸν τῆς καταστροφῆς ἔργον, αὐτός, ὁ ΙΣΟΘΕΟΣ —λέγει ὁ ΟΜΗΡΟΣ! Πρὸ ἐνιαυτοῦ ἐξεδόθη ἐν Βελγίῳ βιβλίον, τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφεὺς φρονεῖ ὅτι προβάλλει καλῶς «*τὴν μείζονα πρότασιν*» τοῦ φιλολογικοῦ αἰνίγματος ἢ διλήμματος, ὡς λέγει, ἀποδεικνύων—φεῦ!—τὴν ἀγραμματωσύνην τοῦ ΣΑΙΞΠΗΡ, καὶ θεωρῶν τὰ ΔΡΑΜΑΤΑ τοῦ ποιητοῦ ὡς προϊόντα τῆς ὑψηλῆς Μούσης, ὄχι τοῦ κόμητος Σούθαμπτων, ὡς διατείνονται ἄλλοι, ἀλλὰ τοῦ ROGER MANNERS, πέμπτου κόμητος RUTLAND!

Ἀγαθῇ τύχῃ! Τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος θὰ δώσῃ ὁ δεύτερος τόμος, ὅστις θὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ εὐγενὴς κόμης, ἐπαιδεύθη ἐν Παρισίοις καὶ Ἰταλίᾳ καὶ ἐταξείδευσεν εἰς τὰς Καναρίους νήσους, καὶ ὅτι, φοβούμενος τὴν μῆνιν τῆς Ἐλισάβετ, τῆς βασιλίσσης παρθένου, ἐξέθετεν ὡς ***νόθα*** τὰ ἔκγονα τῆς φρενός του, ὑποβάλλων αὐτὰ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγραμμάτου ΣΑΙΞΠΗΡ, οὗτινος μετεποίησε καὶ τὸ ὄνομα ἐπὶ τὸ πολεμικώτερον, (*) ἵνα διαφαίνεται ὑπὸ τὸν μυστηριώδη πέπλον ὁ ἄλκιμος τοῦ πολεμιστοῦ βραχίων. Ἐν τῷ παρόντι ἔχομεν τρεῖς ἀναδόχους. Εἰς τὸ μέλλον θὰ ἐμφανισθῶσι καὶ ἄλλοι—ἐν ᾧ ἡ ΔΟΞΑ τοῦ ΣΑΙΞΠΗΡ θὰ λάμπῃ εἰς τοὺς αἰῶνας!

(*) SHAQUE-SPEARE (=πάλλειντὸ δόρυ) δορυσσόος

ΛΗΣΜΟΝΗΘΕΙΣ ΛΟΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΝΑΛΕΣ (*)

Εἰς τὴν χορείαν τῶν ἐργατῶν τοῦ πνευματικοῦ ἀμπελῶνος ἐπαξίως καταλέγεται καὶ ὁ ***Γεώργιος Κανάλες*** γεννηθεὶς ἐκ πατρὸς Διονυσίου καὶ μητρὸς Ἐλισάβετ Τρούσου, τῆς εὐπατρίδου οἰκογενείας κόμητος Ροΐδου, κατὰ Δεκέμβριον τοῦ 1831.

Εἰς τὰ ὑπὸ σεβαστῆς μνήμης καθηγητοῦ φιλοτέχνως γραφέντα καὶ δημοσιευθέντα (*) προσθέτομεν καὶ ἡμεῖς ὀλίγας γραμμάς, ὅπως σαφέστερον καθορίσωμεν τὰ περὶ τῆς βιοτῆς καὶ τῶν φιλολογικῶν ἔργων ἀνδρὸς τοσοῦτον πατριωτικῶς δράσαντος ἐν τῇ ξένῃ καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα τιμήσαντος.

Σπουδάσας ὁ Κανάλες ἐν τῷ Λυκείῳ Ζακύνθου ἐνησχολήθη κυρίως εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἀγγλικῆς, πρὸς τελειοποίησιν τῆς ὁποίας συνανεστρέφετο, χάριν πρακτικῆς, μετὰ τῶν Ἄγγλων ἀξιωματικῶν τῆς φρουρᾶς Ζακύνθου καὶ συνεσχετίσθη πρὸς τοὺς ἐπισημοτέρους ἐξ αὐτῶν. Κατὰ τὸ ἔτος 1854, μετέβη εἰς Ἀγγλίαν καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, ὅτε τῷ ἐδόθη ἡ εὐκαιρία νὰ σπουδάσῃ τὴν ἀγγλικὴν φιλολογίαν ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Κανταβριγίας σχὼν ὡς καθηγητὰς τὸν περίδοξον Ἑλληνιστὴν Φέλτωνα, τὸν σοφὸν Οὐῶκερ, τὸν διακεκριμένον φυσιολόγον Ἀγαζῆς, τὸν μαθηματικὸν Πιέρς, τὸν ποιητὴν Χώλμς, τὸν βοτανικὸν Γρέϋ, τὸν ἀστρονόμον Βόνδ, τὸν ὁμογενῆ Ἑλληνιστὴν Σοφοκλέα, τὸν ἄριστον φιλόλογον Λῶελ, τὸν Ἰταλιστὴν Μόνδην καὶ ἄλλους ἐπίσης διακεκριμένους ἐν τοῖς γράμμασιν.

Ἀποφοιτήσας, κατὰ τὸ 1858, ἐπεσκέφθη τὰς κυριωτέρας τῆς Ἀμερικῆς πόλεις καὶ συνεσχετίσθη μετὰ τῶν σπουδαιοτέρων πολιτικῶν καὶ φιλολόγων, τοῦ Οὐασιγκτῶνος Ἐρβιγκτοῦ πατριάρχου τῆς Ἀμερικανικῆς φιλολογίας, τῶν ποιητῶν Χάλλεκ, Βράϊαντ, Λογκφελλῶ καὶ Οὐΐλλης, τοῦ περιδόξου οἰκονομολόγου Οὐέϊλανδ, τοῦ ἱστορικοῦ Πρέσκωτ, τῶν μεγάλων ῥητόρων καὶ πολιτευτῶν Ἔβερετ, Δώγλαςς, Σῶμνερ, Τέφφερσων, Δεΰϊς καὶ ἄλλων.

Διαρκούσης τῆς ἐν Κανταβριγίᾳ, διαμονῆς του μετέφρασε τὸν ***Μάρκον Βότσαρην*** τοῦ Χάλλεκ, τυπωθέντα ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ, ἐν Κανταβριγίᾳ, 1858. Ἀκολούθως μετέφρασεν ἐμμέτρως εἰς τὴν Ἀγγλικὴν τὸν ***Ὕμνον τῆς Ἐλευθερίας*** τοῦ Σολωμοῦ καὶ τὸν ***Εὐθύμιον Βλαχάβαν*** τοῦ Βαλαωρίτου, ἀμφότερα δημοσιευθέντα τῷ 1858—59. Ἐν δὲ τοῖς περιοδικοῖς καὶ ταῖς ἐφημερίσι τῆς Ἀμερικῆς ἐδημοσίευσε βιογραφίας τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν Σολωμοῦ, Βαλαωρίτου, Ῥώμα, Ἀδελφῶν Σούτσων, Ζαλοκώστα καὶ ἄλλων. Ὅτε δὲ ὁ Χάλωκ, συντάκτης τῆς ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ ἐκδιδομένης «***Ἐφημερίδος***» κατέκρινε τὴν Νεο—ελληνικὴν ὡς μιξοβάρβαρον, ὁ Κανάλες ἔγραψε σειρὰν ἄρθρων ἀποδεικνύων, ὅτι ἡ νῦν λαλουμένη εἶνε πράγματι γνησία θυγάτηρ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς. Τὸ ζήτημα τοῦτο ἐνεποίησε μεγίστην ἐντύπωσιν, οὐ μόνον ἐν Ἀμερικῇ, ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ ὁ δὲ μέγας Ἑλληνιστὴς καὶ σοφὸς Hase, εἰς ὃν καθυπεβλήθη τὸ ζήτημα ἀπεφάνθη ὑπὲρ τοῦ Κανάλε. Πρὸς τούτοις ἔγραψε πλεῖστα ἄλλα ἄρθρα καὶ πραγματείας ἐπὶ ποικίλων ἀντικειμένων, ἰδίως δὲ περὶ τῆς ***Ἀρχαίας καὶ Νεωτέρας Ἑλλάδος***, περὶ τῆς ***Γλώσσης αὐτῆς καὶ τῆς ὁμοιότητος μεταξὺ ἀρχαίας καὶ νεωτέρας***. Ἀμφότεραι ἔχουσι γραφῇ, ὡς λέγει ὁ ποιητὴς Χάλλεκ: «διὰ γλώσσης εὐκρινοῦς, καθαρᾶς καὶ ἐκλεκτῶς κλασικῆς, ὡς τὰ ἔργα τῶν ἀρίστων λογίων Ἀμερικανῶν καὶ Ἄγγλων». Ἔγραψεν ἐπίσης εἰς τὰς ἐφημερίδας Βοστώνης καὶ Νέας Ὑόρκης τὰς ἐντυπώσεις του καὶ τὰς συνδιαλέξεις, τὰς ὁποίας ἔσχε μετὰ τοῦ Ἔβερετ, Ἐρβινγ Χάλλεκ, Οὐέϊλανδ, καὶ ἄλλων καὶ δύο ποιήματα, τὸ μὲν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν γενεθλίων τοῦ ποιητοῦ Χάλλεκ δημοσιευθὲν εἰς τὰς ἐφημερίδας καὶ εἶτα περιληφθὲν εἰς τὴν βιογραφίαν τὴν ὑπὸ τοῦ Οὐΐλσωνος γενομένην, τὸ δὲ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἔρβενγ δημοσιευθὲν εἰς τὴν ***Ἐφημερίδα Ν. Ὑόρκης***. Τέλος ὁ Κανάλες, διαρκούσης τῆς ἐν τοῖς Ἡνωμέναις Πολιτείαις διαμονῆς του, δὲν ἐπαύσατο συνηγορῶν ὑπὲρ τῆς Ἑνώσεως τῆς Ἑπτανήσου γράψας σπουδαιότατα ἄρθρα, δι' ὧν ὑπεδείκνυε τὸ ἄδικον νὰ κατακρατῶσιν οἱ Ἄγγλοι διὰ τῆς βίας λαὸν εὐγενῆ καὶ πολιτισμένον, τοῦ ὁποίου ὁ μόνος πόθος ἦτο ἡ μετὰ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος ἕνωσις αὐτοῦ. Τὰ ἄρθρα ταῦτα ἐδημοσιεύθησαν ὡς κύρια εἰς τὸν ἐν Βοστώνῃ «***Ταχυδρόμον***» καὶ τὴν «***Ἐφημερίδα***» τῆς Ν. Ὑόρκης.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1860 ἐπανελθὼν ὁ Κανάλες εἰς τὴν πατρίδα του διωρίσθη καθηγητὴς τῆς Ἀγγλικῆς ἐν τῷ Λυκείῳ Ζακύνθου, ἔνθα διέμεινεν ἐπὶ πεντετίαν διδάσκων λίαν ἐπιτυχῶς. Καταργηθείσης δὲ τῆς ἀγγλικῆς, μετὰ τὴν ἕνωσιν τῆς Ἑπτανήσου, μετέβη εἰς Σμύρνην, ἔνθα προσελήφθη ὡς καθηγητὴς τῆς ἀγγλικῆς, ἐν τῇ Ἐμπορικῇ Σχολῇ Ἀρώνη καὶ εἶτα ἐν τῇ περιωνύμῳ Εὐαγγελικῇ, τῷ ὀφθαλμῷ τούτῳ τῆς Μ. Ἀσίας. Ἔγραψε δὲ καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ ἐν Σμύρνῃ περιοδικὸν ὁ «***Μέντωρ***» (1869—73) σπουδαίας πραγματείας περὶ Σολωμοῦ, Σαικσπήρου καὶ ἄλλων, ἐκτενεῖς βιογραφίας τοῦ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, τοῦ Ἐδιμβούργου καθηγητοῦ Βλάκη--μεθ' οὗ ἀπὸ τοῦ 1854 εἰχεγνωρισθῆ—τοῦ καθηγητοῦ καὶπρυτάνεως τοῦ ἐν Κανταβριγίᾳ πανεπιστημίου Φέλτωνος, τοῦ Οὐασιγκτῶνος Ἔρβινγ, τοῦ στρατηγοῦ Γράντ, τῶν ποιητῶν Χάλλεκ καὶ Λογκφελλῶ καὶ τοῦ μεγάλου πολιτευτοῦ καὶ ῥήτορος Ἔβερετ. Πρὸς τούτοις ἐδημοσίευσε λαμπρὰν περιγραφὴν τοῦ Νιαγάρα καὶ ἄλλων μερῶν τῆς Ἀμερικῆς. Κατὰ τὸ 1869—70 μετέφρασε καὶ ἐδημοσίευσεν εἰς τὴν ἐν Σμύρνῃ ἐφημερίδα «***Ἀμάλθειαν***» «***Αἱ τελευταῖαι περίοδοι τῆς Ἑλλ. γλώσσης***», πραγματείαν ἀναγνωσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ ὑφηγητοῦ Σοφοκλέους ἐνώπιον τῆς Ἀμερικανικῆς Ἀκαδημίας τῶν ὡραίων τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν. Συνέγραψε πρὸς τούτοις καὶ βιογραφίαν τοῦ ***Μ. Βότσαρη*** ἀγγλιστὶ δημοσιευθεῖσαν ἐν τῷ συγγράμματι «Ὁ βίος καὶ αἱ ἐπιστολαὶ τοῦ Φίτζ—δρην Χάλλεκ ὑπὸ τοῦ Ἰ. Γ. Οὐΐλσωνος 1869.» Εἰς δὲ τὴν ἐν Σμύρνῃ ἄλλοτε ἐκδιδομένην ***Ἰωνίαν*** ἐδημοσίευσε μακρὰν σειρὰν ἐπιστολῶν πρὸς τὴν ***Σαπφώ***, ἐν αἷς διὰ γλώσσης γλαφυρᾶς περιγράφει τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, τὸ ἐκπαιδευτικὸν σύστημα καὶ τοὺς ἐν τοῖς γράμμασι καὶ τῇ πολιτείᾳ διακριθέντας ἄνδρας τῆς Ἀ. Δημοκρατίας. Ἔγραψε προσέτι καὶ περὶ ***Ποιήσεως*** ἐν τῷ ἐν Σμύρνῃ περιοδικῷ «***ὁ Ὅμηρος***» καὶ ἐν τοῖς περιοδικοῖς τῆς Ἑλλάδος διαφόρους πραγματείας περὶ ***Σολωμοῦ*** καὶ ***Δώρας***— ***Ἱστριάδος***, περὶ ***Ποιήσεως παρ' Ἑβραίοις***, ***Ἡ Νὺξ καὶ ὁ Βύρων***, ***Μελέτην ἐπὶ τῆς Φύσεως*** καὶ ἄλλας. Κατὰ δὲ τὸ 1881 ἐδημοσιεύθη ἐν Ἀθήναις ἐν ἰδιαιτέρῳ φυλλαδίῳ ὁ Ἐπικήδειος αὐτοῦ λόγος ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἐπαμ. Δεληγεώργη, ἀπαγγελθεὶς ἐν τῇ τεκτονικῇ στοᾷ ἡ «Νίκη». Ἐν δὲ τῇ Σμυρναίᾳ ἐφημερίδι «Ἀμαλθεία», 1888, ἐδημοσίευσε «***Κάλλη Λόγου***», ἡ «***Ἀμερικανικὴ φιλολογία***», ***βιβλιογραφικὰς ἐπικρίσεις***, περὶ ***Μίλτωνος***, ***Σαικσπήρου*** καὶ πλείστων ἄλλων. Ἐπίσης ἐν τῷ ἡμερολογίῳ τῆς αὐτῆς ἐφημερίδος, 1889, ὡραῖον διήγημα πρωτότυπον ὁ «***Διβουτάδης καὶ ἡ Καλιρρόη***» καὶ ἐν τῷ περιοδικῷ τῶν Ἀθηνῶν «***Ἑβδομὰς***» ὑπὸ τὸν τίτλον «***Φιλελληνικὴ Πινακοθήκη***», σειρὰν βιογραφιῶν τῶν ἐπιφανεστέρων φιλελλήνων, τῶν ἐξυπηρετησάντων τὰ μεγάλα τῆς Ἑλλάδος συμφέροντα, κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821 καὶ μετ' αὐτήν, ὧν τοὺς πλείστους εἶχε γνωρίσει ἐκ τοῦ σύνεγγυς. Τελευταῖον ἠσχολεῖτο εἰς τὴν συγγραφὴν ἐκτενοῦς βιογραφίας τοῦ φιλέλληνος Γλάδστωνος, μεθ' οὗ διετέλει εἰς ἀλληλογραφίαν, ἀλλ' ἄγνωστον, ἐὰν ἐπεράτωσε καὶ ἐδημοσίευσε ταύτην.

Ὑποκύψας ὁ Κανάλες εἰς τὰς συνεπείας ὀλεθρίας νόσου βρογχήτιδος, ἀπέθανε τῇ 16 Μαΐου 1895 ἐν τῇ παρὰ τὴν Σμύρνην Βουζᾶ κηδευθεὶς μεθ' ὅλων τῶν τιμῶν τῶν ἀνταξίων εἰς περιφανῆ ἄνδρα, οἷος ὁ μεταστὰς καὶ καταλιπὼν ἐκ τῆς συζύγου του Καλλιόπης, ἐξ ἀρίστης οἰκογενείας τῆς Σμύρνης, υἱόν, ἀντάξιον τῶν ἀρετῶν καὶ τῆς μορφώσεώς του, τὸν νομομαθῆ καὶ ἀριπρεπῶς ἐν Σμύρνῃ τὴν δικηγορικὴν ἐξασκοῦντα κ. Διονύσιον Κανάλεν. (*)

(*) Σημ. «Αἰολ. Ἀστ.» Οὗ τὴν εἰκόνα κατ' εὐτυχῆ συγκυρίαν παραθέτομεν ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας τεύχει.

Ζάκυνθος — ΛΕΩΝΙΔΑΣ Χ. ΖΩΗΣ

(Ἀρχειοφύλαξ)

(*) Ἡ ἐν Ζακύνθῳ Οἰκογένεια Κανάλε, ἐκ Βενετίας καταγομένη, κατεγράφη εἰς τὴν Χρυσόβιβλον τῶν εὐγενῶν Ζακύνθου τῷ 1508. Αὕτη παρέλαβε τὸ τιμάριον Πελεγάνου, τὸ ὁποῖον κατεκύρωσε τῷ 1403 ὁ Λεονάρδος κόμης Παλατινὸς Ζακύνθου πρὸς τὸν Φραγκύλον Πελεγάνον ἐκ Τρύνης, αὐλικὸν αὐτοῦ, ἐπίτροπον καὶ καστελάνον τοῦ φρουρίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. Ἡ οἰκογένεια Κανάλε ἐτιμήθη ἀκολούθως καὶ διὰ τοῦ τίτλου τοῦ βαρώνου, ἐβλάστησαν δὲ ἐξ αὐτῆς ἄνδρες πολεμικοὶ καὶ πρέσβεις τῆς τε Βενετίας καὶ τῆς ἀρχοντολογικῆς κοινότητος Ζακύνθου.

(**) Μ. Μαρτζώκη. Ἐν «Μούσαις» περιοδικῷ Ζακύνθου. Ἔτος Γ.' ἀριθ. 71.

Σ' ΕΚΕΙΝΗΝ ...

Θυμᾶσαι ; κρυφοστάλαζε
τὸ δάκρυ μου στὸ χῶμα,
σὰν μέλεγες· «μόνον γιὰ σὲ
στενάζω καὶ πονῶ»

Ρώτα τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ
τὸ μαρτυροῦν ἀκόμα
ποῦ μ' ἔβλεπαν στὴ σκοτεινιὰ
μὲ στόνους νὰ θρηνῶ.

Πλήν, σβύσαν πειὰ τὰ δάκρυα
πετάξαν αἱ ἐλπίδες
ὡσὰν γοργόφτερα πουλιὰ
ποῦ φεύγουν νὰ κρυφθοῦν

Σὰν φεγγαριοῦ τρεμουλιαστὰ
κι' ὁλόχλωμες ἀχτῖδες
ποῦ μὲ τ' ἀγέρι τῆς αὐγῆς
γερνοῦνε νὰ χαθοῦν.

Καὶ τώρα, μόνος κι' ἔρημος,
πουλὶ ξενητευμένο,
μὲς τῆς νυχτιᾶς τὴ σιγαλιὰ
πῶχω παρηγοριά

Τονίζω τὰ τραγούδιά μου
μὲ μάτι δακρυσμένο
καὶ μ' ἕνα πόνο ἀπόκρυφο
ποῦ κρύβω στὴ καρδιά.

Lynn, Mass Ἀμερικῆς Θ. Χ'' ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

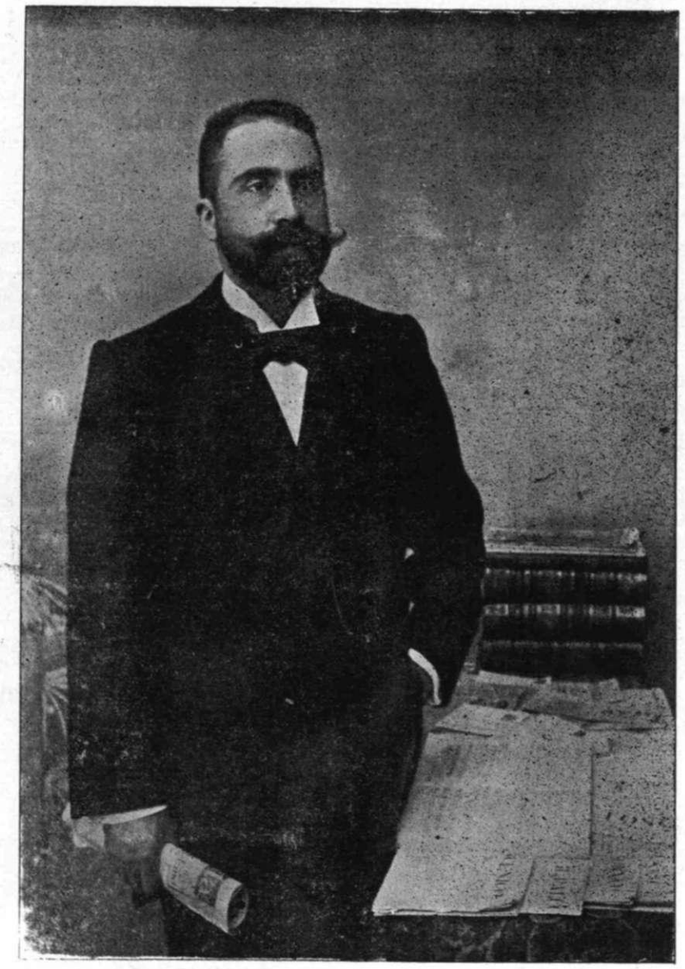

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ Γ. ΚΑΝΑΛΕ δ. δ.

Ο ΠΟΛΥΤΙΜΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ ΤΟΥ "ΑΙΟΛΙΚΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣ,,

ΔΙΗΓΗΜΑ

Ο ΑΓΙΟΣ ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΟΥ ΚΟΥΜΠΑΡΟΥ ΜΟΥ

Ὅτε πρὸ ἐτῶν ἤμην εἰς Κωνσταντινούπολιν τὰς ἡμέρας ταύτας τῆς γενικῆς χαρᾶς καὶ προσδοκίας, προσεκλήθην παρά τινος φίλου μου εἰς οἰκογενειακὴν ἑσπερίδα διὰ νὰ «κόψωμε τὴν πήτα», καὶ ἐκεῖ ὁ καλός μου φίλος μοῦ ἐδιηγήθη τὴν κάτω ἱστορία, τὴν ὁποίαν κατόπιν ἔγραψα διὰ τοὺς ἀναγνώστας μου προσπαθῶν ὅσῳ τὸ δυνατὸν νὰ ἐπαναλάβω τοὺς ἰδίους λόγους του· ἂς δώσωμε λοιπὸν τὸν λόγον καὶ πάλιν εἰς τόν, καλή του ὥρα, φίλον μου· καὶ ἐγὼ κάτι ἐκέρδισα, πιστεύω καὶ σεῖς νὰ μὴ ζημιωθῆτε ἀπὸ τὴν ζωντανὴ ταύτην διήγησι.

Πρώτη τοῦ ἔτους καὶ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου· ὥρα δεκάτη π.μ. ὅτε ἀρχίζουσιν αἱ ἐπισκέψεις εἰς τὰς οἰκίας τῶν συγγενῶν, τῶν φίλων, τῶν γειτόνων, τῶν γνωρίμων.

—Καλημέρα, Μανωληό, καὶ τοῦ χρόνου.

Δὲν ἠμπορῶ, ἀδελφέ, νὰ τὸ δώσω, ἄδολο γάλα, τριάμισυ γρόσια τὴν ὀκᾶν. Θέλεις τέσσαρα κὺρ Μανωληό, πάρτα, δὲ θέλεις φεύγω· ἡ ἐμέρα πολὺ ἐναι σήμερα μὴ μὲ στενοχωρῇς.

—Καλημέρα σας, καλημέρα σας, καὶ τοῦ χρόνου, παρομοίως, εὐχαριστῶ

Ὄχι τριάμισυ θὰ τὸ ἀφήσῃς;

—Καλὸ βράδυ. Γάλα, Γάλα γλυκό.

—Μανωληὸ ἄρχισες τὰς οἰκονομίας σήμερα γιὰ νὰ πάῃ ὁ χρόνος γοῦρι;

Πράβο, Μανωληό, πῶς θὰ φανῇς πῶς εἶσαι τυπικὸς καὶ ἀκολουθῇς ὅλα τὰ πατροπαράδοτά μας ἔθιμα!

Ἐκείνην τὴν ὥραν φαίνεται ὅτι εἶχε κτυπήσῃ τὴν πόρταν ὁ ἐξάδελφός μου καὶ κουμπάρος, καὶ εὗρεν ἐκεῖ τὸν γυαλατᾶν νὰ περιμένῃ τὴν ὑπηρέτριαν, ἡ ὁποία καὶ κατέβη μὲ τὴν κατσαρόλα εἰς τὸ χέρι, διὰ νὰ πάρῃ τὸ γάλα. Ὁ ἀθεόφοβος εἶχε ξενυχτίσῃ!

Ἄρχισα τὰς ἐπισκέψεις ἀπὸ τοῦ ἐξαδέλφου καὶ κουμπάρου μου ἐπειδὴ εἶνε πλησιέστερα εἰς τὸ σπίτι μου καὶ ἔρχεται βολικά. Ἡ σύζυγός του φαίνεται ὅτι δὲν ἤνοιξε κατὰ τὴν συνήθειαν τὴν πόρτα της διὰ τὰς ἐπισκέψεις· καὶ πῶς θὰ τὴν ἤνοιγεν ἀφ' οὗ ὁ σύζυγός της ἔλειπεν ἔξω ἀπὸ τὰς 2 μ.μ. τῆς παραμονῆς μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης, πατὴρ μὲ τρία παιδιά, ποῦ τὸν ἐπερίμεναν χθὲς τὴν νύχτα νὰ κόψουν τὴν βασιλόπητα, ποῦ τὸν ἐπερίμεναν νὰ τοὺς δώσῃ σήμερον τὸ πρωὶ τὰ ἁγιοβασιλιάτικά τους δῶρα! Μὲ τὶ καρδιά, καὶ μὲ τὶ κεφάλι, ποῦ δὲν ἐκοιμήθη ὅλην τὴν νύχτα ἀπὸ τὸ παράπονο!

Ποῦ νὰ τὰ ἤξευρα ἐγὼ αὐτὰ ἀπὸ προτήτερα νὰ μὴ ζυγώσω καθόλου ἐκεῖ· τὰ ἐκατάλαβα ἀπὸ τὰ πρισμένα μάτια τοῦ κὺρ κουμπάρου μου, καὶ ὅτε εἰσῆλθα, συνάμα ἤκουσα τὴν ὑπηρέτριαν κατὰ διαταγὴν τῆς κυρίας της νὰ κλείῃ ὄπισθέν μου τὴν πόρταν.

Ἀνήλθομεν μαζύ. Ἡ σύζυγός του καὶ τὰ παιδάκιά του μᾶς ὑπεδέχθησαν εἰς τὴν σκάλα. —Καλημέρα πατέρα καὶ τοῦ χρόνου.—Παπά, παπά, ἐφώναζε μία χαριτωμένη μικρή, γιατί δὲν ἦλθες χθὲς νύχτα; παπά, παπά, τί μὲ ἔφερες;—Τώρα, τώρα, περιμένετε, μὴ φωνάζετε· σιωπή.—Παπά, παπὰ καὶ τοῦ χρόνου, τί μ' ἔφερες; Πατέρα καὶ τοῦ χρόνου, νὰ σοῦ ποῦμε τὸν ἅγιον Βασίλη, ποῦ δὲν ἦλθες νὰ σοῦ τὸν ποῦμε χθές; Καλημέρα πατέρα.—Οὔ, μὲ ζαλίσατε, φθάνει, φθάνει σιωπὴ πλέον. Δὲν θέλω νὰ ἀκούσω, βιάζομαι. Σιωπή σας! Καὶ ἡ φωνή του ἦτο τρεμουλιαστὴ καὶ βραχνὴ καὶ ἀσυνήθως ἀπότομος· τὰ καϋμένα τὰ παιδάκια, σιγὰ σιγὰ ἔκαμαν μίαν βόλτα τὸ ἓν κατόπιν τοῦ ἄλλου καὶ ἐστάθησαν σχεδὸν ὀπισθέν μου.

Ἐγὼ μὲ τὸν τρόπον του αὐτὸν τὸν ἀηδίασα καὶ τὸν ὕβρισα μέσα μου τὸν ἐξάδελφόν μου, ἀλλὰ δὲν τὸ ἀπέδειξα.

Ἡ σύζυγός του κατέπινε τὰ δάκρυά της, καὶ ἄλλα κρυφὰ κρυφὰ στρέφουσα ἐσπόγγιζε διὰ τοῦ μανδυλίου της. Ἐμπήκαμεν εἰς τὴν σάλα ἡ ὁποία ἀρκετὰ ἐθερμαίνετο ἀπὸ τὴν μεγάλην θερμάστραν τοῦ διαδρόμου καὶ ἐκαθήσαμεν ὅλοι. Ὁ Μανωληὸς ἐξηπλώθη σχεδὸν εἰς μίαν κουνιστὴ πολυθρόνα καὶ ἐκουνεῖτο ὁλοένα.

—Τὶ κρύος καιρὸς σὰ σήμερα· τὰ βουνὰ εἶνε ὅλα χιονισμένα γύρω μας· ἀλλ' εὐτυχῶς ὁ ἥλιος σήμερα, εἶνε λαμπρός· τὶ τὰ θέλετε, ἡμέρα εὐνοϊκὴ δι' ἐπισκέψεις.

Ὁ ἀντικρυνός μου κουνιστὸς κουμπάρος οὔτε κἂν ἐπρόσεχεν εἰς τὰ λεγόμενά μου, πολὺ μᾶλλον νὰ ἀπαντήσῃ δὲν ἦτο δυνα-

τόν. Μοῦ ἐφαίνετο σὰν κηρένιος σήμερα ἀπὸ τὴν χλωμάδα του, καὶ μὲ τὰ βαθουλά του καὶ μισοκλεισμένα μάτια σὰν φάντασμα. Παναγία μου! Ἐτινάχθη αἴφνης ἐκ τῆς θέσεώς του καὶ :

Παρτὸν μοῦ λέγει, κουμπάρε,εἶμαι ὀλίγον ἀδιάθετος θὰ δοκιμάσω μίαν δυὸ ὥρας νὰἐξαπλωθῶ. Καὶ ἐσηκώθη.

—Τίποτε, τίποτε, ἀγαπητέ μου, κύταξε τὴν ἡσυχίανσου, περαστικὰνὰ ἦνε ὀγρήγορα· τὸμεσημέριθὰ μουχετεμουσαφίρι,ἠγρηὰσήμεραδὲνπιάνει ὅπως ἠξεύρεις καμμία δουλιὰ καὶ δὲν ἐμαγείρευσε τίποτε.

Ἐπροχώρησε πρὸς τὸν διάδρομον ὅτε ὥρμησεν ὀπίσω του ἡ μικρούλα του καὶ τὸν ἐτράβηξεν ἀπὸ τὸ ἐπανωφόρι φωνάζουσα. —«*Παπά μου, παπά μου δὲν σ' ἀφήνω, ποῦνε ἡ κούκλα μου, ἡ κούκλα μου; ποῦ θὰ 'πάγῃς θὰ κόψωμεν τὴν πήτα μας· δὲν σ' ἀφήνω.*» Ἐκεῖνος ὁ κιτρινιασμένος καὶ σαστισμένος πατέρας, αὐτὸ τὸ ἁγιοβασιλιάτικο φάντασμα, θὰ τὸ ἐνθυμοῦμαι πάντοτε αὐτὸ τὸ κάμωμά του γιὰ νὰ μὴ τὸν συγχωρήσω ποτέ, τὸν ἀθεόφοβο, ἐξετινάχθη ἀποτόμως ἀπέσυρε καὶ ἐσήκωσε μὲ τόσην βίαν τὸ ἄκρον τοῦ ἐπανωφορίου τὸ ὁποῖον ἐκρατοῦσεν ἡ μικρά, ὥστε τὸ δυστυχισμένο παιδάκι ἐτινάχθη ἐπὶ ἑνὸς καθίσματος τέσσαρα βήματα μακράν, καὶ ἤνοιξε τὸ κεφαλάκι του· γοερὰς ἄρχισε νὰ ῥίχνῃ κραυγὰς πόνου, καὶ ὅταν ἐγέμισε τὸ προσωπάκι του αἷμα καὶ ἀπὸ φόβον αἱ κραυγαὶ ἐδιπλασιάσθησαν. Ἐγὼ τὸ ἐκράτησα εἰς τὴν ἀγκαλιά μου ἐζήτησα νὰ τὸ πλύνω μὲ ζεστὸ νερὸ καὶ τὸ ἔδεσα μὲ λίγο βαμβάκι τοῦ φαρμακείου ποῦ εὑρέθη ἐκεῖ. Ἵδρωσα νὰ τὸ κάνω νὰ σιωπήσῃ ἀπὸ τὸν πόνο, τὸν φόβο, καὶ τὸ παράπονο. Ἡ μητέρα εὐτυχῶς δὲν εἶχεν ἀντιληφθῇ τὴν ἐλεεινὴν αὐτὴν σκηνήν, διότι μόλις εἶχεν ἀκούσει ὅτι ὁ προκομμένος ἄνδρας της ἤθελε νὰ ξαπλώσῃ, ἐξῆλθε διὰ νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὸ δωμάτιον τοῦ ὕπνου του.

Δὲν φτάνει τὸ κάμωμά του, οὔτε κἂν γύρισε νὰ ἰδῇ ἐπίσω του τὴν συνέχειαν! «*Ἐνοια σου ξαδερφάκι μου, παιδικέ μου φίλε, μὲ ξέρεις καὶ σὲ ξέρω, θά σε κάνω μὲ τὴν ὥρα νὰ κλαύσῃς ματωμένα δάκρυα γιὰ τὴν ἀπανθρωπιά σου αὐτή, μὰ τὴν σημερινὴν ἡμέρα!*» εἶπα μέσα μου.

—Γιατί νὰ μὴ ἀκοῦτε παιδάκια μου καλὰ τοὺς γονεῖς σας ποῦ σᾶς λέγουν νὰ μὴ τρέχετε τόσον πολὺ καὶ θὰ σκοντάψητε καὶ χτυπήσητε; νὰ τώρα σὰν ἀκούατε τὸν παπά σας (*τὸν προκομμένο*) δὲν θὰ ἔπεφτε ἡ μικρούλα μου νὰ χτυπήσῃ τὸ κεφαλάκι της στὴ καρέγλα. Αὐτὰ ἔλεγα δυνατὰ γιὰ νὰ τ' ἀκούῃ ἡ μητέρα, ὅτι ἐκ τύχης ἐκτύπησεν.

—Ἀλλὰ ἀκοῦτε δὲν ἀκοῦτε τὶ νὰ σᾶς κάνω, ποῦ σᾶς ἀγαπῶ. Μὲ θέλετε σήμερα νὰ καθήσω στὸ τραπέζι σας, νὰ κόψωμεν τὴν πήτα ὅλοι μαζῆ;

—Κάθησε, κάθησε θεῖέ μας σὲ παρακαλοῦμεν, κάθησε, μὴ φύγῃς πρὶν νὰ φᾶμε, ἀπεκρίθησαν τὰ δύο μεγαλήτερα ἀγοράκια. Τὸ κοριτσάκι τῆς ἀγκαλιᾶς μου μὲ τὸ δεμένο κεφαλάκι δὲν εἶπε τίποτε, μόνο ἐγύρισε τὸ προσωπάκι του καὶ μὲ ἀγκάλιασε καὶ μὲ ἔσφιξεν ὅσον ἠμποροῦσεν. Εἶχε περάσῃ σχεδὸν μία ὥρα ποῦ ἐκαθήμην μὲ τὰ παιδάκια, γιατὶ εἶχα ἀποφασίσῃ νὰ μὴ φύγω, μήπως συμβῇ καὶ ἄλλη τρικυμία καὶ ἠμπορέσω νὰ χύσω νέο λάδι νὰ τὴν περιορήσω· κἄτι καινούργιο ἐφοβούμην κακό. Ἡ κυρία ἀνήσυχος καὶ ὀλιγόλογος πηγαινοήρχετο ἀπὸ τὸ δωμάτιον τοῦ συζύγου της εἰς τὴν κουζίνα καὶ εἰς τὴν σάλα· ἐφαίνετο πολὺ στενοχωρημένη, διότι ὡς μοῦ εἶπε δὲν παύει νὰ βογγῇ ὁ κουμπάρος μου.

Αἴφνης ἀκούσαμε προσπαθείας καὶ ἀγῶνα ἐμέτου καὶ κατόπιν γδοῦπον πίπτοντος σώματος. Ἐπεταχθήκαμεν ὅλοι καὶ τὰ παιδάκια εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ κουμπάρου μου, καὶ τὸν εἴδομεν μετὰ δυσκολίας νὰ ἐγείρεται ἀπὸ τὸ πάτωμα ποῦ εἶχε πέσῃ ἀπὸ τὸ κρεββάτι του.

—Τί ἔπαθες Μανωληό μου, γιὰ τὸ Θεό, τί ἔπαθες ἐφώναζεν ἡ καϋμένη ἡ γυναῖκά του, ἔκλαιαν τὰ παιδιά του, λίγο ἔλειψε νὰ κλαίω καὶ ἐγώ, διότι ἔβλεπα ὅλους νὰ κλαίουν καὶ φωνάζουν.

—Παπά μος πατεράκι μας τί ἔχεις. Αὐτὸς χλωμὸς καὶ μαραμένος ἔκαμεν ὁλοένα ἐμετόν, κλονιζόμενος σὰν μεθυσμένος καὶ κρατῶν τὸν τοῖχον.

—Θέλεις Μανωληὸ νὰ φωνάξω τὸν ἰατρόν;

—Ὄχι εὐχαριστῶ μοῦ πέρασε, καὶ ἔπεσε πάλιν ἐπὶ τῆς κλίνης του.

—Ἂς ὑπάγω νὰ τὸν φωνάξω, δὲν πειράζει.

—Ὄχι κουμπάρε, θὰ μὲ δυσαρεστήσης· δὲν εἶναι ἀπολύτως τίποτε νά, μὲ πέρασε· μόνον ἔχω ἀνάγκην νὰ κοιμηθῶ. Μὲ πέρασε. Πάλιν ἡμεῖς ἐξήλθομεν καὶ ἐκαθήσαμεν εἰς τὴν σάλαν. Τότε ὅμως ἀνράτητα τὰ δάκρυα καὶ οἱ λυγμοὶ ἔρρευσαν ποταμοὶ ἀπὸ τὰ μάτια τῆς κουμπάρας μου.

—Δὲν εἶνε δὰ καὶ τόσο μεγάλο τὸ κακὸ γιὰ νὰ σὲ πάρῃ αὐτὸ τὸ παράπονο· ἔπειτα δὲν εἶναι ἡ ἡμέρα σήμερα γιὰ αὐτὰ τὰ λυπηρά, καὶ μάλιστα ἐμπρὸς εἰς τὰ παιδιά· δὲν φθάνει ἡ τρομάρα τοῦ πατέρα τους, τὰστενοχωρεῖς καὶ μὲ τὴν ἰδικήν σου λύπην· δὲν κάνεις τίποτε, θὰ τὰ σαστίσῃς.

Ἐξῆλθε διὰ νὰ ὑπάγῃ νὰ κλαύσῃ μὲ ἡσυχίαν καὶ ἄνεσιν εἰς ἄλλο δωμάτιον μοναχή. Καϋμένη μητέρα! Ἄμα

ἔφυγεν ἐκείνη, ἡ μικρούλα ἄρχισε να κλαίῃ δυνατά· κατόπιν καὶτὰἀγοράκιασιγανά. «*Μωρὲ πάληάνθρωπε μοῦ τὸ χρεωστοῦσες αὐτὸ σήμερα, χαρτοπαίχτη τοῦ διαβόλου, ποῦ ἤθελες καὶ πανδρειά· δὲν πᾶσνὰ πνιγῇσκαλήτερα*», ἔλεγαμέσαμου ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησιν μου.

—Γιατὶ κλαῖς μικροῦλα μου; ἐγὼ τὸ ξερω· θέλεις τὴν κούκλα σου· ἐλᾶτε καὶ σεῖς παλληκάρια κοντά μου· τὶ μουρμουρίζετε, καὶ κλαῖτε; ἀρρώστησεν ὁ πατέρας σας· θὰ τοῦ περάσῃ· κλαίει ἡ μητέρα σας γιὰ τὴν ἀρρώστια του· ἅμα τοῦ περάσῃ σὲ λίγο θὰ γελᾷ, κσὶ σεῖς μαζῆ. Ἔρχεται ὁ μεγαλείτερος κοντὰ εἰς τὸ αὐτί μου καὶ μοῦ λέγει· «*ἐγὼ κλαίω γιατὶ ὁ πατέρας ἔγινε κακὸς πιὰ καὶ ἔσπρωξε καὶ ἐκτύπησε τὴν ἀδελφούλα μας· ἐγὼ τὸν εἶδα· πάλιν θὰ τὴν χτυπήσῃ ἅμα σηκωθῇ καὶ τοῦ γυρεύῃ τὴν κούκλα της.*» Γιὰ νὰ σοῦ πῶ παλληκάρι μου, ἐσένα, ξέρεις πῶς τὰ δικά μου μάτια βλέπουν καλήτερα ἀπὸ τὰ ἰδικά σου. Τὰ παιδιὰ πρέπει, πρέπει νὰ μὴ ἐμιλοῦν ἐκεῖνα ποῦ δὲν καλοβλέπουν· θέλετε νὰ σᾶς ἀγαπῶ νὰ μὴ λέγετε τέτοια πράγματα. Ἐσεῖς δὲν μὲ ἀφήσατε μὲ τὰ κλαύματά σας οὔτε νὰ σᾶς εὐχηθῶ τὸν ἅγιο Βασίλη. Ἔλα ἐδῶ ἐσὺ μεγάλε, καὶ τοῦ χρόνου, νὰ σὲ φιλήσω· τὸ χέρι σου, ἰδοὺ τοῦτο τὸ ὡρολόγι μὲ τὴν καδένα νὰ βλέπῃς ταῖς ὥραις ποῦ θὰ πηγαίνῃς στὸ σχολεῖον, τὸ πῆρα γιὰ σένα. Ἔλα ἐδῶ καὶ σὺ δεύτερε καὶ τοῦ χρόνου, νὰ σὲ φιλήσω, ἰδοὺ αὐτὸ τὸ μολυβδοκόνδυλον νὰ γράφῃς. Καὶ ἔδωκα τὴν καδένα μου τὴν χρυσῆν μὲ τὸ χρυσοῦν ὡρολόγιόν μου εἰς τὸν πρῶτον, καὶ τὸ χρυσοῦν μολυβδοκόνδυλον τοῦ σημειωματαρίου μου εἰς τὸν δεύτερον. Τὰ χείλη τῶν παιδιῶν ἐπῆγαν ὡς τὰ αὐτιά των ἀπὸ τὰ γέλοια καὶ τὴν εὐχαρίστησιν.

—Τι νομίσατε παλληκάρια μουὅτισᾶς ἐξέχασα· ἐγὼ δόξα τῷ Θεῷ εἶμαι πολὺ καλά. Αὔριονκαὶ ὁ πατέρας σας; ἅμα γίνῃ καλὰ θὰ σᾶς δώσῃ τὰ ἰδικά του ἁγιοβασιλιάτικα δῶρα· μαζῆ τὰ ἠγοράσαμεν; τὰ ἔχει κλειδωμένα μέσα εἰς τὸ γραφεῖόν του. Ἐσὺ μικρούλα μου, θέλεις κούκλα· μεγάλην θέλεις, μικρὰν τὴν θέλεις· τὶ ῥοῦχα θέλεις νὰ φορῇ· κόκκινο φουστανάκι, ἄσπρο, μαβί, δὲν μοῦ εἶπες ἀπὸ προχθές, χθές. Τί θέλεις μεγάλη κούκλα, πόσο μεγάλη; ἴσα μὲ σένα; μὲ κόκκινο φουστανάκι;

—Ναί, ναί ναὶ θεῖε, μεγάλη κόκκινη.

—Ἄ, ἄ, τὸ βρῆκα· μεγάλη κούκλα μὲ κόκκινο φουστανάκι· αὐτὴ τὴν πῆρε ὁ πατέρας σου, μικροῦλα μου, καὶ θὰ σοῦ τὴν δώσῃ αὔριο, ἅμα γίνῃ καλά· γιαυτὸ ἐγὼ δὲν σοῦ 'πῆρα· μόνο σκέφθηκα δὲν θὰ πανδρέψῃς τὴν κούκλα σου; δὲν θὰ τῆς κάνῃς προικιά; αἴ μικροῦλα μου;

—Ναί! ναί!

—Λοιπὸν πάρε αὐτὰ τὰ ἄσπραπαραδάκια, ξέρεις ὅ,τι θέλεις ἠμπορεῖς νὰ ἀγοράσῃς μὲ αὐτά, κύταξέ τα εἶνε πολλὰ πολλά, νὰ κάνῃς τὰ προικιά της. Ἡ σάλα ἀπὸ τὰ γέλοια καὶ ταῖς χαραῖς καὶ ταῖς φωναῖς ἐγέμισε βοὴν καὶ ἄρχισεν ὁ Ἅγιος Βασίλης τὴν ὥρα ἐκείνην εἰς τὸ σπίτι τοῦ ἐξαδέλφου μου.

—Τώρα θὰ σᾶς εἰπῶ καὶ τὸν ἅγιον Βασίλην· καὶἄρχισα μὲ δυνατὴν φωνήν. Ἐμπρὸς καὶ σεῖς μαζῆ μου θὰ λέτε· ἀκούσατε; μαζῆ μου δυνατά.

«*Ἀρχιμηνιὰ κι' ἀρχὴ τοῦ Γεναρίου, Ἅγιος Βασίλης ἔρχεται ἀπὸ τὴν Καισαρία, βαστᾷ εἰκόνα καὶ χαρτί, χαρτὶ καὶ καλαμάρι.....*» *Ἐπλησιάζομεν νὰ τελειώσωμεν ὅτε ἐμβῆκεν ἡ κυρία καὶ ἔμεινε νὰ μᾶς βλέπῃ ἐμὲ καὶ τὰ παιδάκια ὀρθίους καὶ μὲ μεγάλο κέφι· ὁ ἕνας εἶχε κρεμάσῃ τὴν καδένα μὲ τὸ ῥολόγι εἰς τὸ ναυτικὸ σακκάκι του μὲ καρφίτσαις, ὁ ἄλλος μὲ κορδελάκι ἐκρέμασεν ἐμπρός του τὸ μολυβδοκόνδυλον, καὶἡμικροῦλαμέσα εἰς τὴν ποδιούλα τηςτὰνομίσματά της. Ἡμεῖςτὴνσυνέχειαν ἕως ὅτου ἀπηγγείλαμεν καὶ τοὺς τελευταίους στίχους.*

«*Κατέβηκεν ἡ πέρδικα νὰ βρέξῃ τὸφτερό της, καὶ βρέχει τὸν ἀφέντη μας τὸν πολυχρονεμένον*».

—Κυρία κουμπάρα καὶ τοῦ χρόνου, σᾶς εἴπαμεν τὸν Ἅγιον Βασίλη τώρα τὴν πληρωμή μας, εἰ δ' ἄλλως ξαναρχίζομεν. Εἰς ὑγείαν σσς κυρία κουμπάρα καὶ παιδιά, καὶ πλησιάσας τὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης δίσκον ἐγέμισα ἕνα ποτηράκι κονιὰκ καὶ τὸ ἐρρόφησα ἀπνευστί. Ἐκείνην τὴν στιγμὴ νὰ καὶ ὁ κρεββατωμένος κουμπάρος μου στὴν πόρτα τῆς σάλας ἄγριος καὶ ἐξεταστικός· δὲν τὸν ἄφησα καιρὸν οὔτε τὸ στόμα του νὰ ἀνοίξῃ καὶ ἀμέσως.—Ἐμπρὸς καὶ δὲν τέλειωσα παιδιὰ τὸν Ἅγιον Βασίλη μου «*Ἐσένα πρέπει ἀφέντη μου ντορβᾶς καὶ δεκανίκι, νὰ σὲ τραβοῦνε τὰ σκυλιὰ καὶ δεκαπέντε λύκοι, ἐσένα πρέπει ἀφέντη μου ντορβᾶς καὶ δεκανίκι, νὰ σὲ τραβοῦν χίλια σκυλιὰ καὶ δυὸ χιλιάδες λύκοι*».

—Νὰ μᾶς συμπαθήσητε καὶ τοῦ χρόνου ἀφεντικά. Εἰς ὑγείαν σου κουμπάρε, καὶ ἐκένωσα ἄλλο ποτηράκι κονιάκ. Κουμπάρε ἀποῦντο μεσημέρι εἶνε, δὲν τὸ κουνῶ ἀπ' ἐδῶ· τὶ μὲ βλέπεις; ἀκόμη δὲν ἄρχησα καλὰ καλά. Δύο ὥραις ἡσύχασες, λαμπικαρίσθηκες, δὲν σὲ πέρασεν ἀκόμη ἡ ἀδιαθεσία σου. Κουμπάρα ἐγὼ ἐπείνασα καὶ τὰ συντρόφια μου ἐδῶ τὰ παιδιά· δὲν λὲς νὰ στρώσουν τραπέζι; Μήπως καὶ θύμωσες γιὰ τὴν ταραχὴ γιὰ ταῖς φωναῖς; Φίλε μου σᾶς εἶπα τὸν Ἅγιον Βασίλη, κατὰ τὸ κέφι μου ποῦ ἐκούρδισα στὸ σπιτικό σας. Ἡ μικροῦλα μὲ τὸ δεμένο κεφαλάκι ἀπεσπάσθη ἔξαφνα ἀπὸ τὰ γόνατά μου καὶ ὥρμησεν εἰς τὸν πατέρα της φωνάζουσα «*καλῶς τὸν παπά, παπά, τὴν κούκλα μου τὴν κούκλα μου μὲ τὰ κόκκινα φουστανάκια*». Δὲν εἶχε προφθάσῃ νὰ κάμῃ πέντε βήματα καὶ τὴν ἥρπασα καὶ τὴν ἐσήκωσα εἰς τὴν ἀγκαλιά μου· «*μικρούλα μου δὲν σοῦ εἶπα, αὔριον πῶς θὰ σοῦ δώσῃ τὴν κούκλα σου ὁ παπάς σου; τώρα βλέπεις εἶνε ἄρρωστος καὶ δὲν ἔχει Ἅγιον Βασίλη, ἔχομεν ἡμεῖς ἐδῶ, σᾶς τὸν ἔφερα ἐγώ· αὔριον θὰ σᾶς τὸν φέρῃ ὁ παπᾶς*». Ὁ κουμπάρος μου ἔκανε μεταβολὴν καὶ ἐξῆλθεν. Ἐγὼ παρεκάλεσα τὴν κουμπάρα μου νὰ συντροφεύσῃ τὴν παρέα μου, καὶ νὰ μὲ ἐπιτρέψῃ νὰ εἰσέλθω

εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ συζύγου της διὰ νὰ ὁμιλήσω ἰδιαιτέρως μετὰ τοῦ ἐξαδέλφου μου. Εἰσῆλθον· ἀμέσως ἐκατάλαβα ὅτι ἐπροκάλεσα δυσάρεστον ἐντύπωσιν, ἀλλὰ προσεποιήθην ὅτι δὲν ἀντελήφθην τίποτε. Ἐκάθησα πλησίον τῆς κλίνης του.—Ἀγαπητέ μου κουμπάρε δὲν μοῦ λέγεις τὶ πάσχεις; ἐσὺ φίλε μου κατήντησες ἀγνώριστος τὸ πρόσωπον, καὶ ἔξω φρενῶν τὸν νοῦν. Τὶ τρέμεις ἔτσι σὰν τὸ καλάμι; τὶ ἐμετοὶ ἦσαν αὐτοί; ἐγὼ ἐφοβήθην πρὸς στιγμὴν νὰ μὴ ἐγειρῆς χεῖρα καὶ κατὰ τῆς συζύγου σου ἀδελφέ! Πολὺ ἐπεθύμουν νὰ μάθω τὴν νόσον σου, ἴσως δυνηθῶ νὰ εὕρω κἀνὲν φάρμακον· ἐπὶ τέλους ἄνθρωποι εἴμεθα κοινωνικοί, προωρισμένοι νὰ ἀλληλοβοηθώμεθα.

—Χθὲς περὶ τὰς 2 μ. μ. μετέβημεν μετὰ τοῦ φίλου μου Γιαννάκα εἰς τὸ «*Κέντρον*» νὰ πάρωμεν καφφέ· παραπέρα ἔπαιζαν· μοῦ λέγει δοκιμάζομεν καὶ ἡμεῖς τὴν τύχην μας; Θὰ γελάσωμεν διαθέτοντες μικρὰ ποσά, δύο τρεῖς λίρας τὸ πολύ.....

—Ἔτσι σοῦ εἶπεν ὁ καλός σου ἀχώριστος φίλος Γιαννάκας; Ἐσὺ τί τοῦ εἶπες;

—Δὲν ἔχω πολὺν διάθεσιν νὰ παίξω.

—Ἴσα ἴσα ποῦ δὲν ἔχεις πολλὴν διάθεσιν· θὰ παίξωμεν ὀλίγον καὶ θὰ φύγωμεν χαμένοι ἢ κερδεμένοι ὀγλήγωρα. Ἐπὶ τέλους ἐλάβομεν καὶ ἡμεῖς μέρος εἰς τὴν πρασίνην τράπεζαν· ἔπαιζαν κάμμιὰ δεκαπενταριά, ὅλοι γνωστοί. Μετὰ δύο ὥρας εἶχα ἐνώπιόν μου κερδίσῃ πενῆντα λίρας· τὸ παιγνίδιον ἦτο εἰς μεγάλην ἀκμήν· ἐσηκώθην νὰ φύγω.

—Τὶ τώρα θὰ φύγῃς ποῦ σὲ κυνηγᾷ τόσον ἐπιμόνως ἡ τύχη; μὴ τὴν περιφρονήσῃς, θὰ σὲ μισήσῃ γιὰ πάντα· καὶ μὲ ἐκράτησε σφιγκτὰ ἀπὸ τὸ ἐπανωφόρι μου, ὥστε μὲ παρέσυρε καὶ ξανακάθησα.....Λὲς καὶ πραγματικῶς μὲ ἐμίσησεν ἡ τύχη ἀτ' ἐκείνην τὴν ὥρα εἰς τὰς ἓξ εἶχα χάσῃ τὰ κέρδη καὶ ἄλλας ἑβδομῆντα λίρας ἰδικάς μου.

—Ποῖος εἶχε τὸν πάγκο τότε ἐνθυμεῖσαι;—

—Ὁ Χορταρᾶς φίλε μου πολὺ τυχηρός· διαβολοτύχη ποῦ σοῦ τὴν ἔχει!

—Κατάλαβα, κατάλαβα.

—Ἐκουράσθηκα καὶ ἐζαλίσθηκα· ἐσηκώθην νὰ φύγω· ἀλλὰ εἶπα μέσα μου, νὰ βγάλω πρῶτα τὴν ζημίαν....

—Αἴ, συνηθισμένη καὶ αἰώνια ἱστορία κουμπάρε μου.

—Ἐζήτησα κατ' ἐπανάληψιν κονιάκ, καφφέ, σιγάρα, ζάχαριν. Ἐκέρδιζα ὀλίγα, ἐποντάριζα περισσότερα τὰ ἔχανα· ἔγινε μεσάνυχτα· ὁ διπλανός μου ἐκ δεξιῶν εἶχε κερδίσῃ ἕως ἐκείνην τὴν ὥραν διακόσιαις περίπου λίραις· ὁ Γιαννάκας ἐσηκώθη μὲ κέρδος δέκα ὀκτὼ λιρῶν· οἱ περισσότεροι εἶχον χάσῃ μεγάλα ποσά.....

—Τὸν πάγκον ἐκείνην τὴν ὥραν ποῖος τὸν ἐκράτει;

—Ὁ κ. Χορταρᾶς τότε.

—Δὲν εἶχες πεινάσῃ ἐκείνην τὴν ὥραν Διάβολε ἀπὸ τὰς 2 μ. μ. ἕως τὸ μεσονύκτιον;

—Ὄχι· ἔτρεμα ἀπὸ τὸ κακόν μου ἐφουμάριζα, ἔπινα κονιάκ.

—Τὸ πιστεύω, ἀφ' οὗ δαψιλῶς ὁ κ. Χορταρᾶς σᾶς ἐτάγιζεν ἄχυρα! Καὶ λοιπόν.....

—Τὶ τὰ θέλεις τὶ τὰ γυρεύεις ἕως τὰς δέκα τῆς σημερινῆς ἡμέρας ποῦ ἐπέστρεψα ἔχασα τριακοσίας εἴκοσι πέντε λίρας.....

—Σᾶς συγχαίρω διὰ τὴν ψυχραιμίαν μὲ τὴν ὁποίαν ὁμιλεῖς διὰ τὰ χαμένα χρήματα. Τὸν πάγκον τότε τίς τὸν εἶχε πρὶν φύγῃς;

—Ὁ κ. Χορταρᾶς.

—Μὰ πάντοτε αὐτός;

—Εἶχεν ἔκτακτον εὔνοιαν τύχης· ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον αὐτός, καὶ πάλιν αὐτὸς ἐκέρδιζε.....

—Καὶ βέβαια πολὺ τυχηρός, λὲς καὶ εἶχε ταγίσῃ χθὲς τὸ βράδυ τὴν τύχη ζάχαρι, καὶ ἄφησε γιὰ σᾶς τὸ χορτάρι!.....

—Μὲ συγχωρεῖτε ὅμως δευτέραν φορὰν μὲ κάνετε γαΐδαρον γιὰ χορτάρι, σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν τιμή.

—Φίλε μου ἐσὺ τὸ λέγεις, καὶ ἐσυνείθισες χθὲς γιαὐτὸ ὑποστηρίζεις τὸν συμπάικτην σου· θὰ σοῦ ἀποδείξω τρανώτατα τώρα ἐδῶ ὅτι ἔτρωγες ἄχυρα.....καὶ ἐὰν δὲν κατωρθώσω νὰ σὲ πείσω θὰ εἰπῇ ὅτι ἔγινες πραγματικῶς γ.... καὶ ἀμέσως θὰ φύγω γιὰ νὰ μὴ μὲ ξαναδῇς πλέον εἰς τὸ σπίτι σου. Ἔγινες σωστὸς χαρτοπαίκτης, οἰκογενειάρχης μὲ τρία παιδιὰ καὶ ἕνα ἕτοιμον καὶ μὲ μέλλον.....

—Ἐγὼ χαρτοπαίκτης!! μὲ τὸ νὰ παίζω ἐνίοτε δύο, τρεῖς φορὰς τὸν χρόνον, μὲ ἐκλεκτὴν κοινωνίαν, ἐὰν τύχω, διὰ νὰ μὴ φανῶ ἀγενὴς καὶ φιλάργυρος.....

—Πῶς; βλὲ εἰπὲ καλήτερον καὶ κακὸς πατήρ.

—Αἴ, εἶνε πολὺ σήμερον, καὶ ἠγέρθη ζητῶν τὸ ἐπανωφόρι του καὶ τὸν πῖλόν του.

—Σταθῆτε, θὰ ἐξηγηθῶμεν μιὰ γιὰ πάντα· δὲν θὰ ἐξέλθετε, οὔτε ἐγὼ ἐὰν δὲν ἐξηγηθῶμεν. Παίζετε σὰν ἐρασιτέχνης χαρτοπαίκτης εἰς τὰ «*Κέντρα*» μὲ ἐρασιτέχνας κλέπτας, καὶ ἐχάσατε εἰς τὰ χαρτιὰ ἐντὸς δέκα δώδεκα ἐτῶν ἐρασιτεχνικῶς πλέον τὴν ἡμίσειαν περιουσίαν σας, ἐχρεώθητε ἐρασιτεχνικῶς εἰς ἕνα μὲ τακτικὸν ὁμόλογον πεντακοσίας λίρας.....

—Θὰ σᾶς πληρώσω κύριε, ἔχω κτήματα, ἔχω ἐργασίαν, ἔχω πιστώσεις.....μὴ ὑβρίζετε.

—Ἁρπάζετε ἐρασιτεχνικῶς ἐνώπιον τῆς παικτικῆς ἀριστοκρατίας σας τὸν ἄρτον τῆς οἰκογενείας σας ἀπὸ τὸ στόμα της, ἐρασιτεχνικῶς μπογιατίζεσθε σὰν μούμια σὲ κάθε ξενύχτισμα, καὶ ἐρασιτεχνικῶς σπάνετε τὸ κεφαλάκι τῆς μικρούλας σας! Ἐπὶ τέλους ἐρασιτεχνικῶς ἀλληλοεποφθαλμιᾶτε τὸ βαλάντιον ἀλλήλων εἰς τὸ παιγνίδι σας καὶ ἐρασιτεχνικῶς ἀλληλοκλέπτεσθε, καὶ.....

—Δὲν εἶνε ἔντιμον, κύριε, νὰ ὑβρίζετε ἀπόντας καὶ ἴσως ἀνωτέρους μας κατὰ τὴν τιμ.....

—Ἀτιμίαν καὶ τὴν κακοήθειαν θέλετε νὰ εἴπητε, καὶ ἐρασιτεχνικῶς δὲν θὰ παρέλθῃ πολὺς καιρὸς ποῦ θὰ τινάξητε τὰ μαλάσας εἰς τὸν

ἀέρα.

—Ὤ, ὤ! Πολὺ προχωρεῖτε, ἐὰν νομίζετε ὅτι δικαιοῦσθε νὰ προσβάλετε ὅλον τὸν κόσμον, ἐπειδὴ μοῦ κρατεῖτε ὁμόλογον· αὔριον μεθαύριον ἀσφαλῶς θὰ σᾶς πληρώσω πωλῶν κτῆμα.

—Ἢ ἐὰν δὲν τινάξετε τὸ μαλό σας, ἀριστοτεχνικῶς θὰ σᾶς σπάσῃ ὁ υἱός σας τὴν κεφαλὴν μὲ τὸ ἀμίμητον μάθημα τὸ ὁποῖον τὸν ἔδωκες σήμερον, δυστυχῆ, ὅταν ἐξεσφενδόνιζες τὸ κοριστάκι σου μακρὰν διὰ νὰ τὸ σακατέψῃς . . . . . .

Αὐτὸν τὸν Χορταρᾶ σου καὶ τὸν Γιαννάκα σου, τὴν ἐκλεκτὴν αὐτὴν κοινωνίαν τοῦ ἀλληλοθαυμασμοῦ, ἠξεύρεις ὅτι ἀπὸ πολλοῦ δὲν τοὺς ἐχώνευα καὶ τοὺς ὑποπτευόμην.

—Καὶ λοιπόν, ἀρ' οὗ καὶ ἐμὲ φανερὰ μὲ ὑβρίζεις.....

—Καὶ λοιπὸν εἶνε δύο κλέπται, δύο ἄτιμοι, δύο πλαστογράφοι!

Πόσα χρήματα εἶχες ἐτάνω σου μετρητὰ ὅταν ἔπαιζες;

—Εἶχα ὀγδοήκοντα λίρας εἰς χαρτονόμισμα καὶ εἴκοσι πέντε εἰς χρυσόν. Διατί ἐρωτᾶτε;

—Τὰ ἄλλα εἰς ποῖον τὰ χρεωστᾶς;

—Εἰς τὸν κ. Χορταρᾶν, καὶ μόνον εἴκοσι πέντε λίρας εἰς τὸν κ. Γιαννάκαν.

—Πόσα ἐχάσατε; τὸ ὅλον παρακαλῶ ἀκριβῶς.

—Τριακοσίας εἴκοσι πέντε λίρας περίπου.

—Λοιπὸν ἐχάσατε μόνον τὰς ἑκατὸν ἰδικάς σας, τὰς ἄλλας διακοσίας εἴκοσι πέντε δὲν θὰ τὰς πληρώσετε.....

—Πῶς κύριε, αὐτὸ εἶνε ἡ μεγαλειτέρα ἀτιμία νὰ μὴ πληρώνῃ κἀνεὶς τὰ χρέη τοῦ χαρτοπαιγνίου· πῶς θὰ χαρακτηρισθῶ ἀπὸ τὴν κοινωνίαν;

—Περὶ ποίας κοινωνίας ὁ λόγος παρακαλῶ; περὶ τῆς κλεπτικῆς, τῆς ἐχούσης ὡς πρόγραμμα «*ἀλλήλων τὰ χρήματα κλέπτετε*»! Ὡραία μὰ τὴν ἀλήθειαν θεωρία· δύο κλέπται ὁ εἷς ἐπιτηδειότερος τοῦ ἄλλου φιλονεικοῦσι καὶ ἀναφέρονται εἰς τὸ δικαστήριον· ποῖον δικαστήριον θὰ δικάσῃ κατὰ συνθήκην καὶ θὰ ἀθωώσῃ τὸν πρῶτον εἰς βάρος τοῦ δευτέρου· ἀλλ' εἶνε καὶ οἱ δύο κλέπται, γυμναζόμενοι ἐρασιτεχνικῶς ἢ ἐπαγγελματικῶς διὰ νὰ ἐξαπολυθῶσιν ὕστερον κατὰ τῆς κοινωνίας. Σοῦ ἔκλεπταν δυσιυχῆ ἀναιδέστατα· διότι μήπως ὁ πλαστογράφος δὲν εἶνε καὶ αὐτὸς κλέπτης ὅπως ὁ χαρτοπαίκτης; Σοῦ εἶπα πολλάκις ὅτι εἰς τὸ «*Κέντρον*» σου θὰ κεντρισθῇς μὲ τὸ σουβλὶ ἀπὸ τοὺς κεντρικούς σου· σοῦ εἶπα πῶς οἱ *Χορταράδες* σου καὶ οἱ *Γιαννάκιδές* σου εἶνε ὕποπτοι, κλέφταις, κλέφταις· τοὺς εἶχα στὸ κατόπιν πρὶν ἐντελῶς καταστραφῆς· καὶ ἐβεβαιώθην ὅτι ἐρασιτεχνικῶς εἶνε πλαστογράφοι· ἰδοὺ αὐτὸ τὸ συνάλλαγμα εἶνε πλαστογραφημένον ἀπὸ τοὺς δύο τὸν Χορταρᾶ σου καὶ τὸν Γιαννάκα· συνέβη πρὸ δύο ἡμερῶν καὶ μόλις χθὲς ἑσπέρας ἐβεβαιώθη τὸ πρᾶγμα· τὸ ἐζήτησα ἀπὸ τὸν φίλον μου καὶ τραπεζίτην μου ἅμα μοῦ τὸ διηγήθη διὰ νὰ σοῦ τὸ ἐπιδείξω καὶ σὲ συγχαρῶ διὰ τὴν ἀνωτέραν σου χαρτοπαικτικὴν κοινωνίαν. Ἑτοιμάσου μετ' ὀλίγον νὰ πάρῃς τὴν τράπουλα ἐὰν θέλῃς νὰ κάμῃς παρέα εἰς τὴν φυλακὴν τοὺς ἐκλεκτούς.....κλέπτας φίλους σου. Ὕστερα μοῦ βεβαιώνεις ὅτι δὲν σοῦ ἔκλεπτον πάντοτε. Δὲν ἀναγνωρίζω λόγον τιμῆς κυλιόμενον μέσα εἰς τὴν ἀτιμίαν τῆς ἀλληλοκλοτῆς τοῦ χαρτοπαιγνίου, ὅτε ὅλα τὰ φαῦλα ἔνστικτα εἶνε ἐν μεγίστῃ ἐντάσει. ἐξηντλημένος ὁ νοῦς ἐκ τοῦ πότου καὶ τῆς ἀγρυπνίας, ἐκ τῆς αἰωνίου προσηλώσεως ἐπὶ τῆς πρασίνης τραπέζης, καὶ δηλητηριασμένον τὸ σῶμα ὑπὸ τῆς νικοτιανῆς καὶ τοῦ καμάτου. Ὅλα αὐτὰ δεσμεύουσι τὴν ἐλευθέραν βούλησιν καὶ ὁ ἄνθρωπος πράττει τὴν μοιραίαν ἐκείνην ὥραν κατὰ συνθήκην, ἄνευ τῆς ἐνεργείας δηλαδὴ τοῦ νοῦ, ἀφ' οὗ ἡ μέθοδος αὕτη ἀσφαλῶς φέρει εἰς τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν οἰκογενειακὴν καταστροφήν!!

Καὶ μήτως νομίζεις ὅτι ἦσο ἐν φυσιολογικῇ καταστάσει, δυστυχῆ, ὅτε συνεφώνεις νὰ κερδίσῃς εἴκοσι παράδες ἀπὸ τὴν ὀκᾶ τὸ γάλα, τὴν ἐτιοῦσαν τῆς ἀπωλείας ἐντὸς μιᾶς νυκτὸς τοσούτων χρημάτων! Νομίζεις ὅτι ἦσο εἰς τὰ καλά σου, ὅτε ἀναίσθητος εἰς τὰ χάδια τῆς κόρης σου τὴν ἀπέρριπτες ὡς ῥάκος καὶ τὴν συνέτριβες τὴν κεφαλήν! Ποῖος δύναται νὰ σὲ ὑποθέσῃ εἰς τὰ καλά σου ὅταν ἐπιστρέφων κεντρισμένος τὴν καρδίαν ἐκ τοῦ «*Κέντρου*» σου γίνεσαι τύραννος τῆς οἰκογενείας σου, καταστρέφεις διὰ τοῦ παραδείγματος τοὺς υἱούς σου καὶ τοὺς ἑτοιμάζεις πλὴν τῆς πενίας καὶ τὴν ἐκ τοῦ παραδείγματος ἀνάλογον ἀνατροφήν! Δυστυχῆ, δυστυχῆ, καιρὸς ὑπάρχει ἀκόμη νὰ σταματήσῃς εἰς τὸν κατήφορον ποῦ πῆρες. Τὰ χρήματα τῶν «*κεντρικῶν*» σου Χορταράδων δὲν θὰ τὰ πληρώσῃς· ἄλλως ἐγὼ σοῦ δηλῶ ἐπισήμως ὅτι ἔχω δικαιώματα προτεραιότητος πληρωμῆς, καὶ πλὴν τούτου ἐὰν ἐπιμένῃς εἰς τὴν ἀπότισιν, λόγῳ τιμῆς, ἀμέσως αὔριον θὰ ὑποβάλω τακτικὴν μήνυσιν κατὰ τοῦ «*Κέντρου*» ἐπὶ παραβάσει τοῦ περὶ τυχηρῶν παιγνιδίου νόμου καὶ θὰ σοῦ τὸν κλείσω μιὰ χαρά.

—Μὰ τὶ σπουδαῖα λέτε τόσην ὥραν; ἀκόμη δὲν τὰ εἴπατε; ἀναφωνεῖ ἡ κουμπάρα μου εἰσερχομένη, τὴν ὁποίαν ἐκράτει ἀπὸ τὸ φουστάνι ἡ μικρούλα της μὲ τὸ δεμένο τὸ κεφαλάκι· τὰ παιδιὰ ἐπείνασαν, τὸ τραπέζι εἶνε ἕτοιμον.

—*Ἄντε, παπά, πείνασαν τὰ παιδιά, ἐπαναλαμβάνει τοὺς λόγους ὁ μικρὸς παπαγάλλος ποῦ ἐκρατοῦσε τὴν μητέρα της· πείνασαν τὰ παιδιά, παπά, θὰ καθήσωμεν στὸ τραπέζι τώρα· παπά, παπά, πείνασαν τὰ παιδιά!*

—*Ἔλα παιδί μου κοντά μου, νὰ μὲ δώσῃς τὸ χεράκι σου, νὰ μὲ τραβήξῃς, νὰ ἰδοῦμε ἠμπορεῖς νὰ μὲ σηκώσῃς; ἔλα κοντά μου. Καὶ τρέχει ἡ κόρη του καὶ προσπαθεῖ νὰ τὸν σύρῃ· πράβο, πράβο, μὲ ἐτράβηξες· ἔλα τώρα στὴν ἀγκαλιά μου νὰ σὲ φιλήσω. Καὶ ἐν τῇ προσπαθείᾳ νὰ ἀναριχηθῇ προσετρίβη ἡ κεφαλὴ ἐπὶ τοῦ μηροῦ τοῦ πατρός της, κατέπεσεν ὁ ἄ-*

τεχνός μου ἐπίδεσμος, καὶ ἄρχισεν ἡ πληγὴ πάλιν νὰ αἱμορροῇ· αἱμάτωσε τοῦ παιδιοῦ τὸ πρόσωπον καὶ τοῦ πατρὸς αἱ χεῖρες. Δύο δάκρυα ἐκυλίσθησαν τότε ἐπὶ τῶν παρειῶν του, ἔσφιγξεν εἰς τὰς ἀγκάλας του τὴν μικρούλα τὴν ἐφίλησε κατ' ἐπανάληψιν, καὶ στρέψας πρὸς ἐμὲ εἶπε.

—Κατόπιν ἀπὸ τοὺς λόγους σου, αὐτὸ ποῦ βλέπω τώρα εἶνε παραπολύ· μοῦ 'μάτωσεν ἡ καρδιά μου· ἐντρέπομαι νὰ ἰδῶ κατὰ πρόσωπον τὸ θῦμά μου, τὸ ἁγιοβασιλιάτικο θῦμά μου, νὰ ἰδῶ μέσα 'στὰ ἀγγελικὰ ματάκια της ζωγραφισμένο τὸ κορίμά μου. Τὸ ἀθῶον τοῦτο αἷμα ἐχύθη δι' ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν μου· Ἐμπρὸς γυναῖκα, παιδί μου, ἐξάδελφε, εἰς τὸ τραπέζι· αἴ σεῖς ἀγόρια ποῦ πήγατε; εἰς τὸ τραπέζι ὅλοι· εἰς τὸ τραπέζι θὰ ποῦμε πάλιν τὸν Ἅγιον Βασίλη, διότι ἐγὼ οὔτε τὸν ἤκουσα οὔτε τὸν εἶπα· θὰ τὸν εἰπῶ.

Ἀρχιμηνιὰ κι' ἀρχιχρονιὰ
Κι' ἀρχὴ καλός μας χρόνος
Κι' ἀρχή καλός μας χρόνος
.....καλός μας χρόνος
Ἅγιος Βασίλης ἔρχεται
Ἀπὸ τὴν Καισαρεία . . . . . .

. . . . . .

ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΗΜ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗΣ
ΙΑΤΡΟΣ

Η ΧΡΕΩΚΟΠΙΑ ΤΗΣ ΚΟΜΨΟΤΗΤΟΣ

Οὐδέποτε θὰ λησμονηθῇ τὸ περίφημον ἄρθρον, ἐν ᾧ ὁ Marcel Prevost διεκήρυξε τὴν νίκην τῆς κομψότητος ἐν τῷ ἀρχαίῳ αὐτῆς ἀγῶνι, κατὰ τῆς ὡραιότητος. «Ἡ ὡραιότης, εἶπεν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τὸ γόητρον τῆς ὡραιότητος, ἡ ἰσχὺς τῆς ὡραιότητος, ὑπεσκελίσθησανκατὰτὸνπρώϊμον αἰῶνά μας ἀπὸ τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ γόητρον τῆς κομψότητος, τοῦ αἰσθήματος τοῦ καλοῦ,ἀπὸ ἐκεῖνο ὅπερ ἀορίστως πως καλεῖται ***σὶκ***.» Καὶ ἐπειδὴ ἡ παρατήρησις αὕτη δυστυχῶς ἦτο ἀκριβής, εὐθὺς πολλοὶ ἄλλοι συγγραφεῖς Εὐρωπαῖοι καὶ Ἀμερικανοὶ ἀνέλυσαν τὰ συμπτώματα ἐκείνου, ὅπερ ἤρχισαν τότε νὰ καλῶσι ***χρεωκοπίαν τῆς ὡραιότητος***: «Εἶναι βέβαιον, ἔγραψεν ὁ Paul Adam, ὅτι ἡ ὡραιότης ἐξεθρονίσθη χάριν τῆς νόθου κόρης αὐτῆς, τῆς ***μόδας***.» Ἡ ὡραιότης τῶν Παρισινῶν, εἶπεν ὁ Jacques Vontade, εἶναι προϊὸν εὐφυοῦς θελήσεως, εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα, οὐχὶ προσφυοῦς συνδυασμοῦ γραμμῶν καὶ χρωμάτων, ἀλλ' αἰωνίου προσπαθείας.» Τέλος ὁ ***Ἰωάννης Μωρεᾶς*** ὑπομνήσας τὴν ὡραιότητα τῆς Ἑλληνικῆς πατρίδος του, ὑπετονθόρυσεν: «Εἶναι ἀδύνατον νὰ καταλήξῃ τις εἰς κατάπτωσιν μεγαλυτέραν εἰς ζητήματα γυναικείου αἰσθητικοῦ.»

Ἀδύνατον;..... Ἐὰν ὁ μέγας ποιητὴς ἔζη ἀκόμη, δὲν θὰ ὡμίλει πλέον κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.

Διότι ἡ ἐποχή, ἥτις χθὲς ἐφαίνετο ὡς ὁ κολοφὼν τῆς τρέλλας, εἶναι σήμερον μία ἐξ ἐκείνων, τὰς ὁποίας κλαίοντες ἀναμιμνησκόμεθα, οὐχὶ διότι τὸ παρελθὸν ἀξίζει περισσότερον τοῦ παρόντος, ἀλλὰ διότι ἀξίζει νὰ τὴν κλαύσωμεν.

Πράγματι, ποῦ εἶναι ὁ καιρός, καθ' ὃν ἑκάστη γυνὴ ἦτο ἡ καλλιτέχνις, ἥτις ἐδημιούργει τὸ ἴδιον ἑαυτῆς θέλγητρον;... Τί ἔγειναν αἱ μαγικαὶ νύκτες, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ὁποίων ἡ ὑψίστη κομψότης τῶν θηλέων φίλων μας ἐξήλειφε τὰ τρομερὰ ἴχνη τῆς ἡλικίας καὶ τῆς ἐλλείψεως χάριτος;... Σήμερον μετὰ τὴν χρεωκοπίαν τῆς ὡραιότητος, δυνάμεθα νὰ διακηρύξωμεν τὴν λυπηροτέραν χρεωκοπίαν τῆς κομψότητος καὶ τοῦ ***σὶκ***. Τὸ ***σὶκ***, γνωρίζομεν πάντες, δὲν εἶναί τι τὸ ὁποῖον ἀγοράζεται. Ἐν Παρισίοις οἱ εὐγενεῖς τὴν καρδίαν ἄνθρωποι νομίζουσιν ὅτι τὸ ***σὶκ*** εἶναι ἄρωμα λίαν αἰθέριον, τὸ ὁποῖον αἱ γυναῖκες ἀποκτῶσιν ὅταν πηγαίνωσιν εἰς τὴν ὁδὸν de la Paix καὶ ἐνδύωνται εἰς τὰ ἐν αὐτῇ εὑρισκόμενα καταστήματα συρμοῦ καὶ ἀναπνέωσι τὴν ἀέρα τῆς ὁδοῦ ἐκείνης. Εἶναι ἄρά γε βέβαιον; Λὲν γνωρίζω τίποτε περὶ τούτου, καίτοι σήμερον, ὅπως πάντοτε, ὁσάκις πρόκειται περὶ τοῦ λεπτοτάτου τούτου σημείου τῆς γυναικείας αἰσθητικῆς, ἀντὶ νὰ προστρέξω εἰς τὰς διαλέξεις τῆς Δος Mistingnett, κατέφυγον εἰς τὸ μοναδικὸν ἐγχειρίδιον ὅπερ ἐγράφη ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου: Θέλω νὰ ὁμιλήσω περὶ τοῦ λίαν περιφήμου καὶ σπανίου βιβλίου τοῦ ἐπιγραφομένου Parisina καὶ ὅπερ ὁ Nestor Roqueplan ἐξέδωκε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς δευτέρας Γαλλικῆς αὐτοκρατορίας.

Ἡ λέξις ***σὶκ*** ἀναφέρεται ἐν τῷ 5ῳ κεφαλαίῳ τοῦ βιβλίου τούτου—περιλαμβάνει δὲ καὶ ἀπορροφᾷ πληθὺν σημασιῶν.

Ὅ,τι ἄλλοτε ἐκάλουν ***καλλιτεχνικὸν αἴσθημα, τρόπους διακριτικούς, κομιλφώ, φάσιον, μόδαν, κομψότητα,*** συνενοῦνται ὅλα εἰς τὴν λέξιν ***σὶκ***. Τὸ ***σὶκ*** δὲν ἔχει ὁρισμόν τινα· μόνον του προκαλεῖται καὶ ἐκδηλοῦται. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀληθῆ, ἀλλ' ἐνέχουσιν ἀλήθειαν οὐχὶ ὡρισμένως ἐκδηλουμένην. Ὅσον ἀφορᾷ ἐμέ, προτιμῶ τὸν ὁρισμὸν τῆς μικρᾶς ἐργάτιδος ἥτις λέγει: «Τὸ ***σὶκ***.... εἶναι ***σὶκ***. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἐκεῖνο, ὅπερ διεκήρυξαν πάντες μέχρι τοῦδε, εἶναι ὅτι ἐν ᾧ ἡ ὡραιότης εἶναι δῶρον φυσικόν, τὸ ***σὶκ*** ἀποκτᾶται. Οὐδαμοῦ ἀλλαχοῦ εἶναι τοῦτο ἀληθὲς ὅσον ἐν Παρισίοις. Δύναμαι νὰ ὁμιλήσω περὶ τούτου μετ' ἀμεροληψίας.

Ἄλλως τε δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ λέγων ταῦτα. Εἶναι μία αὐθεντία εἰς τὰ ζητήματα τῆς τουαλέττας, ὅστις δίδων συμβουλὰς εἰς φίλον, ὅστις ἀπὸ ὀλίγου καιροῦ εἶχεν ἐγκατασταθῇ ἐν Παρισίοις καὶ ὅστις ἐφοβεῖτο μὴ ἡ σύζυγός του, ***ὡραία τις ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς,*** δὲν ἀποκτήσῃ τὸ Παρισινὸν ***σὶκ,*** τοῦ εἶπεν: «Τὸ Παρισινὸν ***σὶκ*** εἶναι ἐν τῷ ἀέρι· ἀρκεῖ τις νὰ τὸ ἀναπνεύσῃ. Μὴ φοβεῖσθε, σᾶς λέγω, διότι δὲν θὰ παρέλθωσιν ἓξ μῆνες καὶ ἡ σύζυγός σας θὰ εἶναι εἰς τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον τῆς ἁπλῆς καὶ θελκτικῆς κομψότητος μὲ ὅλας ἐκείνας ἃς συναντῶμεν εἰς τὰ πρῶτα θεωρεῖα τῶν θεάτρων καὶ τὰ ἱππεδρόμια».

Ἀλλοίμονον ὅμως! ἑκατοντάκις ἀλλοίμονον! αἱ γραμμαὶ αὗται εἶναι τῆς μακαρίας ἐκείνης ἐποχῆς τῆς χθὲς ὅτε τὸ ***σὶκ*** ἐθριάμβευσεν ὄχι μόνον ἀπέναντι τῆς ἁπλότητος τῶν ἀλλοδαπῶν, ἀλλὰ ὡσαύτως καὶ τῆς ἐγχωρίου ὡραιότητος. Αἱ ἰδέαι τοῦ Κυρ. Marcel Pravost, ***ἀποστόλου τοῦ βασιλείου τῆς κομψότητος***, ἐκυριάρχουν τότε. Ἐν ᾧ τώρα!.... Γνωρίζετε τί κυριαρχεῖ τώρα; Σχεδὸν δὲν τολμῶ νὰ τὸ εἴπω. Ὁ χρυσὸς καὶ μόνον ὁ χρυσός. Καὶ μὴ μοῦ ἀντιτείνετε μὲ ἀθῷον ὕφος, ὅτι ὑπάρχουν ὅρια, ἅτινα ὁ πλοῦτος δὲν δύναται νὰ ὑπερβῇ.—Ἡ ἐποχή, καθ' ἣν ὡραία τις κομψευομένη—ἐνδεδυμένη μετ' ἐξαιρέτου καλαισθησίας—ἐθαυμάζετο περισσότερον μιᾶς ἑκατομμυριούχου ἐοτερημένης κομψότητος, ἐξηφανίσθη τέλεον ἐν τῇ προσφάτῳ καταστροφῇ τοῦ ἀρχαίου ***γούστου***. Κατ' αὐτοὺς τοὺς νεωτέρους χρόνους ἡ κομψότης δὲν ἔχει οὔτε ὀλιγωτέραν οὔτε περισσοτέραν σπουδαιότητα τῆς ὡραιότητος.

Τὰ δύο θαυμάσια γυναικεῖα προτερήματα, ἅτινα μέχρι χθὲς ἐμάχοντο πεισματωδῶς διεκδικοῦντα τὴν ἡγεμονίαν ἐν ταῖς ἐρωτικαῖς κατακτήσεσι, πρέπει νὰ συνδιαλλαγῶσιν εἰς τὸν ἄλλον κόσμον, ἔνθα κεῖνται τὸ ἓν παρὰ τὸ ἄλλο, ἐσαεὶ θανόντα, φονευθέντα ὑπὸ τοῦ χρυσοῦ.

Ὑμνήσωμεν λοιπὸν τὸν χρυσόν, ὄχι μόνον ἡμεῖς αὐτοί, ὄχι μόνον δι' ἡμᾶς αὐτούς, ἀλλ' ὡσαύτως διὰ τὰς ἄνευ ὡραιότητος, ἄνευ χάριτος, σχεδὸν ἄνευ καρδίας ἀδελφάς μας, ἐκείνας εἰς ἃς ἀπονέμει τὴν ἐπὶ τῆς γῆς κυριαρχίαν! Ὑμνήσωμεν τὸν χρυσόν, διαιτητὴν τῶν πολυτελῶν θριάμβων!....

Ὑμνήσωμεν τὸν πανίσχυρον χρυσόν, κύριον τῶν θαυμασιωτέρων μονομαχιῶν! Ὑμνήσωμεν τὸν χρυσόν, οὗτινος ἡ ὑψίστη ἀλχημεία ἀντικαθιστᾷ τὴν μαγείαν τῶν ἐρυθρῶν χειλέων διὰ τῶν ἐρυθρῶν ῥουβινίων. Ὑμνήσωμεν τὸν χρυσόν, ὅστις γνωρίζει νὰ ῥίπτῃ ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ὀλιγώτερον ἀκαλαισθήτων γυναικῶν τὸν βασιλικὸν πέπλον τῆς μόδας! Ὑμνήσωμεν χρυσὸν ἐκδικητὴν τῆς ἀσχημίας, νικητὴν τοῦ ***σὶκ***—τυράννου τῆς καλαισθησίας—!.....

Ἐν Ἀδραμυττίῳ *ΧΡΙΣΤΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ*
Σπουδαστὴς Δικαίου

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Πέφτουν τὰ φύλλα,τοῦ Βορρηὰ τὴν δίνη πεθαμμένα
κι' ἡ στάλες ἀργοστάζουνε χοντρὲς στὰ παραθύρια
ποτάμια κάνουν θάλασσες, λαγκάδια κάνουν λίμνες
κι' ἀγριεμένα σύννεφα, χαροκαμένες νύχταις....
κάπου κατὰ τἀπίστωμα σὰν πάψουν οἱ ἀνέμοι
μέσα στὸν κάμπο τὸ γυμνὸ στὲς χιονισμένες ῥοῦγες
ἀντιλαλοῦνε πιστικῶν φλογέρες παθιασμένες.
τὶ ἐλεγεῖο θλιβερὸ στὴ ναρκωμένη Φύσι!...
κ' εἶναι χειμῶνας!.. Τὶ κακὸ θὰ μᾶς εὕρῃ καὶ 'φέτος
καυσόξυλα δὲν ἔχομε!.. κ' εἶναι μεγάλη σκόλη.
στ' ἀρχοντικό σας ἤρταμε νὰ 'ποῦμε τὸ τραγοῦδι
«Χριστὸς γεννᾶται σήμερον ἐν Βηθλεὲμ τῇ πόλει»

Σμύρνη ΜΙΛΤΟΣ ΚΑΛΛΟΝΑΙΟΣ

Η ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΑ

„ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ" (*)

Ὑπῆρξέ ποτε ῥοδῆ(*τριανταφυλλιά*) ὑπὸ ὅλως ἐξαιρετικῶν περιστάσεων εὐνοηθεῖσα. Ἐν στενῷ δρυμῷ ὑπὸ κλιτὺν λόφου κειμένη, ἐξέτεινε τὰς ῥίζας της εἰς τὸ πρὸ τῶν ποδῶν της διαυγὲς ῥυάκιον. Μικρὰ κύματα μετ' ἐρωτύλου φλοίσβου πρὸ αὐτῆς σπῶντα ἀνέπεμπον πρὸς τὴν φιλάρεσκον τὸ θυμίαμα τοῦ θαυμασμοῦ των, ἐνῷ αἱ περὶ αὐτὴν ἀνθοῦσαι μυοσωτίδες μετὰ τῶν δίκην παιδικῶν ὀφθαλμῶν ἀνθέων των, τρυφερῶς αὐτὴν ἐνητένιζον.

Ὑπὲρ αὐτὴν ἐθολοῦτο ἡ προφητικὴ φηγὸς καὶ ὁπόταν κατὰ τὸ ἔαρ ὁ πλησιέστατός της γείτων, ἡ ἀγριοκερασέα ἤνθει, εὑρίσκετο ὅλως περιειλιγμένη ὑπὸ εὐώδη λευκὴν παρθενικὴν περιβολήν. Μακρόθεν ἤχει ὁ κρότος λίθου ἀλέτου καὶ ἐφ' ὅσον ὁ ὀφθαλμὸς ἐξικνεῖτο, καταπράσινα πεδία ἐξετείνοντο, ἐφ' ὧν ἐν ἁμίλλῃ ἐκραδαίνοντο ζωηραὶ σιτοκαλάμαι πρὸς τοῦ βουνοῦ τὰ πολύχρωμα ἀνθύλλια.

Ὁπόταν προσήγγιζεν ἑσπέρας, ἤδεν ἐπὶ τοσοῦτον θαυμασίως ἡ κίχλη, ὥστε αἱ δειλαὶ δορκάδες προσήρχοντο ὅπως τῆς καλλικελάδου ἐνωτισθῶσιν, μέχρις οὗ κεκμηκυῖα τέλος καὶ αὐτὴ τὴν χαρίεσσαν κεφαλὴν ἐν τῷ πτερώματι ὑπέκρυπτε, πρὸς σαφὲς τεκμήριον ὅτι ἡ ὥρα τοῦ ὕπνου ἐπῆλθε. Μόνον αἱ πυγολαμπίδες ἐν τῷ σκιόφωτι τῇδε κακεῖσε περιεφέροντο, ὁπόταν δὲ ὑπὲρ τὸ ὕδωρ ἵπταντο, τὰ ἐλαφρὰ κύματα ἀπέδιδον τὴν εἰκόνα των, εἰκὼν ἥτις τὴν ῥοδῆν ὑπὸ ἀστεροέντος διαδήματος περιέβαλλεν.

Ὑπὸ πάντων λίαν εὐτυχὴς ἡ ῥοδῆ ἐθεωρεῖτο, ὑπὸ τοιούτων συντελεστικῶν τοῦ κάλλους της λατρευτῶν κυκλουμένη — καὶ αὐτὴ δὲ τοὐλάχιστον τὸ ἐπίστευεν, οὐδὲ ἦτο ἄλλως δυνατὸν—ἀλλὰ..... οὐδὲν ἴδιον ἄνθος ἔφερεν!

Εἰς μάτην αἱ ἡλιακαὶ ἀκτῖνες ἠγωνίζοντο, εἰς μάτην τὰ κυμάτια τὰς ῥίζας της ἐφίλουν, μάτην ἡ πρωϊνὴ αὔρα τρυφερῶς τοὺς κλωνούς της περιεπτύσσετο—δὲν ἤνθει! Ἐὰν δὲ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀσθενὴς κάλυξ εἰς ἀνάπτυξιν προέβαινεν, οὐδέποτε κατώρθου ν' ἀνοιγῇ.

Παρῆλθε τὸ Ἔαρ, παρῆλθε τὸ Θέρος.

Βαρέα νέφη ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ συνεσωρεύθησαν, παγερὸς βορρᾶς ἀπεδίωξε τὰς δορκάδας βαθέως εἰς τὸ δάσος, ἡ κίχλη ἀπέπτη πρὸς νότον, ἀνθύλλια καὶ μυοσωτίδες ἀπὸ πολλοῦ εἶχον μαρανθῇ—σιγηλὸς ὁ μύλος ἔκειτο.

Καὶ ἡ καταιγὶς ἐπῆλθε μυκωμένη ἀνὰ τὰς κορυφὰς τῶν δένδρων καὶ πρὸς τὴν γῆν ταῦτα κυρτοῦσα, τὰ ὠχρὰ φύλλα ἐν ἀγρίῳ χορῷ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους περιεδίνει· ἐπῆλθε καὶ ἐμαστίγου τοὺς κλωνούς της μετὰ μανιώδους ὁρμῆς ἐπὶ τοῦ βράχου, πρὸς ὃν ἐζήτουν νὰ ἀναρριχηθῶσιν· αἱ ὀξεῖαι ἄκανθαι ἔκειντο κρεμάμεναι καὶ μὲ αἱμασσούσας πληγάς· κατέπεσεν ἡ πτωχὴ ῥοδῆ καὶ βαθέως ἔκλινε, βαθέως ἀνὰ τὸ ὕδωρ. Καὶ τὰ κύματα ὑπὸ τοῦ θολοῦ χειμάρρου ὀγκωθέντα ἐμαίνοντο ὑπ' αὐτήν, ἀπέσπων τὰς ῥίζας της, τὸν λυσσώδη ἀφρόν των πρὸς ταύτην ἐκσπῶντα. Ζοφερὰ ἡ νὺξ ἐπῆλθε καὶ ἐλαφρὸς παραπονετικὸς ψίθυρος ὑπέτρεμεν ἐν τῷ ὕδατι, ἀναμιγνύμενος ἐν τῷ μυκηθμῷ τῆς θυέλλης!....

Νέα ἡμέρα ἀνέτειλεν. Παρῆλθεν ἡ καταιγὶς καὶ σιγηλὸν τὸ μικρὸν δάσος διετέλει. Λευκοὶ χιονώδεις πέπλοι ἐκάλυπτον τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ. Τὴν δ' ἑσπέραν μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ ἡλιακοῦ φωτὸς καταύγασιν, οἱ λευκοὶ οὗτοι αἰθερώδεις ἀρωματικοὶ πέπλοι ὑπὸ τὸ σκιόφως ὀλίγον κατ' ὀλίγον βραδέως ἠφανίζοντο.

Καὶ ἡ ῥοδῆ ἦν κεκαλυμμένη δι' ἐρατεινῶν ἀνθέων, ἀλλ' εἰς τοὺς κάλυκας αὐτῆς ᾐωροῦντο δάκρυα.....

Κυδωνίαι ***Ἴων***

(*) Τὴν ἔννοιαν ἠρύσθημεν ἐκ ποιητικῆς ὄντως Γερμανικῆς παραδόσεως. Τὸ σύνολον δ' ἐθεωρήσαμεν πρόσφορον δημοσίευμι ἐν τῷ φυλλαδίῳ τῆς 1 ης τοῦ Ν. Ἔτους.

ΑΤΥΧΗΣ ΕΡΩΣ. ΔΙΗΓΗΜΑ ΕΚ ΤΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΥ

ΥΠΟ ΚΩΝΣΤ. ΠΑΧΗ

(Συνέχεια ἐκ τῆς ὑπ. ἀρ. 78 σελ.)

Δὲν εἶναι ἀρά γε μία φοβερὰ σύμπτωσις καταπληκτικῆς ὁμοιότητος!...

Παρουσιάσθη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἡ νεᾶνις τοῦ Φαλήρου!

Ἡ ἀγγελικὴ ἐκείνης μορφὴ ἐν τῇ μιᾷ καὶ μόνῃ αὐτῇ στιγμῇ, καθ' ἣν ἐκεῖ κάτω τὴν εἶδον, εἶχε καλῶς ἐντυπωθῇ ἐν τῇ μνήμῃ μου, καὶ ἤδη τὴν ανεγνώριζον. Εἶχον ἐνώπιόν μου τὴν θεὰν ἐκείνην...

Ὄχι! δὲν ἐχώρει ἀμφιβολία. Αὐτὴ ἦτο. Ἰδοὺ ἡ αὐτὴ ξανθόχρυσος κόμη, τὸ αὐτὸ κρινόλευκον πρόσωπον, οἱ αὐτοὶ γλυκεῖς καὶ γοητευτικοὶ ὀφθαλμοί, τὸ αὐτὸ ἀγαλματῶδες σῶμα, ἡ ἰδία τέλος εἰκών, τὴν ὁποίαν ὁ φίλος μου περιέκλειεν ἐν τῷ ἐγκολπίῳ του, ἡ εἰκὼν τῆς Παναγίας τοῦ Ραφαήλ!

Ἀκουσίως ἐστράφην πρὸς τὸν φίλον μου. Καὶ ἂν μοὶ ἔμενεν ἔτι ἴχνος τι ἀμφιβολίας, ἡ στάσις αὐτοῦ μοὶ τὴν διέλυσεν.

Ὄρθιος ἐκεῖνος καὶ ὠχρὸς ὡς νεκρός, στηριζόμενος ἐπὶ τοῦ παραθύρου καὶ ἔχων τὴν ἀριστερὰν χεῖρα ἐπὶ τῆς καρδίας, παρετήρει μὲ ἀχόρταγον βλέμμα τὴν νεάνιδα ταύτην, ἥτις ἤδη εἰσήρχετο δι' ἐλαφροῦ καὶ χαριεστάτου βήματος ἐν τῇ αἰθούσῃ.

Ὅλαι αἱ ἄλλαι καλλοναί, αἵτινες πρὶν διήγειρον τὸν θαυμασμόν, ὠχρίων ἤδη πρὸ τῆς νέας καὶ θεσπεσίας ταύτης καλλονῆς, ὡς ὠχριῶσιν οἱ ἀστέρες ἐν τῇ ἐμφανίσει τῆς σελήνης.

Ἐφαίνετο ἐν μέσῳ αὐτῶν ὡς μία βασίλισσα μεταξὺ τῶν δούλων της.

Ψίθυρος θαυμασμοῦ διεδέχθη τὴν ἐμφάνισίν της καὶ πάντες ἔστρεψαν πρὸς αὐτὴν τὰ βλέμματα, βλέμματα θαυμασμοῦ ἐκ μέρους τῶν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ ὑποκρυπτομένου ἀναμφιβόλως φθόνου ἐκ μέρους τῶν ὁμοφύλων της.

Δὲν ἠξεύρω διατί, ἀλλ' ἠσθάνθην αἴφνης μίαν ἀόριστον μελαγχολίαν πιέζουσαν τὸ στῆθός μου.

Ὡσεὶ ἡ καρδία μου προησθάνετο τὸ θλιβερὸν τέλος τοῦ παραδόξου αὐτοῦ ἔρωτος τοῦ φίλου μου πρὸς τὴν κόρην ἐκείνην, θὰ ἠὐχόμην ὅπως ἡ τυχαία αὕτη συνάντησις ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ μὴ ἐγένετο!

Ἔσπευσα πρὸς τὸν φίλον μου.

Οὗτος ἵστατο εἰσέτι ὄρθιος καὶ συγκεκινημένος, παρατηρῶν μὲ ἄπληστον ὄμμα τὴν νεάνιδα.

Οὐδὲ κἂν ἀντελήφθη τὴν προσέγγισίν μου.

—Ἀλέκο! τῷ λέγω.

Εἰς τὴν φωνήν μου ἀνεσκίρτησε, καὶ στραφεὶς πρὸς ἐμέ:

—Τὴν εἶδες; μοὶ λέγει σχεδὸν ὑψηλοφώνως καὶ χωρὶς νὰ περιμένῃ νὰ τῷ ὁμιλήσω.

—Τὴν εἶδον, τῷ ἀπαντῶ, καθὼς εἶδον καὶ κἄτι ἄλλο.

—Τί; μὲ ἐρωτᾷ μετὰ περιεργείας.

—Ὅτι κάμνεις ὡς μικρὸν παιδίον!

—Ὤ! ἐὰν ἐγνώριζες τί αἰσθάνομαι τὴν στιγμὴν ταύτην ἐν τῇ καρδίᾳ μου, μοὶ λέγει, ἐὰν ἐγνώριζες ποία συγκίνησις μὲ κατέχει!

Ἡ θέα της μοὶ ἐφώτισε τὰ ζοφερὰ σκότη τῆς καρδίας μου καὶ μία ἄρρητος ἡδυπάθεια διεχύθη ἐν αὐτῇ. Ὁποία εὐτυχὴς σύμπτωσις, φίλε μου, καὶ ἐγὼ παρ' ὀλίγον νὰ μὴν ἔλθω! Ὤ! πόσον τὴν στιγμὴν ταύτην εἶμαι εὐτυχής! Μοὶ ἔρχεται νὰ τρέξω καὶ νὰ πέσω γονυπετὴς εἰς τοὺς πόδας της καὶ νὰ τῆς ἐκφράσω τὸν ἄπειρον καὶ θεῖον ἔρωτά μου.

Καὶ τὰς λέξεις ταύτας συνώδευσε μὲ χαρακτηριστικωτάτην χειρονομίαν.

—Ἀλλὰ πρόσεχε! τῷ λέγω, θὰ σὲ ἴδουν!

—Τί μὲ μέλει, μοὶ ἀπαντᾷ· εἶμαι ἕτοιμος νὰ διακηρύξω εἰς τὸν κόσμον ὅλον τὸν ἔρωτά μου....

Οἱ ἁρμονικοὶ ἦχοι τῆς ὀρχήστρας διέκοψαν τὴν συνομιλίαν μας.

Ὁ χορὸς ἤρχισε καὶ τὰ ζεύγη ἐστροβίλιζον ἤδη ζωηρῶς ἐν τῇ αἰθούσῃ, ἐγὼ δὲ ἀπεμακρύνθην τοῦ φίλου μου, εἴχον δώσῃ πρόσκλησιν διὰ τὸν πρῶτον χορὸν εἰς τὴν οἰκοδέσποιναν.

Ὁ πρῶτος χορὸς ἐτελείωσε καὶ ὁ φίλος μου οὐδόλως ἠγέρθη τῆς θέσεώς του.

Ἐπορεύθην πρὸς αὐτόν. Ἀλλ' ἡ μεγαλυτέρα ἔκπληξις με περιέμενεν.

Ὁ φίλος μου δὲν ἦτο ἐκεῖνος, ὃν πρὸ ὀλίγων λεπτῶν ἀφῆκα. Σπουδαία μεταβολὴ εἶχεν ἐπέλθῃ εἰς αὐτόν.

Οἱ ὀφθαλμοί του ἐξέπεμπον παράδοξόν τινα λάμψιν καὶ ζωηρὸν ἐρύθημα ἐκάλυπτε τὰς παρειάς του, ἐνῷ ἐν μυστηριῶδες μειδίαμα ἐπήνθει ἐπὶ τῶν χειλέων του, προσβλέποντος με πλησιάζοντα πρὸς αὐτόν. Ἡ μορφή του, τέλος, ἡ συνήθως τοσοῦτον μελαγχολικὴ καὶ σκυθρωπή, ἐξέφραζεν ἤδη μίαν ἀνεξήγητον δι' ἐμὲ χαράν.

Τὸν ἐπλησίασα, καὶ πρὶν ἢ προφθάσω νὰ τῷ ἐκφράσω τὴν ἔκπληξίν μου καὶ νὰ τὸν ἐρωτήσω τὸ αἴτιον τῆς τοιαύτης μεταβολῆς του, μὲ ἔλαβεν ἐκ τῆς χειρός.

—Ἐλθέ. μοὶ λέγει· ἔχω νὰ σοὶ ἀναγγείλω εὐχάριστα νέα.

Τὸν ἠκολούθησα περίεργος.

—Ἐξήλθομεν τῆς αἰθούσης καὶ εἰσήλθομεν εἴς τι παρακείμενον δωμάτιον.

—Ἂς καθήσωμεν, μοὶ λέγει, ὧδε· καθεσθεὶς πρῶτος ἐπί τινος ἀνακλίντρου.

(Ἕπεται συνέχεια)

ΜΑΡΩΝΕΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΑ

Ὁ λήξας μὴν δὲν ἐσημείωσε σοβαρὰν μεταβολὴν τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς. Μόνον ἡ διπλωματικὴ μονομαχία τῶν δύο Τριπλῶν ἐξεδηλώθη ἐντονώτερον.

Καὶ ἡ διαφωνία αὕτη ἡ ἀπὸ πολλοῦ λανθάνουσα μεταξὺ Τριπλῆς Συμμαχίας καὶ Τριπλῆς συνεννοήσεως κατέστη ἀπό τινος ῥιζικὴ ἐπὶ τριῶν πρὸπαντὸς σημείων.

Πρῶτον τὸ ζήτημα τῆς ἐν Τουρκίᾳ στρατιωτικῆς Γερμανικῆς ἀποστολῆς, δι' ἧς ἡ Γερμανία ἀνακτᾷ πλήρη καὶ ἀκεραίαν τὴν προτέραν αὐτῆς θέσιν ἐν Τουρκίᾳ ἐκμηδενίζουσα σχεδὸν τὴν Ῥωσικὴν φιλίαν, τῆς ὁποίας ὁ Τσαρικὼφ ἄλλοτε ὑπῆρξεν ὁ ἔνθερμος θιασώτης καὶ δημιουργός. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ βαρώνου Μαρσὰλ τοῦ γίγαντος Γερμανοῦ διπλωμάτου ἡ Γερμανία πρώτην ἤδη φορὰν ἐπανευρίσκει εἰς Σταμποὺλ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ ἐμπιστοσύνην, ἥτις σχεδὸν εἶχεν ἐξατμισθῆ κατὰ τὰς προσφάτους περιπετείας. Εἰς τὸ ζήτημα τῆς ἀποστολῆς ταύτης ἡ Τριπλῆ Συνεννόησις μετὰ ἐπίμονα διαβήματα ὑπέκυψεν εἰς τὴν ἀντίδρασιν τοῦ ἀντιπάλου συνδυασμοῦ, ἡ δὲ Ῥωσία ἐγκαταλειφθεῖσα τὴν τελευταίαν στιγμὴν ὑπὸ τῶν φίλων της ἔσωσε μόνον τὴν φιλοτιμίαν της. Ὄχι ὀλιγώτερον ὑπεχώρησεν ἡ Τριπλῆ συνεννόησις εἰς τὸ ζήτημα τοῦ καθορισμοῦ τῶν Νοτίων Ἀλβανικῶν ὁρίων. Ἡ πολυθρύλλητος Ἀγγλικὴ πρότασις ἱκανοποίει σχεδὸν πλήρως τὰς Ἰταλικὰς ἀξιώσεις τὰς προβληθείσας ὑπὸ τοῦ Κυρηναίου μετὰ ἐπιμονῆς ἀδυσωπήτου. Ὁ Σὲρ Ἐδουὰρδ Γκρέϋ ἐθεώρησε τὴν ὑποχώρησιν ταύτην ὡς ὑστάτην θυσίαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς εἰρήνης. Ἡ πρότασίς του δι' ἧς ἐσφαγιάζοντο τὰ δίκαια διακοσίων χιλιάδων Ἠπειρωτῶν τυχοῦσα τῆς ἐγκρίσεως καὶ τῶν δύο ἄλλων δυνάμεων τῆς Τριπλῆς Συνεννοήσεως κατέφερεν ἐξαιρέτως ὀδυνηρὸν κτύπημα εἰς τοὺς Ἑλληνικοὺς κύκλους. Παραδόξως ὅμως ἡ Τριπλῆ Συμμαχία ὡς γρανιτῶδες Bloc ἐν τῇ ταὐτοσήμῳ ἀπαντήσει της ἀπαντᾷ καταφατικῶς εἰς τὸ πρῶτον μέρος τῆς Ἀγγλικῆς προτάσεως δεχομένη τὸν γενόμενον καθορισμὸν τῶν ὁρίων τῆς Βορείου Ἠπείρου, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ δευτέρου μέρους τῆς προτάσεως τοῦ ἀφορῶντος τὸ Νησιωτικὸν ζήτημα τηρεῖ σιγὴν χαρακτηριστικήν.

Γενικῶς φρονεῖται ὅτι ἐπὶ τοῦ νησιωτικοῦ ζητήματος ἡ Ἀγγλικὴ πρότασις θὰ μείνῃ ἀμετάβλητος καὶ θὰ καταστῇ ὑπὸ πάντων παραδεκτή, ἡ δὲ Τριπλῆ Συνεννόησις δὲν θέλει παραστῇ εἰς θέσιν ἐξευτελιστικὴν ἀπέναντι τοῦ κυνισμοῦ τῶν ὑψιπλούτων τῆς Ρώμης.

Ἀλλὰ τὸ Νησιωτικὸν πρόβλημα ἐνέχει καὶ ἕτερον δυσάρεστον στοιχεῖον τὸ ὅτι καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν ὁμαλὴν ἐξέλιξιν τῶν Ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων.

Καὶ ἡ ἀρθογραφία τοῦ Ὀθωμανικοῦ τύπου εἶναι κατηγορηματική. Ὁ Ὀθωμανισμὸς ζητεῖ τὰς νήσους καὶ φρονεῖ ὅτι διὰ αὐτὸν τοῦτο εἶναι ζήτημα ζωῆς καὶ θανάτου. Διὰ ταῦτα ἐχαιρετίσθη ἐνθουσιωδῶς διὰ φλογερῶν ἄρθρων καὶ πανεθνικῆς χαρᾶς ἡ ἀγορὰ τοῦ Βραζιλιανοῦ Θωρηκτοῦ «Ῥίον Ἰανεῖρον» ὑπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως. Ἡ εἴδησις τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἰσχυροτάτου τούτου σκάφους παρήγαγεν ἀνησυχίας εἴς τινας ἐν Εὐρώπῃ κύκλους ὡς τεκμήριον τῆς ἀσαλεύτου ἀποφάσεως τῆς Πύλης ὅπως διεκδικήσῃ τὰς νήσους ἐπιτυγχάνουσα τὴν ὑπεροπλίαν, ἐν Ἑλλάδι δὲ ἀληθῆ ἀγωνίαν. Ἀλλὰ τὴν ἀγωνίαν ταύτην διεσκέδασαν αἱ καθησυχαστικαὶ δηλώσεις τοῦ Ἕλληνος πρωθυπουργοῦ κ. Βενιζέλου.

ΑΠ' ΤΗ ΚΑΡΔΙΑ

Στὴ γιορτὴ τῆς ἀγαπημένης μου Ἰωάννας Μαρινάκη

Ζωντάνεψε μὲ μιᾶς τὸ ὤμμορφο λουλοῦδι
ποὖχε παγώσει ἡ λύσσα τοῦ Βορρᾶ
γλυκὸ τἀηδόνι τόνισε τραγοῦδι
γιατί ὁ ἥλιος μιὰ ἀχτῖδα ἔστειλε γλυκειὰ
Καὶ ἡ καρδιά μου γιατ' ἀναγαλλιάζῃ;
γιατὶ μέσ' τὸ σκοτάδι ποὖ μέσα του τὴ κλεῖ
κάποια αὐγοῦλα ξαφνικὰ χαράζει
τὴ καταχνιὰ σιγὰ σκορπῶντας τὴ πυκνή;
Μὴν εἶναι ὄνειρο, πόθος, ἐλπίδα
παληὰ ἀνάμνησι ποὖ ξεπετᾷ
μέσ' ἄλυωτα τὰ χιόνια σᾶν ἀχτῖδα
π' ἀθέλητα τὴ κάνει νὰ σκιρτᾷ;
—Κ' ἀνοίγωντας τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς μου ἕνα ἕνα
ποὖ ὁ καιρὸς τὰ χλώμιασε ὡσὰν ἐμὲ κι' αὐτά·
βλέπω στὰ φύλλα του τὰ καινουργιογραμμένα
τὸ ὄνομά σου διάπλατο μὲ γράμματα χρυσᾶ.
Μὰ μέσ' ἀπ' τὰ βαθειὰ ἕνα «θυμήσου»
μιὰ σιγανὴ κι' ἀπόκοσμη λαλιὰ
μοῦ λέγει: «ἡ γιορτή της εἶναι καὶ εὐχήσου
εὐχήσου, στὴν ἀγάπη σου, χρόνια πολλά».

Μοσχονήσια ΣΤΑΣΑ ΚΑΡΑΓΙΑΣΚΑΚΗ

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

«ΜΟΥΣΙΚΗ»

*Ἡ «**Μουσικὴ**» τὸ μοναδικὸν εἰκονογραφημένον Μουσικοφιλολογικὸν Περιοδικὸν μετὸ τεμαχίων φωνητικῆς καὶ Ὀργανικῆς Μουσικῆς ἐκδιδόμενον ἀπὸ διετίας ἐν Κων]λει ὑπὸ τοῦ διακεκριμένου λογίου κ. Γ. Δ. Παχτίκου, Φιλολόγου καὶ Μουσικοῦ, μέλους τῆς Ἀκαδημείας τῆς Ῥουέννης, συνεπλήρωσε διὰ τοῦ τεύχους τοῦ Δεκεμβρίου τὸ Β.' Ἔτος τῆς ἐκδόσεώς του.*

*Τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἐν λόγῳ Περιοδικοῦ καὶ τὴν λαμπρὰν αὐτοῦ σταδιοδρομίαν ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον ἅπας ὁ κόσμος τῶν Γραμμάτων ἐξετίμησε καὶ γηθοσύνως ἐχαιρέτισε διότι ἀποτελεῖ μοναδικὴν ἐξαίρεσιν ὁ εὐγενὴς προορισμός του περιέποντος τὴν «**Εὐτέρπην**» τὴν Μοῦσαν ἐκείνην ἥτις ἐξιδανικεύει τὸν ἀνθρώπινον βίον μυσταγωγοῦσα αὐτὸν μετὰ τοῦ θείου καὶ αἴρουσα αὐτὸν εἰς σφαίρας ἰδανικάς. Ἀλλὰ καὶ ἡ Μοῦσα ἔτυχε τοῦ καταλλήλου μυσταγωγοῦ· ὁ διευθύνων τὸ Περιοδικὸν κ. Παχτῖκος, ἀνὴρ εὐρυτάτης μορφώσεως καθιστᾷ ἀμέσως ἀντιληπτὴν τῷ ἀναγνώστῃ τὴν μεθοδικὴν κατάταξιν τῆς ὕλης ὡς καὶ πάσας ἐκείνας τὰς ἀρετὰς αἵτινες προδίδουν ἀξιόζηλον φιλοπονίαν τῆς Διευθύνσεως οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ καταδεικνύουν ὅτι μόνον ὁ κ. Παχτῖκος ἐτύγχανεν ἐνδεδειγμένος διὰ τὸ βαρὺ τῆς Διευθύνσεως ἔργον. Ἐντὸς μιᾶς μονῆς διετίας ἡ «**Μουσικὴ**» κατώρθωσε νὰ παράσχῃ εἰς τοὺς μουσικοφίλους 650 σελίδας λίαν ἐνδιαφερόντων μουσικολογικῶν ἄρθρων καὶ ἐπικαίρων εἰδήσεων, 283 Ἑλληνοπρεπῆ μουσουργήματα εἰς ἀμφοτέρας τὰς παρασημαντικὰς γεγραμμένα καὶ 120 καλλιτεχνικὰς εἰκόνας ἔνθα πιστῶς καὶ ἡδέως ἐγκατοπτρίζεται ἡ Οἰκογένεια, ἡ Ἐκκλησία, ἡ Σχολή, τὸ ὑγιὲς Θέατρον καὶ ἐν γένει ὁ ἰδιωτικὸς καὶ ἐθνικὸς ἡμῶν βίος καὶ τῶν συγχρόνων πεπολιτισμένων λαῶν.*

Καὶ ταῦτα πάντα ὑπὸ τὰς γνωστὰς ἐκτάκτως ἀντιξόους περιστάσεις καθ' ἃς πολλὰ Περιοδικὰ ἠναγκάσθησαν ν' ἀνακόψουν τὴν ἔκδοσίν των, ἐν ᾧ ὁ ἀκατάβλητος ζῆλος τοῦ κ. Παχτίκου ὑπερέβαλλε νικηφόρως πάντα τὰ κωλύματα.

*Ὁ «**Αἰολικὸς Ἀστὴρ**» οὗ ἡ ἀρχὴ τῆς ἐκδόσεώς του ταυτόχρονος σχεδὸν τυγχάνει πρὸς τὴν τῆς «**Μουσικῆς**» χαιρετίζει μετὰ συγκινήσεως καὶ χαρᾶς τὴν λαμπρὰν διετῆ πορείαν τοῦ Περιοδικοῦ καὶ ἀποτείνει τὰ μᾶλλον ἐγκάρδια συγχαρητήρια πρὸς τὸν πεπυμένον Διευθυντὴν αὐτοῦ ἐπευχόμενος ὅπως εἰς μήκιστον ἡ θεία τοῦ Μουσηγέτου Ἀπόλλωνος τέχνη διὰ τῆς «**Μουσικῆς**» διαχέῃ ἀνὰ τὸ Πανελλήνιον τοὺς ἠδεῖς καὶ ἐναρμονίους φθόγγους της, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ κ. Παχτίκου τοῦ Περιοδικοῦ τυχόντος οὐ μόνον διευθυντοῦ ἐξιδιασμένης ἱκανότητος ἀλλὰ καὶ ἀνδρὸς ἐμφορουμένου ὑπὸ ὑγιῶν καὶ εὐγενεστάτων αἰσθημάτων.*

Β.

«ΝΕΑ ΖΩΗ»

Τοιοῦτον τίτλον φέρει τὸ ἀπό τινος ἐν τῇ καλλιμόρφῳ Σμύρνῃ ἐκδιδόμενον ἑβδομαδιαῖον Περιοδικόν. Ὁ «Αἰολικὸς Ἀστὴρ, παρακολουθῶν μετ' ἐνδιαφέροντος πᾶσαν φιλολογικὴν κίνησιν εὐφροσύνως χαιρετίζει τὴν ἐμφάνισίν του καὶ συγχαίρει τοὺς φιλομούσους κ. κ. Σ. Κουκουτζάκην, Φ. Οἰκονομίδην καὶ Θ. Δανιηλίδην τοὺς ἀναλαβόντας τὴν διεύθυνσιν τοῦ εὐέλπιδος Περιοδικοῦ.

ΓΑΜΟΙ ΚΑΙ ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

Μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἀναγγέλλομεν τοὺς ἀρραβῶνας τοῦ ἐν Σμύρνῃ καλλίστου νέου κ.

ΣΟΛΩΝΟΣ ΣΠ. ΑΘΑΝΑΣΟΥΛΑ

εὐφημότατα γνωστοῦ ἐν τῷ Ἐμπορικῷ καὶ Βιομηχανικῷ κόσμῳ, μετὰ τῆς χαριτοβρύτου καὶ διὰ πολλῶν προτερημάτων κεκοσμημένης δεσποινίδος

ΕΛΙΣΑΒΕΤ Α. ΓΟΥΤΑ

τῆς ἐγκρίτου παρ' ἡμῖν οἰκογενείας.

Ὁ «Αἰολικὸς Ἀστὴρ» γηθοσύνως χαιρετίζων τὴν εὐοίωνον ἀνταλλαγὴν τῶν δακτυλίων τῆς μνηστείας συγχαίρει ἐγκαρδίως ἐπευχόμενος ὅπως ἐν βραχεῖ χαιρετίσῃ καὶ τὴν διὰ τοῦ Ὑμεναίου συνένωσιν τῶν δύο εὐαρμόστων καὶ κατὰ πάντα ἀνταξίων ἀλλήλων νεαρῶν συμπαθῶν πάρξεων.

ΦΩΦΩ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ

Πρωταγωνίστρια τοῦ ἐν Κυδωνίαις Ἑλληνικοῦ Δραματικοῦ θιάσου.

ΘΕΑΜΑΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Ἡ πόλις μας ἥτις ἀπὸ μακροῦ ὡς ἐκ τῶν περιστάσεων ἐστερεῖτο θεάτρου, φιλοξενεῖ ἀπό τινος τὸν Δραματικὸν Θίασον τῆς κυρίας Φωφῶς Γεωργιάδου ἥτις δεδοκιμασμένη ἠθοποιὸς καὶ μετ' ἐπιτυχίας ὑποδυομένη προσελκύει ἀρκετὸν κόσμον ὅστις διέρχεται ὥρας εὐχαρίστους ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ Θιάσου ἐπιτυχοῦς διεξαγωγῆς τῶν θεατρικῶν ἔργων.

Ἀλλ' ἐκ παραλλήλου καὶ ὁ παρ' ἡμῖν Κινηματογράφος ἐφιλοτιμήθη ὅπως διὰ μεταρρυθμίσεων ἐπιφέρῃ αἰσθητὴν βελτίωσιν, οὕτω δὲ κατ' αὐτὰς θεαματικώτατα ταινίαι ἐξελισσόμεναι τέρπουσι προσελκύουσαι τοὺς φιλοθεάμονας οἵτινες κατὰ τὰς Ἑορτὰς θέλουσιν ἔχει δύο ὡραῖα κέντρα ἀναψυχῆς ἀλλὰ καὶ ὠφελείας: ΤΟ ΘΕΑΤΡΟΝ καὶ τὸν ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΝ.

ΣΤΟΝ ΧΡΟΝΟΝ

Ὁ Χρόνος εἶνε ἄπειρος
ποὺ τελειωμὸ δὲν ἔχει·
Γῆν, οὐρανὸν καὶ θάλασσαν
αὐτὸς μόνος συνέχει.
Ἐκ μηδενὸς διέπλασεν
Οὐράνιον τὸ σχῆμα,
Ἀστέρας, Νεφελώματα
μὲ λαμπυρίζον σῆμα.
Τίς δύναται νὰ φαντασθῇ
τὴν ἔννοιαν τοῦ Χρόνου,
Δίχως ὀϊγος θαυμασμοῦ
συνάμα δὲ μετὰ πόνου.
Διότι τὴν ὀντότητα
οὐδὲν οὔτος λογίζει!
Ἀλλ' ὡς μηδὲν μᾶς θεωρεῖ
καὶ καταλογίζει!
Πρὸ τοῦ μεγαλείου σου,
ΧΡΟΝΕ, γονυπετοῦμεν,
καὶ μὲ ταπείνωσιν πολλὴν
τὴν εὔνοιάν σου αἰτοῦμεν.

Κυδωνίαι ΤΑΝΤΑΛΟΣ.

ΟΠΟΥ ΤΥΧΗ

—*Ἀρχιμηνιὰ κι' Ἀρχιχρονιὰ*

—*Κι' ἀρχὴ Καλός σας Χρόνος.*

—Αὐτὰ τὰ λόγια θὰ βοῖζουν στ' αὐτιά μας ὅλην τὴν παραμονὴν τοῦ Ν. Ἔτους.

—Ἐγὼ δ' εὔχομαι ὄχι μόνον νὰ τ' ἀκούσωμεν ἀλλὰ νὰ πραγματοποιηθῶσιν κι' ὅλαι αἱ εὐχαὶ τοῦ ***Αἴ Βασίλη*** μαζὶ μὲ τὰ δῶρα τὰ ὁποῖα φέρνει.

—Ἐνῷ ἄλλοι ἄπιστοι πιστεύουν ὅτι τὰ ἀγαθὰ τοῦ κόσμου τὰ φέρνει ἡ τυφλὴ ΤΥΧΗ.

—Τὴν ὁποίαν βλέπετε ἐπάνω ἐδῶ.

—Σκορπίζουσαν πλούτη ΟΠΟΥ ΤΥΧΗ.

—Ἀλλὰ τώρα δὰ καὶ 'μᾶς πιστεύομεν νὰ μᾶς εὐνοήσῃ.

—Ἀφοῦ τὴν τιμῶμεν καὶ τὴν ἔχωμεν στὴν στήλην αὐτήν.

—Καὶ ὅτι θὰ μισανοίξῃ ἐπὶ τέλους λίγο τὸ ματάκι της ἀτὸ κάτω ἀπ' τὸ μανδήλι.

—Καὶ θὰ ῥίψῃ εἰς ὅλους τοὺς ἀναγνώστας τῆς στήλης αὐτῆς τὰ πλούσια δῶρά της.

—Ἀλλέως θὰ τὴν πετάξωμεν ἀπὸ ψηλά.

—Καὶ θὰ τὴν ζεύξωμε σὲ κανένα ῥοδάνι νὰ γυρίζῃ σὰ μουλάρι μὲ δεμένα τὰ μάτια.

—Διότι καθὼς λέγει καὶ μία παροιμία «***καὶ οἱ Ἅγιοι θένε φοβέρα***».

—Πολλῷ μᾶλλον μὰ θεόστραβη ΤΥΧΗ.

—Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν στὸν ***Αἴ Βασίλη*** καὶ τὰ δῶρά του.

—Τὸν ὁποῖον λατρεύουν τὰ μικρὰ παιδιά.

—Διότι τοὺς φέρνει τὰ παιχνιδάκια καὶ τὰ γλυκύσματα.

—Ὁ μικρόκοσμος τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἔχει τὰ Χριστούγεννα—Noël.

—Τὴν νύκτα τῶν Χριστουγέννων πιστεύουν ὅτι ἔρχεται ὁ μικρὸς Χριστὸς ἐπάνω εἰς ἕνα εὔμορφο γαδουράκι καὶ τοὺς φέρνει τὰ δῶρά του.

—Καὶ ὅτι τὰ βάζει μέσα εἰς τὰ παπουτσάκια των.

—Δι' αὐτὸ φροντίζουν μὲ συγκίνησιν τὰ μικρὰ καὶ τὰ θέτουν στὴ γωνιὰ τοῦ δωματίου.

—Εἶναι δὲ τόσον βαθειὰ ῥιζωμένη ἡ πεποίθησις τῶν μικρῶν ὅτι κατεβαίνει ὁ Χριστὸς ἀπὸ τὸ τζάκι τὰ Χριστούγεννα καὶ τοὺς φέρνει δῶρα.

—Καὶ μὲ τόσην συγκίνησιν καὶ λαχτάραν σηκώνονται τὸ πρωῒ διὰ νὰ ἰδοῦν τί τοὺς ἔφερεν ὁ Χριστάκης.

—Ὥστε ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ἐπετίμησε μίαν διασκόλλαν ἡ ὁποία εἰς τὴν τάξιν της εἶπεν εἰς τὰς μικρὰς μαθητρίας της ὅτι ὁ Χριστὸς δὲν ἔρχεται μὲ δῶρα τὸ Χριστούγεννα, καὶ ὅτι ὅσα λένε εἶνε κουροφέξαλα.

—Καὶ ἔτσι ἐδηλητηρίασε τὴν ἀγνὴν χαρὰν τῶν μικρῶν παιδιῶν.

—Ἐν' ᾧ αὐτὴ ἀνεδείχθη σπουδαία **ξυλόσοφος**.

—Εἰς δὲ τὴν Ἀμερικήν, Γερουσιαστὴς ὑπέβαλε νομοσχέδιον δι' οὗ κατεδικάζετο εἰς βαρὺ πρόστιμον πᾶς ὅστις ἤθελεν ἀποπειραθῇ νὰ διαψεύσῃ εἰς τὰς τρυφερὰς καρδίας τῶν παιδιῶν τὰς ἱερὰς καὶ συγκινητικὰς αὐτὰς πεποιθήσεις των.

—Ἐθεώρησε δηλ. τὴν πρᾶξιν ὡς ἱεροσυλίαν.

—Καὶ μήπως δὲν εἶνε;

—Ἂς ἀφήσωμεν λοιπὸν καὶ τῶν ἰδικῶν μας μερῶν τὰ παιδιὰ νὰ ἔχωσι τὰς ἀγνάς των πεποιθήσεις στὸν ***Αἴ Βασίλη.***

—Ἀλλ' ἂς ἔλθωμεν καὶ εἰς τὰ παιχνίδια τῶν μικρῶν.

—Μὲ τὶ λαχτάρα τὰ περιμένουν!

—Πρὸ δύο τριῶν αἰώνων ἦσαν ἀκριβώτατα.

—Μερικὰ ἐξ αὐτῶν εἶχον φθάσει εἰς τὸ ποσὸν τῶν εἴκοσι χιλιάδων λιρῶν, προωρισμένα δι' ἡγεμονόπαιδας.

—Ἐν ᾧ τώρα μὲ ἑκατὸν μόνον φράγκα 'μπορεῖτε ν' ἀγοράσετε μικρὸν μηχάνημα ἀσυρμάτου τηλεγράφου.

—Ὡς καὶ ἄλλα πολυποίκιλα παίγνια σχετικῶς εὐθηνότατα.

—Συνδυάζοντα τὴν μάθησιν πρὸς τὸ παίγνιον.

—Αὐτὰ γιὰ τὰ παιγνίδια.

—Ἀλλὰ διὰ τὸ ἄλλα δῶρα, τὰ χρηματικά;

—Μοῦτρα πού σοῦδὲ στὸν ὕπνο σου εἶδες

—Τὸ Ν. Ἔτος θὰ τὰ ἴδῃς χαριεντιζόμενα καὶ ῥίχνοντα λοξαῖς ἐρωτικαῖς ματιαῖς στὰ χέρια καὶ στὴ τυέπη σου.

—Αὐτὰ ἔχει ἡ ***Ἀρχιχρονιά***

—Ἀλλὰ μὴ λυπεῖσθε!

—Δίδετε δεξιὰ καὶ ἀριστερά!

—Τὴν ΤΥΧΗΝ τὴν ἔχομε δεμένη 'ψηλὰ στὴ ***στήλη***.

—Καὶ πρὸ παντὸς νἄχετε γελαστὰ πρόσωπα

—Τὸ ἀπαιτεῖ ἡ Ἀρχιχρονιά.

—Τώρα! ποιὸς θὰ γελάσῃ τελευταῖος,

—Αὐτὸ ὁ Νέος ΧΡΟΝΟΣ θὰ τὸ δείξῃ!

ΧΕΛΙΔΩΝ

Ὑπεύθυνος ΧΑΡΑΛΑΜ. Γ. ΒΑΦΕΙΑΔΗΣ

ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΠΟΙΚΙΑΚΩΝ
ΒΑΧΑΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΨΙΛΙΚΩΝ
ΣΠΥΡΟΥ Δ. ΚΟΥΚΟΥΤΟΥ

Μεγάλη παρακαταθήκη Κονιὰκ Ἑλληνικῶν εἰς βαρέλια καὶ φιάλας. Ῥοῦμι Ἀμερικῆς, Ῥοῦμι Μαῦρο Μπράντι, Ὄλγα, ἡδύποτα ἐκλεκτὰ (liqueurs), Κρασὶ Τονωτικὰ Ἀτζιτήρηείς φιάλας. Γάλα καὶ Φαρίνα Νεστλέ, Φωσφατίνη. Μεγάλη συλλογὴ, εἰδῶν γραφείων, καὶ σχολείων. Μεγάλη συλλογὴ δελταρίων (Cartes Postales), πάμφθυνα.

Τὸ κατάστημα τοῦτο εἶναι τὸ μόνον ποῦ πωλεῖ ὅλα του τὰ εἴδη ὅσα ὅσα ἀκολουθοῦν τὸ σύστημα **ἐν τῇ καταναλώσει τὸ Κέρδος**.

Κατ' αὐτὰς μάλιστα παρελήφθησαν εἴδη πρωτοφανῆ διὰ τὴν πόλιν μας, χάριν τῶν ἑορτῶν.

Εἰς τὸ ἄνω πάτωμα ἐσυστήθη **πρόσκαιρον** τμῆμα ψαλικῶν, καὶ θὰ πωληθοῦν σχεδὸν δωρεάν, ἀγοράσας κατ' αὐτὰς τὰ ἐμπορεύματα τοῦ κ. Γ. Ποδαρίδου, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶναι εἶδος τοῦ καταστήματος θὰ πωληθοῦν ὅσα ὅσα. *4—12*

ΕΝ ΤΩ ΕΙΔΙΚΩ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΩ
Ν. Ε. ΣΠΥΡΕΛΗ ΠΑΗΣΙΟΝ ΠΑΖΑΡΙΟΥ

Εὑρίσκονται καὶ πωλοῦνται εἰς τιμὰς ὡρισμένας καὶ ἐκτὸς παντὸς συναγωνισμοῦ.

Κατάστιχα τοῦ περιφήμου Ἐργοστασίου Edler et Kriche καὶ διαφόρων ἄλλων ποιοτήτων. ***Βιβλία Κόπιας, Πρέσσαι, Φάκελλοι, Μελάνια,*** ἅπαντα τά εἴδη ***χαρτικῶν*** καὶ χρειωδῶν ***Σχολείων*** εἰς πλουσιωτάτην συλλογήν.

Τευτεράκια Τσέπης, ἔκτακτος συλλογὴ ***κάρτ ποστάλ*** νεώτατα σχέδια διαφόρων ποιοτήτων ***Ἡμεροδείκται*** χρωματιστοὶ νεώτατοι καὶ ***Βλὸκ*** μὲ ***τραγουδάκια καὶ Μαγειρικῆς***

Μουσαμάδες. Πατώματος Linoleoum εἰς διάφορα φάρδη μέχρι μέτρων 3,66. ***Μουσαμάδες Τραπεζαρίας*** καὶ διαφόρων ἄλλων ποιοτήτων, ***Χαρτία τρασπαρὰν*** διὰ ***τζάμια Χαρτία Τουαλέττας, Χαρτία δι' Ἀμπαζοὺρ Μουσαμάδες*** καὶ ***χαρτία*** διὰ ***ῥάφρια στῦρια*** διὰ ***παράθυρα*** διαφόρων ποιοτήτων, διάφορα ***ψιλικά, Ἀποικιακά, Βαχαρικὰ*** καὶ πλεῖστα ἄλλα εἴδη. Ὅρος Καταστήματος.

ἐν τῇ καταναλώσει τὸ κέρδος

ΧΡΥΣΟΧΟΕΙΟΝ
& ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΠΩΛΕΙΟΝ
ΕΥΣΤΡΑΤ. & ΝΙΚΟΛ. ΣΟΦΙΑΝΟΥ
ΕΝ ΚΥΔΩΝΙΑΙΣ

Διαρκὴς καὶ πλουσία παρακαταθήκη διαφόρων Κοσμημάτων χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν ἐπιχρύσων καὶ ἐπαργύρων καὶ διάφορα εἴδη οἰκιακῆς χρήσεως, εἰς τιμὰς ἐκτὸς συναγωνισμοῦ.

Ἐν τῷ αὐτῷ καταστήματι κατασκευάζονται κοσμήματα ἐπὶ παραγγελίᾳ ἐφάμιλλα τῶν Εὐρωπαϊκῶν.

Ἐργασία ἠγγυημένη

Τιμαὶ λογικώτατα

1—3

Τὰ καταλληλότερα πρωτοχρονιάτικα ΔΩΡΑ εὑρίσκονται

AU BON MARCHÉ

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΡΟΜΠΟΠΟΥΛΟΥ